

Jaana Joutsiluoma

KANSALAISLÄHTÖINEN JÄRJESTÖTYÖ VAHVISTAA
HYVINVOINTIA: KUMPPANUUSTALO ARTELIN TOIMINNAN
KÄYNNISTÄMINEN TAMPEREELLA

Kumppanuustalo Artteli – Salhojankatu 42, Tampere

Kuntoutuksen ylempi koulutusohjelma

2014

KANSALAISLÄHTÖINEN JÄRJESTÖTYÖ VAHVISTAA
HYVINVOINTIA: KUMPPANUUSTALO ARTTELIN TOIMINNAN
KÄYNNISTÄMINEN TAMPEREELLA

Joutsiluoma, Jaana
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuntoutuksen ylempi koulutusohjelma
Toukokuu 2015
Ohjaaja: Hautala, Päivi - Maria
Sivumäärä: 102
Liitteitä: 9

Asiasanat: järjestötyö, yhteistyö, kehittäminen, osallisuus, toimintatutkimus

Järjestöjen toimintaympäristöissä on tapahtunut isoja muutoksia, jotka merkitsevät uusia haasteita niin järjestöille kuin kunnille. Muutokset ovat vaikuttaneet järjestöjen toimintaedellytyksiin ja järjestölähtöiseen auttamistyöhön. Järjestöjen tulevaisuus on riippuvainen niiden kyvystä sopeutua muutokseen ja tehdä keskinäistä yhteistyötä.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kehittämistyönä, jossa kehittämisen lähtökohtana oli Kirkas mieli – hankkeen tulos. Kehittämistyön tarkoituksena oli edistää kansalaislähtöisen kumppanuustalon käynnistämistä ja tuottaa tietoa osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön. Kehittämistyössä oli mukana neljän työryhmää: järjestötalotyöryhmä, hallitus, työvaliokunta ja talotoimikunta. Työryhmien kehittämisprosessit toteutettiin vuosina 2012–2014.

Kehittämistyön tutkimusmenetelmänä sovellettiin toimintatutkimusta. Aineistonkeruumenetelminä käytettiin valmista aineistoa: kokousmuistioita ja pöytäkirjoja sekä lisäksi havainnointia. Toimintamallin kehittämistyöhön tietoa kerättiin kyselyillä. Aineistot analysoitiin sisällön analyysillä.

Tämän kehittämistyön tuloksena toimijoiden yhteistyö vahvistui, mikä on mahdollistanut kumppanuustalon perustamisen ja toiminnan käynnistämisen. Lisäksi tutkimus tuotti tarvittavaa tietoa toimintamallin kehittämistyöhön. Kehittämistyön tulokset eivät ole suoraan siirrettävissä toisiin toimintaympäristöihin, mutta tuloksia voidaan soveltuvin osin käyttää vastaavien talojen käynnistämisen- ja kehittämistyössä.

CITIZEN ORIENTED ASSOCIATION WORK TO STENGTHEN ITS
WELL-BEING: PARTNERSHIP HOUSE ARTTELI OPERATIONS
STARTING IN TAMPERE

Joutsiluoma, Jaana
Satakunta University of Applied Sciences
Rehabilitation Master Degree
May 2015
Supervisor: Hautala, Päivi - Maria
Number of pages: 102
Appendices: 9

Keywords: association work, cooperation, development, co partnership, activity analysis

There has been some big changes in operational environments of organizations that will mean new challenges for both organizations and municipalities. The changes have affected the operating conditions and organizational assistance work of organizations. The future of organizations depends on their ability to adapt to change and to make mutual cooperation.

This study was carried out as development project for which the starting point was the result of Kirkas mieli -project. The aim of the development project was to promote the launch of citizen partnership house and produce information to an inclusive approach operating model. Four working groups were involved in the development work: partnership house working group, board of directors, work committee and house committee.

The research method applied for the development project was action research. Data collection methods used were meeting memos, minutes and observing. To the development of operations model data was collected through surveys. The data was analyzed using content analysis.

As a result of this development project cooperation between organizations got stronger which has enabled the creation of partnership house and starting of operations. In addition, the study provided the necessary information to improve the operations model. The results of development work cannot be directly transferred to other operating environments but can be used to start and develop respective houses where applicable.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KEHITTÄMISTYÖN TAUSTALLA OLEVISTA KÄSITTEISTÄ, ILMIÖISTÄ JA TAUSTATEORIOISTA	9
2.1	Sosiaalisuus ja syrjäytyminen	9
2.1.1	Sosiaalisesta osallisuudesta, syrjäytymisestä ja kuntoutuksesta	10
2.1.2	Sosiaalinen oppimisteoria.....	11
2.2	Elämänhallinta, valtaistuminen ja voimaantuminen	12
2.3	Hyvinvointiteoriat	13
3	TUTKIMUSMENETELMÄSTÄ JA TUTKIMUSASETELMASTA.....	15
3.1	Toimintatutkimus kehittämis- ja tutkimusmenetelmänä.....	15
3.2	Kehittämistyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset	21
3.3	Toimintatutkimuksen kehittämis- ja tutkimusprosessiin osallistujat.....	22
3.4	Kehittämisprosessin taustaa (11/2012–5/2013): Kirkas mieli -hankkeesta Kumppanuustalo Artteli ry:ksi	27
3.5	Suunnitteluvaihe (5/2013–7/2014): Kumppanuustalo Tampereelle – hankkeen valmistelu	31
3.6	Toteutusvaihe (8/2014–12/2014): Kumppanuustalo Artteli kansalaislähtöisenä kehittämisverkostona	35
3.7	Talon perustamisvaiheen arviointi (11/2012–12/2014).....	37
4	TALON PERUSTAMISVAIHEEN TYÖRYHMIEN ARVIOINTI KYSELYTUTKIMUKSEN AVULLA	38
4.1	Tutkimusaineisto ja sen kerääminen	39
4.2	Aineiston analyysi aineistonkeruun vaiheessa.....	41
5	TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMISPROSESSI	42
5.1	Kehittämisprosessin yhteiset lähtökohdat.....	42
5.2	Työryhmien erilaiset kehittämisprosessit	44
5.2.1	Järjestötalotyöryhmä, rakennustoimikunta ja talotyöryhmä.....	45
5.2.2	Hallitus	50
5.2.3	Työvaliokunta	54
5.2.4	Talotoimikunta	57
5.3	Kyselyt - Tiedon tuottaminen toimintamallin kehittämistyöhön.....	60
6	KEHITTÄMISTOIMINNAN TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTIA	64
6.1	Työryhmien kehittämisprosessien arviointi.....	65
6.1.1	Järjestötalotyöryhmän kehittämisprosessin arviointi	65
6.1.2	Hallituksen kehittämisprosessin arviointi.....	67
6.1.3	Työvaliokunnan kehittämisprosessin arviointi.....	69

6.1.4 Talotoimikunnan kehittämisprosessin arviointi	70
6.2 Kyselyiden tulosten arviointi	70
6.2.1 Yhteistyö ja verkostojen vahvistuminen	71
6.2.2 Osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen	75
6.2.3 Yhteisöllisyys	79
6.2.4 Tulevaisuudenkaavailu	82
7 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT	84
7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	84
7.2 Kehittämistehtävän tulosten tarkastelu: tutkimusmenetelmän toimivuus/ tulokset.....	89
7.3 Miten tästä eteenpäin	95
8 LOPUKSI.....	97
LÄHTEET.....	99
LIITTEET	

Kuvioluettelo

KUVIO 1. Toimintatutkimuksen kulku	18
KUVIO 2. Tutkimuksellisen kehittämistyön näkökulmat	19
KUVIO 3. Tutkimuksen ja kehittämisen risteyspaikka	19
KUVIO 4. Mukailen Murron (1992) Elämällä oppimisen malli	42

Taulukkoluetelo

TAULUKKO 1. Kumppanuustalon käynnistämisen vaiheet, ennen kehittämis- ja tutkimusprosessia	15
TAULUKKO 2. Kehittämis- ja tutkimusprosessiin osallistujat	23
TAULUKKO 3. Kumppanuustalo Arttelin kehittämistyöhön osallistujien työnjako	24
TAULUKKO 4. Kumppanuustalo Arttelin tutkimus- ja kehittämisprosessi	27
TAULUKKO 5. Kumppanuustalon kehittämisprosesseihin sisältyvät kokoontumiset, osallistujia määrät ja prosessien kestot työryhmittäin vuoden 2014 loppuun	43

1 JOHDANTO

Järjestöillä on perinteisesti keskeinen rooli kunnan järjestämävastuulla olevien palvelujen tuottamisessa. Toiminta on perustunut kunnan ja Raha-automaattiyhdistyksen avustuksiin, yhteisiin kehittämishankkeisiin, melko väljään sopimuksellisuuteen, luottamukseen ja jatkuvuuteen. Tilaaja-tuottajatoimintatapa on järjestänyt kuntien ja järjestöjen suhteita uudella tavalla: kilpailutus, markkinoituminen ja yritysten voimakkaampi mukaantulo. Kyseessä on iso muutos, jolla on vaikutuksia järjestöjen toimintaedellytyksiin, järjestölähtöisen auttamistyön arjen käytäntöihin ja asiakkuuteen. Muutos muokkaa myös ajattelutapaamme, siitä miten ymmärrämme ja hahmotamme ihmisten ongelmia ja niiden ratkaisemista. Järjestöjen tulevaisuus on sidoksissa niiden kykyyn sopeutua muutokseen, tehdä keskenään yhteistyötä, menestyä kilpailutuksissa sekä mahdollisuuksiin tehdä järjestölähtöistä auttamistyötä eettisesti kestävästi. (Junnila, Aho, Fredriksson ym. 2012.)

Sosiaali- ja terveystalouden strategiat 2015 -ohjelmassa painotetaan kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksien vahvistamista sekä kuntien että kolmannen sektorin välisen yhteistyön lisäämistä. Tämä toiminta lisää ja vahvistaa myös kansalaisten hyvinvointia. Kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyön vahvistaminen nähdään tärkeänä etenkin vertaistuki- ja vapaaehtoistyössä. (STM 2006, 6–19.)

Pirkanmaalla järjestöjen välinen yhteistyö on tiivistynyt kumppanuudeksi yhteisen Kirkas mieli -hankkeen (2011–2012) myötä. Se oli Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama Pirkanmaalla toimivien 16 mielenterveys- ja päihdejärjestöjen ja Tampereen kaupungin yhteistyö-, kehittämis- ja kumppanuushanke. Painopisteet olivat perus- ja avo- huoltopalveluissa sekä tiiviisti yhteen sovitetuissa mielenterveys- ja päihdetyössä (Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma). Tämän Kirkas mieli -hankkeen (2011–2012) aikana syntyi yhteinen tahtotila kansalaistoimintalähtöisen kumppanuustalon perustamisesta.

Järjestötoimijat perustivat 17.5.2013 Tampereelle alueellisen sosiaali- ja terveysalan järjestöjen yhteistyö- ja kehittämisjärjestön Kumppanuustalo Artteli ry:n. Yhdistyksen tarkoituksena on yleishyödyllisin periaattein voittoa tavoittelematta kansalaisten osallisuuden, turvallisuuden ja työllistymisen edistäminen, sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja heikommassa sosiaalisessa asemassa olevien ihmisten olosuhteiden ja oman elämän hallinnan parantaminen. Yhdistyksen tarkoituksena on lisäksi edistää ja tukea jäsentensä välistä yhteistyötä ja toimintaa. Yhdistys toimii laajan kumppanuuden periaatteella ja pyrkii verkostoitumaan muiden Tampereen seutukunnan toimijoiden kanssa. (Kumppanuustalo Artteli ry:n perustamispöytäkirja/ yhdistyksen säännöt 2013.)

Kansalaisaktiivisuus synnyttää yhteiskuntaan sosiaalista pääomaa, ja sillä on terveyttä, toimintakykyisyyttä ja sosiaalisuutta edistäviä vaikutuksia. Vilkas kansalaistoiminta on tärkeä osa toimivaa kuntaa. Kansalaisyhteiskunnan toimivuudella ja elävyydellä on itseisarvonsa, mutta samalla se tuottaa konkreettisia taloudellisia hyötyjä ehkäisten ja vähentäen sairauksia ja sosiaalisia ongelmia sekä niihin kohdistuvaa palvelutarvetta. Sosiaalisiin epäkohtiin ja syrjäytymisongelmiin ei saada ratkaisuja pelkästään kunta- ja palvelurakenteita uudistamalla. Tarvitaan laajempaa vastuunkantoa ja sosiaalista tukea tuottavaa yhteistyötä sekä yhteisöllisyyttä. Tässä tehtävässä järjestöillä, yhdistyksillä ja muilla kolmannen sektorin toimijoilla on merkittävä rooli. (Joutsiluoma & Liehu 2013, 5.)

Tämän kehittämistyön tarkoituksena on kuvata miten järjestötoimijat tarjoavat kaikille avoimen matalan kynnyksen kohtaamispaikan, Kumppanuustalo Arttelin, jossa ihmisille on tarjolla monipuolisia osallistumisen, osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Opinnäytetyöni aihe on siis syntynyt työelämän eli Kumppanuustalo Artteli ry:n kehittämistarpeista. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuvata retrospektiivisesti Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistämisen prosessia sekä selvittää toimintatutkimuksen keinoin, mitä tai millaista tietoa tarvitaan osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön. Toimintatutkimuksen tuloksia voidaan myöhemmin hyödyntää Kumppanuustalo Tampereelle -hankehakemuksessa ja osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyössä.

Järjestöjen yhteistyö Kumppanuustalo Arttelissa on uutta toimintaa Tampereella, eikä tähän toimintaympäristöön voida suoraan siirtää muiden vastaavien talojen toimintamalleja. Suomessa on n. 20 järjestökeskukseksi laskettavaa toimijaa tai toimintakokonaisuutta esimerkiksi Jyväskylässä, Porissa, Oulussa, Salossa ja Espoossa. Suomen järjestökeskukset/ kumppanuustalot ovat syntyneet projektien kehittämistyön tuloksena, ja niiden toimintamallit on kehitetty kyseisten toimintaympäristöjen tarpeista käsin. Suomen järjestökeskuksia kuvataan Kaunismaan & Ylikosken (2013) raportissa, Kansalaistoiminnan keskukset avoimina oppimisympäristöinä. Kumppanuus- tai järjestöaloilla yleensä tarkoitetaan toiminnallista rakennetta, jossa on yhteiset toimitilat, useita järjestötoimijoita ja toimijoiden välistä yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita. Yleensä yksi yhdistys vastaa talon kokonaistoiminnasta ja hallinnoinnista. Käytän pohdinnoissa Kansalaistoiminnan keskukset avoimina oppimisympäristöinä raporttia.

Valtio asettaa hyvinvointipolitiikallaan, lainsäädännöllään ja hyvinvointihallinnollaan reunaehdot hyvinvointityön ja -palveluiden toteuttamiselle yhteiskunnassa. Yhteiskunnassa vallitsevat arvot, etiikka ja lait määrittelevät sen kuinka tärkeänä yhteiskunnassa kansalaisten hyvinvoinnin toteuttamista pidetään. Kunnan tehtävänä on tehdä hyvinvointityötä sekä toimeenpanna ja hallinnoida lainsäädännön velvoittamat hyvinvointipalvelut. (Niemelä 2011, 13.)

Merkittävä rooli kansalaisten hyvinvoinnin vahvistamisessa on kolmannella sektorilla, joka muodostuu kansalaisyhteiskunnasta sekä neljännellä sektorilla, jonka muodostavat ihmisten perheet ja lähipiiri. Tässä kehittämistehtävässä keskityn kuvaamaan kolmannen sektorin toimintaa. Järjestöjen tärkeimpiä tehtäviä ovat järjestön perinteiset kansalaistoiminnan tehtävät, jotka erottavat järjestöt voittoa tavoittelevista yrityksistä. Näitä tehtäviä ovat esimerkiksi jäsenistön etujen ajaminen ja avun tuottaminen, ihmisten osallisuuden mahdollistaminen ja kollektiivisen toiminnan organisointi ja elämisen antaminen, turvaamalla ihmisten osallistuminen. Järjestöjen haasteena on tuottaa sellaista toimintaa, joka tavoittaa ja puhuttelee ihmisiä, jotka muuten syrjäytyisivät tärkeistä sosiaalisista suhteista. (Möttönen & Niemelä 2005, 59–60.) Järjestöjen toiminnassa keskeistä on ennaltaehkäisevä näkökulma.

2 KEHITTÄMISTYÖN TAUSTALLA OLEVISTA KÄSITTEISTÄ, ILMIOISTÄ JA TAUSTATEORIOISTA

2.1 Sosiaalisuus ja syrjäytyminen

Sosiaalinen käsite liittyy hyvinvointivaltion rakentumiseen, jolloin hyvinvointivaltio takaa sosiaaliset oikeudet, luoden samalla sosiaalista kansalaisuutta. Yksilön ja yhteisön omavastuun korostuminen hyvinvoinnin turvaamisessa, kolmannen sektorin roolin kasvaminen ja kunnallisen tason politiikan vahvistuminen on aikaan saanut sen, että sosiaalisen merkitys vähenee. (Helne 2003, 17–21.) Yleensä sosiaalisella viitataan niihin yhteisöihin ja ryhmiin, joissa sosiaalinen toiminta saa muotonsa.

Vilkkumaa (2004) määrittää sosiaalisen käsitteen sanaksi, jota voidaan käyttää substantiivina, jos ei haluta puhua mistään erityisestä sosiaalisen muodosta. Hän on jaotellut sosiaalisen kuntoutuksen kolmeen eri tasoon. Ensimmäinen on sosiaalisen perimän taso, jossa sosiaalisuus ilmenee toisten ihmisten huomioon ottamisena ja vaikutuksina, jossa korostuu yhteisöllisyyden korostuminen, sosiaalinen ympäristö ja kulttuuriset tekijät. Toinen taso on sosiaalisen läsnäolon taso, jossa sosiaalisuus ilmenee välittömänä läsnäolona, mahdollisuuksina havaita ja reagoida siihen mitä muut tekevät. Kolmas taso on sosiaalisen toiminnan taso, joka on sosiaalisen rakenteellinen muoto, joka edellyttää edellisten tasojen joidenkin elementtien olemassa oloa. Vilkkumaa on määritellyt varsinaiseksi sosiaaliseksi yhdessä toimimisen. (Vilkkumaa 2004, 28–29, 33, 35.)

Syrjäytymisen käsite on koettu vaikeaksi, ja sille ei ole löydetty yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Yleisesti syrjäytymisen käsite määritellään yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen ajautumisena yhteiskunnassa tavanomaisena pidetyn elämäntavan, elintason ja resurssien hallinnan ulkopuolelle. (Simpura, Moisio, Karvonen & Heikkilä 2008, 251.) Syrjäytyminen on nähty vakavana ja keskeisenä sosiaalisena ongelmana, ja perinteisenä tarkastelunäkökulmana on ollut yksilötaso, mikä on näkynyt myös syrjäytymiskäsitteen määrittelyissä. Syrjäytyminen ymmärretään Suomessa sosiaalisesti huono-osaisuudeksi, ja syrjäytymiskäsitteellä on haluttu korostaa ilmiön prosessimaisuutta, moniulotteisuutta ja kasautuvuutta (Helne 2006, 156).

Yleisesti voidaan siis ajatella ja tunnustaa, että yksilöllisten tekijöiden lisäksi yksilön syrjäytyminen on riippuvainen yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta (Järvikoski & Härkäpää 2006, 135). Syrjäytymisen yhteydessä puhutaan usein sen voimakkaasta periytyvyydestä. Syrjäytyminen ei kuitenkaan periydy geeneissä vaan pikemminkin voidaan puhua sosiaalisesta perimästä, joka vaikuttaa muun muassa arvoihin, asenteisiin ja toimintamalleihin. Syrjäytymisen periytyvyyteen vaikuttavat sosioekonomiset tekijät kuten vanhempien koulutus ja toimeentulo. (Järvinen ja Jahnukainen 2011, 133.)

2.1.1 Sosiaalisesta osallisuudesta, syrjäytymisestä ja kuntoutuksesta

Sosiaalisella osallisuudella (social inclusion) tarkoitetaan muun muassa kansalaisten yhdenvertaisten toimintamahdollisuuksien lisäämistä. Järvikosken ym. (2006) mukaan sosiaalinen osallisuus periaatteena tarkoittaa erilaisuuden ja yksilöllisyyden hyväksymistä, jolloin ihmisten erilaisuus ja ainutkertaisuus on kaikessa suunnittelussa ja toiminnassa lähtökohtana. (Järvikoski ym. 2006, 139.) Voidaan ajatella, että osallisuus koskettaa yksilön asemaa ja suhdetta yhteiskuntaan ja sen kulttuuriin, vallitseviin arvoihin, paikalliseen yhteisöön, hallintoon ja politiikkaan. Aktiivinen kansalaisuus ja osallisuus nähdään tärkeäksi ihmisen hyvinvoinnille, ja ilman osallisuuden tunnetta ihmisen osallistumisesta puuttuu perusta. (Siltaniemi 2009, 12–13.) Osallistuminen on yhteydessä syrjäytymisen ja selviytymisen käsitteisiin. Osallistumisen kokemukset voivat lisätä elämänhallinnan tunteita ja selviytymistä. Jotta yksilö voi saavuttaa tämän osallistumisen tavoitteen, tarvitaan avoimia osallistumisen ja vaikuttamisen kanavia, sekä halua ja taitoja osallistua ja vaikuttaa. (Niiranen 2000, 16–17.)

Sosiaalinen syrjäytyminen ymmärretään perinteisesti osallisuuden vastakohtaksi. Järvikosken ja Härkäpään (2006) mukaan sosiaalisen syrjäytymisen uhkaa on alettu pitää myös kuntoutuksen perusteena. Sosiaalista syrjäytymistä kuvataan sekä prosessiksi että tilakäsitteeksi, jota voidaan tarkastella niin yksilö kuin yhteiskuntatasolla. Syrjäytymistä yksilötasolla on kuvattu moniulotteisena huono-osaistumisena, jolloin syrjäytymiseen johtavia syrjäytymisindikaattoreita on enemmän kuin yksi. Tällaisia ovat esimerkiksi kuormittavat elämäntapahtumat, pitkäaikainen työttömyys, luotta-

muksellisten ihmissuhteiden puuttuminen ja yhteiskunnallisen osallistumisen vähäisyys. Erityisryhmiin keskittyvässä syrjäytymisen ehkäisyssä on otettava huomioon myös leimautumisen vaara. (Järvikoski & Härkäpää 2006, 135–137.)

Sosiaalinen kuntoutus on melko uusi käsite, sen merkitys on kuitenkin kasvanut erityisesti 1990-luvun laman jälkeen. Sosiaalisen kuntoutuksen tavoitteena on tukea syrjäytyneen henkilön paluuta yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Sosiaalisella kuntoutuksella vahvistetaan sosiaalista toimintakykyä ja sosiaalisen vuorovaikutuksen edellytyksiä eli tuetaan ihmisen itsenäistä selviytymistä ja yhteiskuntaan osallistumista. Sosiaalisen kuntoutuksen sisältö sovitetaan yksilöllisesti kuntoutujan elämäntilanteeseen kuntoutujan ja asiantuntijoiden yhteistyöllä. (Seppänen 2013, www.sosiaalikollega.fi 26.1.2014.)

Sosiaalisella tuella tarkoitetaan sosiaalisiin suhteisiin liittyvää terveyttä edistävää ja/tai stressiä ehkäisevää tekijää. Se on yksi sosiaalisen verkoston ominaisuuksista, ja se voidaan määritellä sosiaalisista suhteista saatavaksi voimavaraksi. Sosiaalinen tuki voi olla luonteeltaan toiminnallista, tiedollista, aineellista, henkistä tai emotionaalista tukea. Tuen antaja voi olla perhe, lähiyhteisö, ammattihenkilö ja yhteisö sekä julkiset palvelutahot tai näiden yhdistelmä. Sosiaalisen tuen on todettu vaikuttavan hyvinvointiin ja se vahvistaa luottamusta tuen saantiin silloin, kun tilanne sitä edellyttää. (Vaahtera & Uutela 1994, 1055–1056.)

2.1.2 Sosiaalinen oppimisteoria

Järvikoski & Härkäpää (2006) käsittelevät teoksessaan *Kuntoutuksen perusteet* Rotterin (1966) kehittämää teoriaa *sosiaalisesta oppimisesta*, jossa hallintaa koskevilla käsityksillä on keskeinen asema. Teorian mukaan se millainen alttius toimintaan on, riippuu ihmisen odotuksista toimintansa tuloksiin sekä toisaalta tavoiteltavan toiminnan tuloksen arvokkuudesta. Ihminen, joka uskoo voivansa omalla toiminnallaan saavuttaa itselleen tärkeitä asioita, on alttiimpi toimimaan ja käyttämään voimavarojaan tavoitteen saavuttamiseksi. Tuloksen saavuttaminen puolestaan motivoi myös uusiin yrityksiin. Näin syntyneet onnistumisen kokemukset vahvistavat uskoa omiin mahdol-

lisuuksiin, mikä innostaa jatkamaan toimintaa. (Järvikoski ym. 2006, 122–123.) Teoriatiedon kautta tiedetään, että ihmisellä on tarve osallisuuteen, ja tarve sekä kyky vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa. Nämä toteutuakseen vaativat yksilöltä riittävästä sosiaalista toimintakykyä. Hyvinvointi edellyttää siis toimintakykyä.

2.2 Elämänhallinta, valtaistuminen ja voimaantuminen

Elämänhallinta käsitteenä ei ole kovin yksinkertainen. Elämänhallintaan sisältyy fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja hengellinen ulottuvuus. Hallintakäsitys on sisäinen, kun ihminen uskoo omalla toiminnallaan saavansa aikaan muutoksia omassa elämässään. Hallintakäsitys on ulkoinen, kun ihminen kokee merkityksellisten tapahtumien olevan vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella. Hallintakäsitysten ja pystyvyysodotusten merkitys välittyy valintojen, tunteiden ja motiivien kautta, ja niillä on yhteyksiä yksilön hyvinvointiin, terveyteen ja elämäntapaan. Hallinta- ja pystyvyyskäsitteillä on erityistä merkitystä, kun ihminen etsii niitä keinoja, joilla hän pyrkii selviytymään elämänmuutoksiin liittyvistä uhka-, stressi- tai ongelmatilanteissa. Kuntoutusprosessin onnistumisessa tärkeimpiä asioita ovat kokemukset ja toimintatavat, jotka vahvistavat kuntoutujan pystyvyys- ja hallintakäsityksiä. (Järvikoski & Härkäpää 2006, 123,125–126.)

Järvikoski ym. (2006) puhuvat *valtaistumisen* käsitteestä (empowerment). Heidän mukaan ”valtaistumisessa on kyse toimintavallan ja -voiman puuttumisesta ja sen saamisesta”. Valtaistumisen ajatellaan sisältävän ajatuksen kasvuprosessista sekä itsensä ja muiden vapauttamisesta. Se merkitsee yksilön sisäisen prosessin lisäksi sellaisia muutoksia olosuhteissa, jotka johtavat näkyviin muutoksiin käytännön toiminnassa. Valtaistumisprosessia voidaan tarkastella yhteiskunta-, organisaatio- ja yksilötasolla. (Järvikoski & Härkäpää 2006, 130 – 131.) Myös Määttä (1999) käyttää empowerment sanasta termiä valtaistuminen. Hän tarkoittaa tällä sitä, että vanhemmat saavat äänensä kuuluviin lastaan ja perhettään koskevissa asioissa.

Siitosen (1999) mukaan voimaantuminen on ihmisen henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi, jossa voimaantuminen lähtee ihmisestä itsestään, eikä voimaa voi antaa toiselle. Voimaantumisessa on keskeistä oman kokemuksen kertominen ja oman äänen

kuuluville saaminen yhteisössä. Voimaantumista voidaan tukea pyrkimällä avoimuuteen, luottamukseen, turvallisuuteen ja tasa-arvoisuuteen sekä rohkaisemalla ja toiminnanvapaudella. Voimaantumisen näkökulmasta on merkityksellistä millaisena ihminen ajattelee muiden häntä pitävän tai millainen haluavat hänen olevan, sekä se millainen ihminen itse haluaa olla. Voimaantumisprosessissa minäkäsityksellä on merkitystä, koska se on yhteydessä siihen, millaisia odotuksia ihmisellä on tulevaisuuden suhteen ja miten hän arvioi omat voimavaransa suhteessa näihin odotuksiin. Voimaantuminen vaikuttaa siten myös sitoutumiseen. (Siitonen 1999, 117–118; 130–132; 141–142.)

Hokkanen käsittelee väitöskirjassaan (2014) voimaantumisen ja valtaistumisen käsitteitä. Hän määrittää voimaantumisen yksilön sisäiseksi voimaantumisen prosessiksi, jossa voimaantumiseen tähtäävän toiminnan päämääränä on löytää ratkaisuja, jotka ovat lähtöisin ihmisen omista voimavaroista ja päätöksistä. Valtaistuminen taas viittaa hänen mukaansa ympäristön ja yksilön väliseen valtaistumisen prosessiin. (Hokkanen 2014, 21.) Voimaantuminen eli sisäisen voimantunteen rakentuminen on keskeistä yksilön jaksamisen, hyvinvoinnin, elämäntilanteen ja toimintakykyisyyden kannalta. Sellainen toimintaympäristö, joka mahdollistaa voimaantumisen on meillä tämän päivän haasteena. Voimaannuttavassa toimintaympäristössä ihminen voi kokea toimintavapautta, itsensä hyväksytyksi ja työnsä merkitykselliseksi. (Dunder 2002, 63.) Voimaantumisen yhteisöllinen tehtävä on osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisön toimintaan ja rakenteisiin. Rakentavalla yhteistoiminnalla voi voimaannuttaa samanaikaisesti sekä itseä että muita.

2.3 Hyvinvointiteoriat

Hyvinvointiteorioissa hyvinvointi yleensä merkitsee yksilön kannalta negatiivisten ilmiöiden puuttumista (esim. Allardt 1976). Hyvinvointia lähestytään yhteiskuntatieteissä tarve- ja resurssiperusteisesti, jossa hyvinvointia tutkitaan toteutuvana asiantilana. Hyvinvoinnin voidaan katsoa koostuvan objektiivisesti mitattavista asioista ja subjektiivisista henkilön omakohtaiseen arvostukseen liittyvistä asioista kuten esimerkiksi asuminen, terveys, toimeentulo, ihmissuhteet sekä puhdas ja turvallinen ympäristö. (Hyvinvointi 2015 -ohjelma 2007, 11).

Maslowin (1943) hyvinvointiteoria on todennäköisesti tunnetuin tarveperustainen hyvinvointiteoria. Tarvelähtöisessä määrittelyssä hyvinvointi on tila, missä ihmisen kaikki keskeiset tarpeet on tyydytetty. Yksilön tarpeet muodostavat Maslowin mallissa hierarkkisen pyramidin, jossa alimpana on yksilön fysiologiset tarpeet ja huipulla kuudentena tietoisuuden korkeampien tilojen saavuttamisen tarpeet. Mallissa ylempien tarpeiden tyydyttymisen ehtona on, että alempien tasojen tarpeet ovat tyydyttyneet. (Allardt 1976, 41–42.) Myös muita tarveperusteisia hyvinvointiteorioita kuin Maslow on olemassa, esimerkiksi Doyalin ja Goughin (1991) hyvinvointiteoria.

Hyvinvointia voidaan tarkastella myös resurssien kautta, kuten jo aiemmin todettiin. Resursseilla tarkoitetaan niitä voimavaroja ja keinoja, jotka mahdollistavat tarpeiden tyydyttämisen. Yleensä resurssiperusteisessa hyvinvoinnissa keskeistä on elintaso joka voidaan saavuttaa resursseja hankkimalla. Erik Allardtin hyvinvointiteoriaa voidaan pitää tarve- ja resurssiperustaisten hyvinvointiteorioiden kompromissina, mikä perustuu hyvinvoinnin kolmijakoon; elintaso, yhteissuhteet ja itsensä toteuttaminen. Hyvinvointiin liittyy Allardtin mukaan ihmisen mahdollisuus perustarpeiden sekä myös korkeatasoisempien tarpeiden tyydyttämiseen. Hänen mukaan on kyse huonoista olosuhteista, jos perustarpeet jäävät tyydyttymättä. Hän korostaa resurssien aineellista ja aineetonta olemassa oloa. Allardtin mukaan sosiaalisen eristäytymisen ja toiminnan puutteen välillä on vahva yhteys. (Allardt 1976, 9, 13, 17–18.)

Senin (1993) teoria, joka perustuu toimintakykyyn ja toimintamahdollisuuksiin, on myös hyvinvointiteoria. Siinä painottuvat olemisen ja tekemisen yhdistäminen eli toiminta. Senin mukaan ihminen tarvitsee kykyjä tehdäkseen valintoja elämässään. Nämä kyvyt määrittelevät niitä toimintamahdollisuuksia ja vaihtoehtoja jotka ovat yksilön käytettävissä. Kyvyillä tarkoitetaan toiminnan vaihtoehtoisia yhdistelmiä, joita yksilö voi valinnoillaan saavuttaa. Ydinajatuksena teoriassa on, että ihminen on arvokas ja vapaa yksilö, joka itse luo elämänsä yhdessä muiden kanssa. Hyvinvoinnista voidaan Senin mukaan puhua yksilön kohdalla silloin, kun hän on olemassa itselleen mielekkäällä tavalla. Tärkeintä on se miten yksilö kykenee hyödyntämään resurssinsa. (Sen 1993, 30–44.)

3 TUTKIMUSMENETELMÄSTÄ JA TUTKIMUSASETELMASTA

Kumppanuustaloidea syntyi Kirkas mieli -hankkeen yhteistyön tuloksena. Kirkas mieli – hanke oli Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama Pirkanmaalla toimivien 16 mielenterveys- ja päihdejärjestön sekä Tampereen kaupungin yhteistyö-, kehittämis- ja kumppanuushanke. Hanketta hallinnoi Silta-Valmennusyhdistys ry. (Joutsiluoma ym. 2012, 2). Kumppanuustalon selvitystyö aloitettiin hankkeen loppupuolella, marraskuussa 2012. Järjestöalotyöryhmä vastasi tästä selvitystyöstä. Hankeidea esiteltiin alueen toimijoille maaliskuussa ja päättäjille huhtikuussa 2013. Toukokuussa 2013 perustettiin yhteistyö- ja kehittämisjärjestö Kumppanuustalo Artteli ry ja haettiin rahoitusta Kumppanuustalo Tampereelle -hankkeeseen. Hankerahoituspäätös (12/2013) oli epäävä. Kumppanuustalon käynnistämistä ja toiminnan suunnittelua jatkettiin ilman hankerahoitusta, järjestöjen omana toimintana. Tämä kehittämis- ja tutkimusprosessi käynnistyi vuoden 2014 alussa ja päättyi tammikuussa 2015.

Taulukko 1. Kumppanuustalon käynnistämisen vaiheet ennen kehittämis- ja tutkimusprosessia

11/2012	2/2013	3/2013	5/2013	1/2014
<i>Selvitystyö alkaa</i>	<i>KM-hanke päättyy</i>	<i>Talo- ja hankeidean esittely</i>	<i>Yhdistys perustetaan, 1.hankehaku</i>	<i>Kehittämis- ja tutkimusprosessi alkaa</i>

3.1 Toimintatutkimus kehittämis- ja tutkimusmenetelmänä

Tässä tutkimus- ja kehittämistyössä käytetään metodisena viitekehystenä toimintatutkimusta. Toimintatutkimus ymmärretään tässä tutkimuksessa Heikkisen (2001, 137) tavoin yhdenmukaisesti, toisaalta tieteellistä tutkimusta ohjaavaksi metodiksi ja toisaalta strategiseksi lähestymistavaksi Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistämässä, kehittämisessä ja tämän prosessin arvioinnissa.

Tutkija osallistui Kumppanuustalon käynnistämiseen yhdessä Kumppanuustalo Artteli ry:n toimijoiden kanssa. Tutkijalla on ollut kaksoisrooli toiminnan käynnistämässä

toimiessa Kirkas mieli kumppanuuden koordinaattorina 1.3–31.12.2013 ja Kumppanuustalo Artteli ry:n osa-aikaisena koordinaattorina ajalla 1.2–31.12.2014 sekä kehittämistehtävän tutkijana 1.1–31.12.2014. Tutkijan ja kehittäjän on tärkeää tiedostaa oma positionsa suhteessa tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Kehittämisen tavoitteena on kansalaislähtöinen matalan kynnyksen kumppanuustalon käynnistäminen Tampereella ja tiedon tuottaminen osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön. Kumppanuustalon toiminnan avulla voidaan edistää ihmisten osallisuutta ja parantaa järjestötoimijoiden toimintaedellytyksiä. Toimintatutkimus luontui tämän kehittämistehtävän lähestymistavaksi hyvin, koska kumppanuustalon käynnistäminen on alkanut järjestötoimijoiden selvitystyönä jo Kirkas mieli -hankkeen loppupuolella. Lisäksi toimintatutkimus soveltuu tämän kehittämistehtävän lähestymistavaksi, koska siinä ovat keskiössä tutkimus ja kehittäminen ja kehittämisen arviointi eli ne elementit, joita tutkija halusi tässä kehittämistehtävässä painottaa.

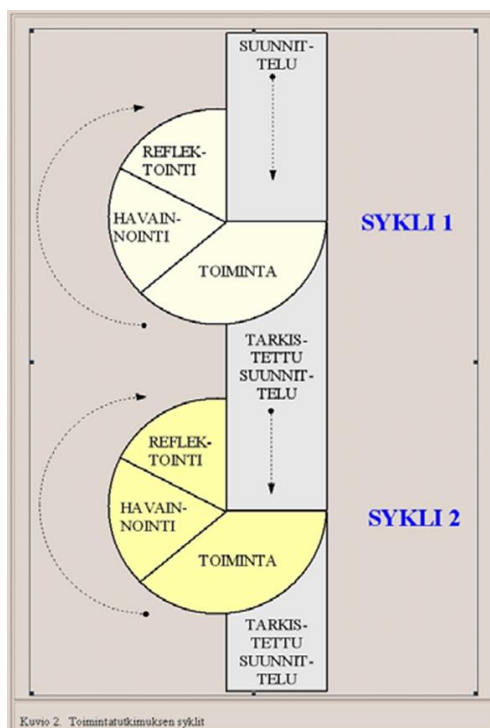
Toimintatutkimus (Action Research) on tutkimusstrateginen lähestymistapa, joka käyttää välineenä erilaisia aineistonkeruumenetelmiä. Toimintatutkimus on saanut alkunsa tieteellisenä lähestymistapana 1940-luvulla USA:ssa, kun sosiaalipsykologi Kurt Lewin muotoili toimintatutkimuksen perusmallin ja toimintatutkimuksen spiraalilin. Lewinin tutkimuskäytännössä oli tyypillistä ryhmässä toimiminen ja toiminnan yhteisvastuullinen kehittäminen. Toimintatutkimus ei ole varsinainen tutkimusmenetelmä. Se on perusluonteeltaan sosiaalinen prosessi, jossa toimitaan ja liikutaan yksilöllisellä ja sosiaalisella tasolla. Sen avulla pyritään parantamaan sosiaalisia käytäntöjä, sekä ymmärtämään niitä syvemmin. Tavoitteena on vastata johonkin käytännössä havaittuun ongelmaan tai kehittää olemassa olevaa käytäntöä paremmaksi. (Aaltola 2007, 25–26.)

Tunnusomaista on tutkimuksen ja toiminnan samanaikaisuus eikä päämääränä ole vain tutkiminen, vaan samanaikainen (sosiaalisen) toiminnan kehittäminen. Toimintatutkimuksessa on nimenomaan tarkoitus tutkia ja kehittää ihmisten yhteistoimintaa, ja siksi se sopii kehittämistehtävän tutkimusmenetelmäksi hyvin. Siinä teoria ja käytäntö ovat saman asian eri puolia, ja strategiana se tarkoittaa näiden kahden (käytännön toiminnan ja teoreettisen tutkimuksen) pyrkimystä vuorovaikutukseen. Refleksiivisen ajattelun avulla pyritään pääsemään toiminnan uudelleenlaiseen ymmärtämiseen ja sen kautta toiminnan kehittämiseen. (Metsämuuronen 2008, 29–31.)

Toimintatutkimuksessa prosessin yhteisöllisyys on yksi sen keskeisistä piirteistä. Siinä tutkija on mukana yhteisössä tutkimuksen tekijänä ja samalla ryhmän jäsenenä, joka pyrkii tavoiteltavaan muutokseen. Tutkija pyrkii yhdessä yhteisön jäsenten kanssa ratkaisemaan yhdessä määritellyt ongelmat ja saavuttamaan asetetut tavoitteet ja päämäärät. Toiminta etenee toiminnan suunnitellun, havainnoinnin ja reflektoinnin spiraalisena kehänä, jossa jokaista vaihetta toteutetaan sekä suhteistetaan toisiinsa systemaattisesti ja kriittisesti. Toimintatutkimuksessa on olennaista pyrkiä tutkimisen avulla mahdollisimman reaaliaikaisesti erilaisten asiointilojen muutokseen edistämällä ja parantamalla niitä. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että kyseessä on myös tutkimus. Toimintatutkimuksessa tuotetaan aineistoa ja aineiston pohjalta uutta tutkimuksellista tietoa, vaikka aiotut käytännön muutokset eivät onnistuisikaan. (Heikkinen 2010, 214–219, 223.)

Toimintatutkimus on ryhmien ja yksilöiden omaa systemaattista tutkimusta niistä toimenpiteistä, joilla he kehittävät kohteena olevaa toimintaa. Tutkimusprosessi on syklinen ja tutkijan ja tutkittavien suhde perustuu yhteistyöhön ja yhteiseen osallistumiseen. Toimintatutkimuksessa reflektiivinen ote tarkoittaa, että tutkija, mahdolliset asiakkaat ja muut hankkeessa mukana olevat tarkastelevat kriittisesti tekemistään, pohtivat käytettyjä menetelmiä ja tekevät tarkentavia kysymyksiä. Osallistujat siis pohtivat ja tutkivat ja ottavat kantaa eri vaiheiden onnistumiseen ja tavoitteiden toteutumiseen. (Anttila 2005, 441–443.)

Toimintatutkimus on syklinen prosessi, jossa vuorottelevat toiminnan suunnittelu, toiminta, havainnointi ja reflektointi. Pyrkimyksenä on kehittää toimintaa joka kierroksella. Toimintatutkimuksessa, toiminta on ennen kaikkea sosiaalista toimintaa, jolloin tarkoituksena on tutkia ja kehittää ensisijaisesti ihmisten yhteistoimintaa. Toimintatutkimus pohjautuu ajatukselle, että teoria on sisällä käytännöissä ja päinvastoin. (Heikkinen 2010, 196–197.)

Kuvio 1. Toimintatutkimuksen kulku Suojasen (1999) mallia mukaillen (Linturi 2003).

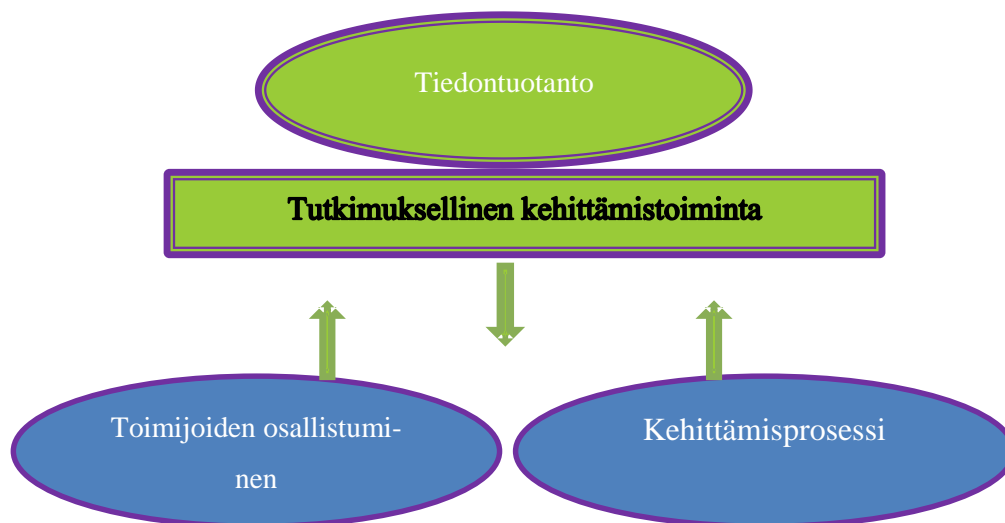
Praktinen eli käytännöllinen tutkimussuuntaus

Toimintatutkimus voi perustua tekniseen, praktiseen tai emansipatoriseen tiedonintressiin. Praktinen toimintatutkimus on tosielämän tilanteissa, käytännön ja tutkimustiedon vuoropuhelua. Praktisessa tutkimuksessa yhteisön itsereflektio on keskiössä ja toiminnan kehittämisen lisäksi se voi tarkastella myös toimintaa ohjaavia arvoja ja periaatteita. Kun tutkija pyrkii ymmärtämään ihmisenä olemista, yhteiskuntaa, kulttuuria ja merkitysjärjestelmiä, on hänen tiedonintressinsä praktinen. (Vesterinen 2002, 65–66.) Tämän kehittämistehtävän lähtökohtana on ollut edistää yhteisön sisällä keskinäistä ymmärrystä ja itseymmärrystä, mitkä ovat myös praktisen tutkimussuuntauksen lähtökodit. Tavoitteena oli toiminnan käynnistäminen sekä tiedon tuottaminen, osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön.

Tutkimuksellinen kehittämistoiminta

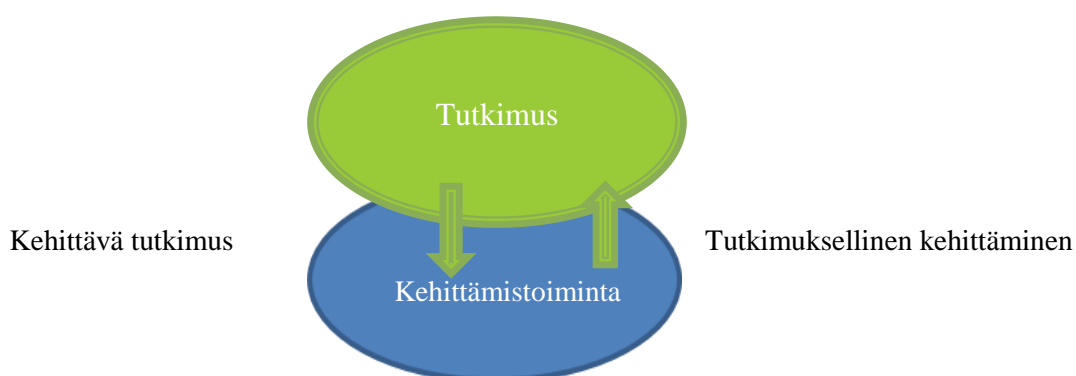
Tutkimuksellinen kehittämistoiminta lähestymistapana yhdistää tutkimuksen ja projektitoiminnan periaatteita. Tutkimuksellista kehittämistoimintaa lähestytään kehittämisprosessin, toimijoiden osallisuuden ja tiedontuotannon näkökulmista, jotka yhdessä määrittävät käsitystä kehittämistoiminnasta (Kuvio 2). Näiden näkökulmien avulla rakentuu kehittämistoiminnan metodinen ydin. Toimintatutkimuksella pyritään

sekä tieteelliseen tiedontuotantoon että konkreettiseen kehittämiseen, jolloin voidaan puhua erityisesti kehittävästä tutkimuksesta. (Toikko & Rantanen 2009,9–10.)

Kuvio 2. Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan näkökulmat (Toikko & Rantanen 2009, 10)

Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan käsite voidaan käsittää ikään kuin väljänä yleiskäsitteenä, jolla kuvataan kehittämistoiminnan ja tutkimustoiminnan yhteyttä joka kohdentuu tutkimuksen ja kehittämistoiminnan risteyspaikkaan (Kuvio 3). (Toikko ym. 2009, 21).

Kuvio 3. Tutkimuksen ja kehittämisen risteyspaikka (Toikko & Rantanen 2009, 21)

Tässä kehittämistehtävässä kehittäminen voidaan nähdä laajasti, koska se koskettaa Kumppanuustalo Arttelissa toimivia eri organisaatioita ja toimijoita. Varsinainen kehittäminen kohdentuu kuitenkin Kumppanuustalo Artteliin yksikkönä ja kehittämisellä tavoitellaan sekä toimintatavallisia että rakenteellisia muutoksia. Kehittäminen

on toimijalähtöistä ja kehittämisen prosessi rakentuu avoimessa ympäristössä. Toimijat määrittelevät kehittämisen ja etenevät yhdessä vaihe vaiheelta, jolloin kehittämisen tavoitteet muotoutuvat tämän yhteisen prosessin myötä.

Tutkijan rooli

Toimintatutkimuksessa tutkija itse on osa sitä sosiaalista yhteisöä, jossa kehittämistoiminta toteutetaan ja jota hän tutkii. Tutkija on toimintatutkimuksen työväline ja hänen tausta, kokemus ja koulutus vaikuttavat tutkimuksen muotoutumiseen. Tutkijan on perehdyttävä tutkittavaan kohteeseen ja hallittava substanssi tai ainakin substanssin keskeiset piirteet. Toimintatutkimuksessa tutkijalla ja osallistujilla on yhteistyösuhde. (Heikkinen 2001, 23–24.)

Tämän toimintatutkimuksen kohteena oli Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistäminen ja tarvittavan tiedon tuottaminen toimintamallin kehittämistyötä varten. Tutkijan kuntoutuksen ohjaaja (AMK) -koulutus sekä vuosien työkokemus kehittämis- ja suunnittelutehtävissä, joista erityisesti Kumppanuustalo Arttelin koordinaattorin tehtävät vaikuttivat kehittämistehtävän muotoutumiseen. Tutkijan työsuhte kehittämissuhteen koordinaattorina on alkanut 1.3.2013. Tutkijan ajattelua ja ammatillista kehittymistä ovat ohjanneet Kirkas mieli -hankkeen projektityöntekijän ja Artteli ry:n koordinaattorin käytännön työ, jolloin toiminnan kehittäminen ja koordinointi ovat muodostaneet suuren osan hänen työstään. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopinnoissa ja tutkintoon liittyvässä opinnäytetyössä sekä myöhemmin jatkoopinnoissa tutkija on paneutunut tämän kehittämistehtävän tutkittavaan ilmiöön. Viimeisen viiden vuoden työkokemus työelämän eri kehittämissuhteissa antavat oman näkökulmansa tämän toimintatutkimuksen toteuttamiseen. Tutkijan ajattelu on näin ollen yhdistelmä teoreettisten opintojen kautta saatua tietoa ja kokemuksen kautta kehittyntä taitotietoa ns. hiljaista tietoa (Saarnio 1991, 710–713). Toimintatutkimuksen periaatteiden mukaisesti tutkija osallistuu työyhteisön kehittämistoimintaan yhteistyössä muiden työyhteisön jäsenten kanssa.

Toimintatutkimuksessa tutkijan rooliin liittyy vaikeita valintoja, joista yksi keskeinen on se, missä määrin tutkija saa tai hänen pitää aktiivisesti vaikuttaa prosessin kulkuun. Toimintatutkimuksessa pyritään tasavertaisuuteen ja aitouteen. Tällöin on kyse moraalisesti vahvan ja empaattisen tutkijahahmon luomisesta ja yhteistyön edellytysten

turvaamisesta käytännön tasolla. Tutkijalla tulee olla kyky eettisten periaatteiden sisäistämiseen, sosiaalisissa prosesseissa toimimiseen, sekä aito halu yhteistyöhön ja yhteiseen oppimisprosessiin toimintatutkimukseen osallistujien kanssa. (Kuula 1999, 116, 170–171.) Tutkijan tehtävä on tuoda keskusteluun uusia teoreettisia näkökulmia.

3.2 Kehittämistyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ja analysoida Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistämisen prosessia ennen taloa ja talolle muuton jälkeen sekä kerätä kyselyiden avulla tietoa talon osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyötä varten. Lisäksi kuvataan ja analysoidaan Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistymisen esteitä ja toiminnan kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä. Näiden kautta ilmenee Kansalaislähtöisen Kumppanuustalo Arttelin kehittäminen prosessi. Tutkimusympäristönä on Kumppanuustalo Artteli – Salhojankatu 42, Tampere.

Tutkimuksella haetaan vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten tapahtuu Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistyminen
2. Mitkä tekijät vaikuttavat Kumppanuustalon toiminnan kehittämiseen
3. Millaista tietoa tutkimuksen kyselyt tuottivat toimintamallin kehittämistyöhön

Kehittämistehtävän rajaus

Kehittämistehtävä tehdään ja raportoidaan Kumppanuustalo Artteli ry:n hallitukselle. Kehittämistehtävän prosessia kuvataan vuoden 2012 lopusta vuoden 2014 loppuun. Kirkas mieli -hankkeen loppuvaiheessa (vuoden 2012 lopussa) perustettu järjestötalotyöryhmä on selvittänyt yhteisen järjestötalohankkeen toteuttamisen mahdollisuuksia. Järjestötalotyöryhmän työskentelyn tukena on toiminut kehittäminen prosessin aikana perustettu rakennustoimikunta. Nämä työryhmät yhdistettiin myöhemmin yhdeksi työryhmäksi eli talotyöryhmäksi.

Elokuussa 2014 talotyöryhmästä ja sen lisäksi suunnitelluista talon toiminnan suunnitteluun ja käytännön toteutukseen liittyvistä ns. alatyöryhmistä tuli talotoimikunta. Olen rajannut tästä tutkimuksesta pois seuraavat Kirkas mieli -hankkeen aikana perus-

tetut työryhmät: palveluketjut työryhmä, kumppanuusryhmä ja koulutus- ja liikunta-työryhmät. Kaikkien työryhmien toiminta on luonnollisesti osaltaan edistänyt Kumppanuustalo Artteli ry yhdistyksen toiminnan tavoitteita. Tässä tutkimuksessa kehittämis- ja tutkimusprosessissa tarkastellaan kuitenkin vain niitä työryhmiä, joiden toiminnan tarkoitus on kohdentunut ensisijaisesti kansalaistoimintalähtöisen Kumppanuustalo Arttelin käynnistämiseen vuosien 2012–2014 aikana. Kehittämistehtävän aiheen rajaus tehdään seuraavasti:

Toiminnan käynnistäminen

- ❖ järjestötalotyöryhmä (sekä rakennustoimikunta = talotyöryhmä)
- ❖ hallitus
- ❖ työvaliokunta
- ❖ talotoimikunnan toiminnan suunnitteluryhmä ja sisustusryhmä

Toiminnan kehittämistä koskevat kyselyt

- ❖ talon toimijat
- ❖ jäsenet
- ❖ hallituksen jäsenet

Toiminnan kehittämistä koskevat kyselyt on toteutettu kolmessa vaiheessa seuraavasti: ensimmäinen nykytilaa kartoittava kysely talon tuleville toimijoille touko- kesäkuussa 2014, toinen toimintamallia kartoittava kysely jäsenille ja talossa oleville toimijoille marras-joulukuu 2014 ja kolmas kysely toisen kyselyn tulosten pohjalta hallituksen jäsenille tammikuussa 2015.

3.3 Toimintatutkimuksen kehittämis- ja tutkimusprosessiin osallistujat

Toimintatutkimuksen käynnistämisen toteuttamiseen osallistuivat kehittämissä mukana olleita ammattihenkilöitä eri organisaatioista (Taulukko 2). Järjestötalotyöryhmä on tutkimus ja kehittämistoiminnan lähtökohtana. Työryhmässä työskenteli työryhmän puheenjohtaja, kahdeksan järjestötoimijoiden edustajaa ja kaksi kokemusasiantuntijaa. Järjestötalotyöryhmän toimintaa tuki kehittämissä aikana perustettu rakennustoimikunta. Työryhmien kehittämissäprosessit on kuvattu luvussa 5,

kohdissa 5.2.1–5.2.4. Tutkija on osallistunut työryhmien työskentelyyn koordinaattorin ja tutkijan roolissa.

Taulukko 2. Kehittämis- ja tutkimusprosessiin osallistujat

JÄRJESTÖTALOTYÖRYHMÄ				
Hallitus	hallituksen puheenjohtaja	varsinaiset jäsenet (6)	henkilökohdattaiset varajäsenet (6)	= 13 henkilöä jäsenjärjestöistä
Työvaliokunta	hallituksen puheenjohtaja	hallituksen jäsenet (3)	+Arttelin toimihenkilö	= 4 henkilöä hallituksesta
Talotoimikunnan toiminnan suunnitteluryhmä	talotoimikunnan puheenjohtaja	talossa toimijoina olevien organisaatioiden työntekijöitä (10)	+ kaikki hallukkaat talon toimijat voivat osallistua	= 11-> henkilöä talon toimijoista
sisustus-työryhmä	työryhmän puheenjohtaja	talon toimijahenkilöitä		= neljä henkilöä talon toimijoista

Tutkimus- ja kehittämistyöhön osallistujien keskinäinen työnjako kehittämistoiminnan osalta on kuvattuna taulukossa (Taulukko 3).

Taulukko 3. Kumppanuustalo Arttelin kehittämistyöhön osallistujien työnjako

Toimija	Tehtävien kuvaus	Valmistelija
<u>Järjestötalotyöryhmä</u>	Kumppanuustalon perustamiseen liittyvä selvitystyö	Soile Kaarela pj+ työryhmä
<u>Rakennustoimikunta</u>	Tilatarveselvitykset ja remontointiin liittyvät asiat	Sampo Järvelä pj+ työryhmä
<u>Talotyöryhmä</u> (työryhmät yhdistyivät)	Toimintaan ja käynnistämiseen liittyvä suunnittelu, ohjaus	Sampo Järvelä pj+ työryhmä
<u>Hallitus</u>	Vuokrasopimukset, talous, rahoitusta ja toiminnalliset linjakysymykset, säännöt	Sampo Järvelä hallituksen pj ja hallituksen jäsenet
<u>Työvaliokunta</u> toimii helmikuun 2015 loppuun	Hallituksen työvaliokunta valmistelee kumppanuustaloa koskevia asioita hallitukselle, päättää juoksevista talon toimintaan liittyvistä asioista. Järjestys-säännöt	Sampo Järvelä pj + työryhmä Soile Kaarela varapj
<u>Talotoimikunta</u> Toiminnan suunnittelu ryhmä	Toiminnallinen työryhmä, joka koostuu talossa toimivista ihmisistä	Jaana Joutsiluoma pj ja Miika Joenperä varapj Tampereen A-kilta ry
Sisustusryhmä	Väliaikainen työryhmä, yhteistyö TAMK:n sisustussuunnittelun opiskelijoiden kanssa, jotka tekevät talolle sisustusta koskevat varsinaiset suunnitelmat (2/15)	Anne Mikkola pj EHYT ry

Järjestötalotyöryhmä: Työryhmä perustettiin vuoden 2012 loppupuolella ja sen tehtävänä on ollut selvittää järjestö/ kumppanuustalon tarvetta ja siihen liittyviä toiveita Tampereella. Selvitystyö tehtiin kyselyn avulla helmikuussa 2013. Lisäksi työryhmän tehtävänä on ollut hankkia tarvittavaa tietoa kumppanuustalon perustamiseksi. Työryhmä on tutustunut muihin Suomessa toimiviin vastaaviin matalan kynnyksen taloihin ja niiden toimintaan. Se on selvittänyt erityisesti käynnistämiseen liittyviä asioita. Järjestötalotyöryhmän työtä kehittämisprosessin aikana on tukenut *rakennustoimikunta*, jonka tehtävät kehittämisprosessissa ovat liittyneet Kumppanuustalo Arttelin Salhojankadun toimitilojen tilatarveselvityksien tekemiseen ja remontointiin liittyviin

asioihin. Tammikuussa nämä kaksi työryhmää yhdistyivät *talotyöryhmäksi*, jonka tehtävänä on ollut työryhmien yhdistämisestä lähtien talon toimintaan ja käynnistämiseen liittyvä suunnittelu sekä kehittämistyöryhmien toiminnan ohjaus. Työryhmän jäsenet on esitelty liitteessä 1.

Hallitus: Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu syyskokouksessa valitut puheenjohtaja ja kuusi muuta varsinaista jäsentä sekä kullekin varsinaiselle jäsenelle valitut henkilökohtaiset varajäsenet. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Puolet hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä on vuosittain erovuorossa. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä ottaa keskuudestaan tai ulkopuoleltaan sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt. Hallituksen keskeisinä tehtävinä kehittämistyössä ovat olleet strategian ja yhteisten tavoitteiden työstäminen, kumppanuustalon perustaminen ja siihen liittyvät hallinnolliset päätökset, kuten rahoitusohjan ja riittävien resurssien turvaaminen. Lisäksi hallituksen tehtävänä on ollut yhteistyön edistäminen toimijoiden ja Tampereen kaupungin kanssa sekä tunnettavuuden lisääminen alueella. Hallituksen jäsenet on esitelty liitteessä 2.

Työvaliokunta: Hallitus nimesi työvaliokunnan hallituksen jäsenistä, jonka tehtävänä on edistää talon käytännön asioiden järjestelyä. Työvaliokunnan tehtävänä on myös valmistella tarvittavia esityksiä hallitukselle. Työvaliokunta aloitti toimintansa syyskuussa 2014 ja jatkaa työskentelyä helmikuun 2015. Työvaliokunnan kokouksiin ovat lisäksi osallistuneet Arttelin toimihenkilöt, Antti Rautajoki ja Jaana Joutsiluoma. Työvaliokunnan jäsenet on esitelty liitteessä 2.

Talotoimikunta: Kukin talon toimijoista on nimennyt vähintään yhden henkilön talotoimikuntaan, joka vastaa talon toimintaan liittyvästä suunnittelusta ja jakaa tarvittaessa tehtäviä myös työryhmän ulkopuolelle. Talotoimikunnan työskentely on jatkoa talotyöryhmän työskentelylle. Talotoimikunnan työskentely on tapahtunut toiminnan suunnittelu – ja sisustustyöryhmissä. Työskentely tähtää toiminnan monipuoliseen kehittämiseen. Talotoimikunnan jäsenet on esitelty liitteessä 3.

Tässä kehittämistehtävässä kehittämiskohteena on kansalaislähtöisen Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistäminen sekä tiedon tuottaminen (kyselyt) osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön. Kumppanuustalon kehittämisprosessi

muuttui tutkimukselliseksi kehittämiseksi matkan varrella. Ajatus tutkimuksellisesta otteesta kumppanuustalon kehittämisessä tuli mieleeni kehittämisprosessin jo ollessa käynnissä, kehittämisen suunnitteluvaiheessa. Kehittämistehtävä toteutetaan toimintatutkimuksena, jossa Kumppanuustalo Artteli ry:n hallitus, koordinaattori (tutkija) ja toimijat, jotka ovat työryhmien jäseniä, käynnistävät kumppanuustalon toiminnan. Osallisuutta edistävän talon toimintamallin kehittämistyötä varten on kerätty tietoa kyselyiden avulla, jotka on osoitettu Kumppanuustalo Artteli ry:n jäsenille, talon toimijoille ja hallituksen jäsenille.

Toimintatutkimukseen osallistuivat Kumppanuustalo Artteli ry:n hallitus, työvaliokunta ja talotoimikunta. Kumppanuustalon työryhmissä työskenteli eri toimijoiden (järjestöjen ja yhteistyötahojen) ammattihenkilöstöä ja järjestötalotyöryhmässä myös kokemusasiantuntijoita. Kumppanuustalon toiminnan käynnistäminen on ollut pitkä prosessi, joka alkoi marraskuussa 2012 (Taulukko 4). Kehittämisprosessi perustuu järjestötalotyöryhmän tekemään, kumppanuustalon toteuttamista koskevaan selvitystyöhön. Kehittämistyö jatkuu edelleen.

Taulukko 4. Kumppanuustalo Arttelin kehittämis- ja tutkimusprosessi

Aloitusvaihe 2012	Aloitus- ja suunnittelu- vaihe 2013	Suunnittelu- ja toteutus- vaihe 2014	Arviointi- vaihe 2012–2014	Kehittämis- työ jatkuu 2015
Järjestöto- työryhmä aloittaa kump- panuustalon selvittämis- työn 11/12	Hankeidean esittely alueen toimijoille, pormestarille ja apulaispor- mestareille	Järjestöto- työryhmä ja rakennustoimi- kunta yhdisty- vät, suunnitte- luseminaari ja Tampereen kaupungin toi- minta-avustus- hakemus	Arviointivaihe aloitusvai- heesta toteu- tusvaiheeseen Kyselyt ovat osa arviointia	Tutkimus- prosessi päättyy, ky- sely halli- tukselle 1/15 Uusia toimi- joita muut- taa talolle
Kirkas mieli – hankkeen työ- ryhmät jatka- vat toimin- taansa	Artteli ry pe- rustaminen, rahoitushakemus Raha-auto- maattiyhdis- tykselle	Kumppanuus- sopimus kau- pungin kanssa, uusi rahoitus- hakemus RAY, tutki- musprosessi alkaa- nykyti- lan kartoitus	Workshop – pajapäivä ja kokemusasian- tuntijoiden yh- teistilaisuus Suunnittelu se- minaari	Rahoituksen järjestämi- nen: toi- minta-avus- tushakemus ja uusi hanke- hakemus RAY
	Toiminnan suunnittelua, rakennustoimi- kunta 11/13, ti- lojen etsintä, vuokraneuvot- telut	Tilojen vuok- raus, remon- tointi, muutto. Toiminnan käynnistämi- nen ja kehittä- mis kyselyt	Työryhmien työskentely	Tutkimuk- sen rapor- tointi 5/15

3.4 Kehittämisprosessin taustaa (11/2012–5/2013): Kirkas mieli -hankkeesta Kumppanuustalo Artteli ry:ksi

Yhteistyö (collaboration) on käsitteenä ja ilmiönä monin tavoin ymmärretty. Yhteistyöllä tarkoitetaan muun muassa yhdessä työskentelyä, yhteisten tavoitteiden toteuttamista, ongelmanratkaisutapaa, materiaalin jakamista ja pidempää jatkuvaa vuorovai- kutusta (Lewis 2006, 200). Hyvän yhteistyön edellytyksenä on jatkuva vuoropuhelu, jolla rakennetaan molemmin puolista kunnioitusta ja luottamusta osapuolten välille,

myönteistä suhtautumista yhteistyön mahdollisuuksiin ja yhteistä näkemystä ja ymmärrystä tavoitteille ja toteutukselle. Yhteistyön lähtökohtana voivat olla monenlaiset asiat. Konteksti ohjaa yhteistyön luonnetta ja yhteistyön tekemisen tapoja. Yhteistyö toteutuu yhteistyöprosesseina. Yhteistyö ei synny rakenteista, vaan yhteistyötä toimitatapana toteuttavat osapuolet omalla käyttäytymisellä. (Lewis 2006, 213–220.) Kumppanuus (partnership) on yhteistyön lähikäsite ja sillä yleensä tarkoitetaan organisaatioiden välistä pitkäkestoista liittoutumaa.

Kirkas mieli -hankkeen yhteistyö

Kirkas mieli -hanke oli Tampereella ja Pirkanmaalla toimivien 16 mielenterveys- ja päihdejärjestöjen yhteistyö-, kehittämis- ja kumppanuushanke. Hankkeen taustalla oli Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman Mieli 2009 -työryhmän painotukset. Hankkeen toteuttamisen edellyttämästä kumppanuudesta oli tehty aiesopimus järjestöjen ja Tampereen kaupungin terveyttä ja toimintakykyä edistävän tilaajaryhmän kanssa.

Hankkeen päätavoitteina oli kehittää ja yhtenäistää tamperelaisten järjestöjen mielenterveys- ja päihdetyön palvelujen laatua, rakentamalla toimijoiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä uutta ammatillista osaamista ja palvelukulttuuria sekä tiivistämällä tilaaja-tuottajayhteistyötä järjestöjen ja Tampereen kaupungin välillä. Järjestötoimijoilta ja järjestötoimintaan osallistuvilta kartoitettiin monin eri tavoin kehittämistarpeita ja -toiveita. Nykytilaa kartoitettiin dialogisten Puimala tilaisuuksien, vertaishaastattelujen ja toiminnanjohtajille suunnatun kyselyn avulla.

Kartoitusten mukaiset kehittämiskohteet olivat: 1) toimintaan osallistuvien osallisuuden vahvistaminen ja osallisuutta vahvistavien yhteisten rakenteiden luominen 2) vertais- ja kokemusasiantuntijuuden parempi hyödyntäminen 3) osallistumisen monipuolinen mahdollistaminen ja 4) yhteistyön tiivistäminen eri toimijoiden kanssa sekä 5) kansalaistoimintalähtöisen kumppanuustalon perustaminen. Toimijoiden mielestä yhteistyölle, kumppanuudelle ja kehittämiselle tulisi luoda sellaiset rakenteet, jotka mahdollistavat kestävästä yhteistyöstä myös tulevaisuudessa. Hankkeen aikana syntyi yhteinen tahtotila kansalaistoimintalähtöisen kumppanuustalon perustamisesta. Järjestöjen toiminnanjohtajat nimesivät vuoden 2012 lopussa järjestöalotyöryhmän selvittämään kumppanuustaloasiasiaa. (Joutsiluoma ym. 2013,4–6,15).

Kirkas mieli -hankkeen päättyessä (2/2013) yhteistyötä kumppanuustalohankeidean toteuttamiseksi jatkettiin järjestöjen toiminnanjohtajien yhteisellä päätöksellä. Kirkas mieli -hankkeen projektityöntekijä (tutkija) jatkoi kumppanuustalohankkeen valmistelutyötä yhdessä järjestötalotyöryhmän kanssa määrä-aikaisena (1.3–31.12.2013) Kirkasmieli kumppanuuden koordinaattorina. Työntajana toimi Silta-Valmennusyhdistys ry ja toiminnan rahoitus toteutettiin järjestöjen omarahoitusosuuksilla.

Infotilaisuus alueen toimijoille

Kirkasmieli kumppaneiden tavoitteena oli tiivistää sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyötä sekä perustaa kansalaistoimintalähtöinen kumppanuustalo Tampereelle. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittiin kumppaneita ja sopivia kanavia ja välineitä. He kutsuivat Pirkanmaalla toimivia sosiaali- ja terveysalan järjestöjä mukaan tähän yhteistyönä toteutettavaan kumppanuustalohankkeeseen, jonka tavoitteiksi oli asetettu ihmisten hyvinvoinnin edistäminen ja osallistumisen mahdollistaminen, osallisuus. Asiasta pidettiin maaliskuussa 2013 yleinen infotilaisuus alueen toimijoille ja huhtikuussa hankeideaa esiteltiin Tampereen pormestarille ja apulaispormestareille.

Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen yhteistyölle on Tampereen seutukunnalla yritetty rakentaa yhteistä pohjaa jo yli 10 vuoden ajan (Tampere 2000 verkosto, Palkeet projekti, järjestöalo ja järjestöjen palvelukeskuksen perustamisideat). Järjestöjen yhteistyön tiivistyminen Pirkanmaan päihdepalvelujärjestöt ry:n perustamisen (2010) ja Kirkas mieli hankkeen käynnistymisen (2011) sekä Tampereen kaupungin uuden politiikan ja Anna-Kaisa Ikosen pormestariohjelma loivat yhteistyönkehittämiselle nyt hyvän pohjan.

Infotilaisuudessa esiteltiin perustettavaa alueellisesta sosiaali- ja terveysalan järjestöjen yhteistyö- ja kehittämisorganisaatiota. Perustettavalle yhdistykselle haettaisiin Kumppanuustalo Tampereelle -hankerahoitus Raha-automaattiyhdistykseltä sekä Tampereen kaupungilta toiminta-avustusta. Haettavan rahoituksen turvin voitaisiin jatkaa Kirkas mieli -hankkeessa alkanutta kehittämissyhteistyötä sekä kattaa kumppanuustalon yhteistilojen vuokratkustannuksia. Järjestöjen omarahoituksella palkattaisiin henkilö kehittämissyön koordinoijaksi 50 % työajalla. Kumppanuustalosta oli tarkoitus rakentaa vilkas ja monimuotoinen matalan kynnyksen kohtaamispaikka, joka tar-

joaisi ihmisille monipuolisia toiminnan, osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Haettavat avustukset mahdollistaisivat osallistavan ja yhteisöllisyyttä lisäävän kansalaistoiminnan. Tavoitteeksi asetettiin, että vuoden 2014 alussa olisi toimitilat ja niihin tarvittavat remontit tehtyinä. Kumppanuustalolla järjestöt tuottaisivat toimintoja, jotka soveltuvat kansalaislähtöiseen järjestötoimintaan.

Yhdistyksen perustaminen - kohti yhteistyötä ja yhteistä hyvinvointia

Suunnitelmien mukaisesti järjestötoimijat perustivat toukokuussa 2013 Kumppanuustalo Artteli ry:n, joka on Tampereella toimiva alueellinen sosiaali- ja terveystalouden järjestöjen yhteistyö- ja kehittämisjärjestö. Kumppanuustalo Artteli ry on yhteistyön ja asiantuntemuksen yhdistäjä. Sen tehtävänä on avata uusia yhteistyömahdollisuuksia alueen eri toimijoiden kanssa sekä vahvistaa järjestöjen toimintaedellytyksiä, luomalla yhteistyölle ja kehittämiselle kestävätkä rakenteet. Kumppanuustalo Artteli ry hallinnoi Kumppanuustaloa. Toiminnassa on mukana 30 järjestötoimijaa jäsenenä tai kumppaneina. Toiminnan kehittäminen perustuu kestävätkä kehityksen- ja ympäristönäkökulmat huomioivaan yhteistyöhön.

Kumppanuustalo Artteli ry: n perustehtävät

- ❖ Artteli ry on sosiaali- ja terveystalouden yhteistyö- ja kehittämisjärjestö
- ❖ Artteli ry tarjoaa vaikuttamisverkoston erilaisille sosiaali- ja terveystalouden yhdistyksille
- ❖ Artteli ry edistää toiminnallaan ihmisten tasavertaista osallisuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia

Kumppanuustalo Artteli ry:n jäsenet:

A-klinikkasäätiö Pirkanmaan palvelualue, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, KRIS – Tampere ry, Kristillinen alkoholi- ja narkomaaniryö ry Kan, Mielenterveysyhdistys Taimi ry, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry, Naisten Suojakoti ry, Nääsவில் ry, Omaiset mielenterveystyön tukena Tampere ry, Pirkanmaan Omaishoitajat ry PIONI, Pirkanmaan Sininauha ry, Silta-Valmennusyhdistys ry, Sopimusvuori ry, Tampereen A -kilta ry, Tampereen NMKY, Tampereen Mielenterveysseura ry, VAK ry / Kankaanpään A – koti, YAD Youth Against Drugs ry, Yhdessä Selviytymisen Tuki ry ja Väli-Suomen syömishäiriöperheet ry

Kumppanit:

Aivovammayhdistys ry / Tampereen toimintaryhmä, KÄPY – Lapsi-kuolemaperheet ry, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu Oy - Tampereen ammattikorkeakoulu, Pirkanmaan Elämäntapayhdistys ry, Tampereen Ensi- ja turvakoti ry, Tampereen Huumeeklinikkayhdistys ry, Tampereen kaupunki ja Tampereen Kristillisen Työväen yhdistys ry

Kumppanuussopimuksella sovitaan Kumppanuustalo Artteli ry:n Tampereen kaupungissa toteutettavan Kumppanuustalo – hankkeen toteuttamisesta ja sen edellyttämästä yhteistyöstä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kesken. Pirkanmaan ammattikorkeakoulu Oy - Tampereen ammattikorkeakoulu ja Tampereen kaupungin kanssa on solmittu omat erilliset kumppanuussopimukset (eivät ole järjestötoimijoita). (Kumppanuussopimus Kumppanuustalo Artteli ry:n kanssa, Tampere 17.5.2013.) Kumppanuustalo Artteli ry:n kansalaistoimintalähtöinen järjestö tulee entisestään vahvistumaan ja laajentumaan. Mukaan toivotaan kaikkia yhteistyöstä kiinnostuneita sosiaali- ja terveysalan järjestöjä ja muita toimijoita, joiden toiminta-periaatteet ja tavoitteet soveltuvat Artteli ry:n tavoitteisiin.

3.5 Suunnitteluvaihe (5/2013–7/2014): Kumppanuustalo Tampereelle – hankkeen valmistelu

Yhteisöllisyydelle ei ole olemassa yhtä ainoaa määritelmää. Yleiskäsitteenä yhteisöllisyyttä käytetään kuvaamaan ihmisten välistä yhteistyötä ja monenlaisia yhteistyön muotoja. Yhteisöllisyys koostuu vuorovaikutuksesta, yhdessä olemisesta ja tekemisestä, luottamuksesta ja yhteenkuuluvuudesta sekä henkilökohtaisesti merkittävistä suhteista. (Paasivara & Nikkilä 2010, 9–12.) Yhteisö voidaan määritellä ryhmäksi, jonka jäsenet ovat keskinäisessä vuorovaikutuksessa ja joita yhdistää yhteinen päämäärä, tehtävä ja tarkoitus. Yhteisössä kehittäminen on yhteisöllistä oppimista, mikä tarkoittaa että yhteisössä opitaan yhdessä asioita koko yhteisön kehittämiseksi (Paasivara ym. 2010,17). Yhteisöllisyys siis mahdollistaa yhdessä oppimisen ja osaamisen jakamisen. Kumppanuustalo Artteli on toiminnallinen yhteisö, joka perustuu jäsenten keskinäiseen vuorovaikutukseen ja jossa jäsenet kokevat kuuluvansa yhteisöön.

Kumppanuustalo Tampereelle -hanke

Kumppanuustalo-hanketta on valmistellut järjestötalotyöryhmä Kirkas mieli -hankkeen loppuvaiheesta lähtien eli marraskuusta 2012, jolloin päätettiin tutustua joidenkin Suomessa sijaitsevien järjestö- ja kumppanuustalo tai kohtaamispaikkojen toimintaan. Järjestötalotyöryhmä vieraili Seinäjoella, Espoossa, Hämeenlinnassa ja Jyväskylässä. Vierailut muiden toimijoiden luona, alueella pidetty infotilaisuus ja hankeidean esittely Tampereen kaupungin pormestarille ja apulaispormestareille vahvistivat toimijoiden ajatusta siitä, että Tampereelle tulee perustaa vastaavanlainen kansalaislähtöinen matalan kynnyksen talo.

Kumppanuustalo Artteli ry perustettiin toukokuussa ja sen yhtenä tehtävänä oli hakea ja hallinnoida Kumppanuustalo Tampereelle -hanketta, johon se haki toukokuussa Raha-automaattiyhdistykseltä rahoitusta. Haettua hankerahoitusta ei myönnetty vuodelle 2013, Kumppanuustalon valmisteluita päätettiin kuitenkin jatkaa järjestöjen omarahoitusosuuksien turvin.

Kumppanuustalo Tampereelle -hankkeen ensisijaisiksi tavoitteiksi oli asetettu:

- ❖ Vahvistaa Pirkanmaan alueella kansalaistoimintaa ja lisätä kansalaisten osallistumisen, vapaaehtoistoiminnan ja vaikuttamisen mahdollisuuksia
- ❖ Edistää sosiaali- ja terveysjärjestöjen ja muiden kansalaisjärjestöjen kehittämis- ja vaikuttamistoimintaa Pirkanmaalla
- ❖ Tiivistää yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kesken ja yhteistyötä muiden alueen hyvinvointia edistävien toimijoiden ja julkisen sektorin kanssa

Hankkeen kohderyhmiksi oli nimetty:

- ❖ Kuntalaiset, järjestöjen jäsenet ja toimintaan osallistujat sekä
- ❖ Järjestöt ja muut alueen hyvinvointia edistävät toimijat sekä kuntatoimijat

Kehittämistoiminta on sosiaalinen prosessi, joka edellyttää ihmisten aktiivista vuorovaikutusta ja osallistumista. Toikon ja Rantasen (2009) mukaan osallistumisen ja osallistamisen käsitteet liittyvät toisiinsa, koska osallistaminen on mahdollisuuksien tarjoamista ja osallistuminen näiden mahdollisuuksien hyödyntämistä. Osallistuminen rakentuu dialogin pohjalle, jolloin vuorovaikutus on rinnakkaista ja sinä ollaan toisista kiinnostuneita ja heiltä pyritään oppimaan. Osallistavassa toimintatutkimuksessa kehittäjät ovat aktiivisia toimijoita ja toimijat aktiivisia kehittäjiä, tällainen aktiivinen

osallistuminen mahdollistuu vain avoimessa vuorovaikutustilanteessa. (Toikko ym. 2009, 89–93.)

Workshop -pajapäivä

Workshop -pajapäivässä sekä toimintaan osallistujien yhteistilaisuudessa kartoitettiin toimijoiden, yhteistyötahojen ja asiakkaiden toiveita ja tarpeita kumppanuustalon suunnitteluun ja käynnistämiseen liittyen. Molemmat tilaisuudet järjestettiin lokakuussa 2013. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 52 henkilöä. Työskentelyä edeltävän alustuspuheenvuoron esitti erityisasiantuntija Anne Astikainen, SOSTE ry. Työpajatyöskentelyn ”talomallilla” ohjasi kokemusasiantuntija Sanna Uusi-Seppä, Kansalais toiminnan keskus Puisto. Kumppanuustalolle oli olemassa selkeä tarve, vastaavanlaiset talot toimivat jo muualla ja niiden toiminnasta oli saatu hyviä kokemuksia. Tilaisuuksista saatua tietoa käytettiin vuoden 2014 hankehakemuksen pohjana.

Toiminnallinen suunnittelu ja toimitilat

Kumppanuustalon toimintaan sopivien tilojen aktiivinen etsintä aloitettiin alku syksyllä 2013. Loppuvuodesta Kumppanuustalo Arttelille tarjottiin toimintaan sopivia vuokratiloja, Air-Ixin kiinteistöstä Salhojankadulta. Vuokraneuvottelut tarjotuista toimitiloista aloitettiin marraskuussa 2013. Hallituksen puheenjohtaja kävi vuokraneuvotteluja kiinteistön haltijana toimineen YIT:n että kiinteistön omistajan Samuli Törösen kanssa, YIT:n marraskuussa 2013 tekemän indikatiivisen tarjouksen pohjalta. Tavoite vuokrasopimuksen alkamisajankohdaksi oli 1.3.2014, kiinteistön vuokraus vaiheittain oli myös mahdollista.

Toiminnallinen suunnittelu:

Toiminnallisesta suunnittelusta saatiin tarjous Tampereen ammattikorkeakoulun rakennusosastolta. Suunnittelijana toimi arkkitehti Tero Markkanen, suunnittelutyössä oli mukana myös opiskelijoita. Suunnittelijan ehdotuksesta kumppanuustaloon tulosta kiinnostuneilta järjestöiltä pyydettiin tilantarveselvitys ja lisäselvitys. Selvityksillä kootut tiedot olivat tilasuunnittelun sekä hallituksen asiaa koskevan päätöksenteon lähtökohtana.

Tilatarvekysely:

Ensimmäiseen tilantarvekyselyyn vastasi 15 järjestöä, joista varmasti tai lähes varmasti olisi mukana 9 järjestöä (A-klinikkasäätiö, Tampereen A-kilta, Ehkäisevä päihdetyö EHYT, Pirkanmaan Omaishoitajat ry Pioni, Syömishäiriöliitto SYLI ry, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry, Sopimusvuori ry, Silta-Valmennusyhdistys ry ja Kumppanuustalo Artteli ry). Myös muita toimijoita oli tiedossa, jotka olivat kiinnostuneita muun muassa vuokraamaan kokous- ja koulutustiloja talolta. Ensimmäisen kyselyn perusteella oli vielä mahdotonta arvioida eri toimijoiden tilantarpeita riittävällä tarkkuudella ja siksi tehtiin vielä toinen tarkentava kysely. Hanketta koskevan päätöksen teon kannalta oli aivan keskeistä sen arvioiminen, miten korkeaan tilojen käyttöasteeseen olisi mahdollista päästä ja riittäisivätkö järjestöjen maksamat vuokrat kattamaan Arttelin vuokravastuut.

Kaikille jäsenille ja kumppaneille lähetettiin uudelleen tilatarvekartoitus sekä lisäselvitys kyselyt. Yhteistyöneuvottelut kaupungin kanssa käynnistettiin. Vuokranneuvotteluja jatkettiin helmikuussa, kun tarvittavat selvitykset ja neuvottelut kaupungin edustajien ja toimijoiden kanssa saatiin valmiiksi. Vuokraneuvottelut venyivät kuitenkin arvioitua pidemmiksi kesäkuulle 2014, jolloin Kumppanuustalo Artteli ry allekirjoitti vuokrasopimuksen Xiria Oy:n toimitusjohtaja Samuli Törösen kanssa.

Suunnittelun koordinointi

Kirkas mieli -hankkeen aikana perustettu järjestötalotyöryhmä ja kehittämisprosessin aikana (28.11.13) perustettu rakennustoimikunta yhdistettiin, talotyöryhmäksi. Yhdistymisen yhteydessä työryhmän kokoonpano myös osittain muuttui. Työryhmään puheenjohtaja toimi hallituksen puheenjohtaja Sampo Järvelä ja työryhmän jäsenenä kunkin talolle tulevan toimijan edustaja. Uusi talotyöryhmä koordinoi talon toiminnan suunnittelua ja kehittämistyöhön liittyviä muita työryhmiä. Lisäksi talotyöryhmä toimi rakennuttajan edustajana suhteessa TAMK:n konsultoihin. Talotyöryhmä järjesti toimijoille suunnitteluseminaarin tammikuussa 2014, joka oli jatkoa workshop -pajapäivänä aloitetulle suunnittelutyölle.

Kehittämistyön tueksi perustettiin vielä seuraavat työryhmät:

- 1) Tilojen käyttötyöryhmä: atk, vastaanotto, kiinteistönhoito ja kahvila palvelut
- 2) Sisustustyöryhmä: kunkin kerroksen yhteisten tilojen suunnittelu

- 3) Toiminnallinen työryhmä: talon toiminnan suunnittelu mm. ryhmä- ja harrastustoiminta, "viikkolukkari"
- 4) Markkinointityöryhmä: yhteiset kotisivut, esitteet ym.

Vuokraneuvottelujen ja muiden käytännön selvittelytöiden venyessä arvioitua pidemmälle päätettiin yhdistää talotyöryhmä ja edellä mainitut kehittämistyöryhmät yhdeksi työryhmäksi eli talotoimikunnaksi. Työryhmien kehittäminen käynnistyi viivytysten jälkeen vasta elokuussa 2014, talotyöryhmän ja kehittämistyöryhmiin ilmoittautuneiden toimijoiden yhteisellä suunnittelupalaverilla. Kokouksessa sovittiin, että talon toimintaan liittyvää suunnittelua ja käytännön toteutusta olisi luontevaa toteuttaa talotoimikunnan sisustustyöryhmänä ja toiminnan suunnittelu ryhmänä.

3.6 Toteutusvaihe (8/2014–12/2014): Kumppanuustalo Artteli kansalaislähtöisenä kehittämisverkostona

Verkosto voidaan määritellä eri tavoin ja eriasteisesti vakiintuneiksi sosiaalisiksi suhteiksi toimijoiden välillä, jotka ovat toisistaan riippuvaisia. Verkosto koostuu ihmistä tai organisaatioista ja niiden välisistä yhtymäkohdista, joten verkostolla voidaan tarkoittaa myös siinä toimivien yhteisesti rakentamaa todellisuutta, joka on syntynyt viestinnällisen prosessin tuloksena. Verkostotoiminta rakentuu kumppanuuteen ja siinä korostuu kehittämisen monitoimijuus. Kehittämisen tuloksellisuuden kannalta on tärkeää, että toimijat sitoutuvat yhdessä sovitulla tavalla verkostotoimintaan. Kehittämisverkoston epäonnistumisen suurin riski on tavoitteellisuuden puute. Muita riskejä ovat verkoston huono toimiminen, osallistujien vaihtuminen ja motivoitumattomuus. On tärkeää sopia mihin resurssit käytetään, kuinka vastuut jaetaan ja kuinka viestitään riittävästi verkostotoiminnasta kaikilla tasoilla. Tulosten ja sitoutumisen kannalta on tärkeää löytää kehittämisverkoston toiminnalle yhteisiä merkityksiä ja tavoitteita. Kehittämisverkoston toiminta luo edellytyksiä yhteisölliselle oppimiselle ja sen edellytyksenä on vastavuoroinen vuorovaikutus osallistujien kesken. (Töytäri-Nirhinen 2008, 14–15, 24–26.)

Kumppanuustalo Artteli voidaan nähdä kehittämisverkostona, oppimisen areenana jossa toiminta perustuu aktiivisuuteen ja vastavuoroisuuteen. Kumppanuustalo Artteli

on ympäristö, joka kannustaa siellä toimivia olemaan yhteydessä toisiinsa myös suunniteltujen ns. virallisten tapaamisten ulkopuolella.

Kansalaislähtöinen Kumppanuustalo Artteli

Tilojen tarveselvityksestä, tilaratkaisujen suunnittelusta ja toteutuksen ohjauksesta vastasi Tampereen ammattikorkeakoulun rakennusosaston opettaja/arkkitehti Tero Markkanen. Yhteistyö perustui kumppanuussopimukseen. Salhojankadun toimitilat remontointiin toimijoiden tarpeita vastaaviksi 2014 heinä-elokuun aikana. Toimijat muuttivat Kumppanuustalo Artteliin syyskuun alussa.

Kansalaislähtöisen Kumppanuustalo Arttelin käynnistämistä ja toimintaa koskevat suunnitelmat perustuvat tehtyihin kartoituksiin ja havaintoihin, sekä eri puolilla Suomea toiminnassa olevista kumppanustaloista saatuun tietoon ja kokemukseen. Kumppanuustalo on avoin matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa ihmiset voivat toimia, osallistua ja vaikuttaa kukin omista lähtökohdistaan käsin. Kumppanuustalo Artteli toimii laajan kumppanuuden periaatteella ja pyrkii verkostoitumaan muiden alueen toimijoiden kanssa. Kumppanuustalon toiminnan sisällön tuottavat järjestötoimijat ja kumppanit moni osaaaja mallin mukaisesti. Järjestötoimijat tuottavat kumppanuustalolla toimintoja, jotka soveltuvat järjestöjen kansalaislähtöiseen toimintaan. Kumppanuustalo Artteli ry:n rooli ja tehtävä talolla on koordinoida toimintaa ja toiminnan kehittämistä, edistää toimintaan osallistujien osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia sekä alueen eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja tiedottamista. Artteli ry on toiminnan mahdollistaja.

Talon toimijat käynnistämisvaiheessa:

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Irti Huumeista ry, Kriminaalihuollon tukisäätiö Kritis ry, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry/ Puiston kansalaistoiminta ja Työ- ja Resursipajan kahvila ja myymälä, Nääsville ry, Silta-Valmennusyhdistys ry/ ETTI ja TAIKA, Suomen Pakolaisapu/ Järjestöhautomo ja Kotilo – projekti, Syömishäiriöliitto-SYLI ry, Takuu Säätiö/ Omille jaloille – projekti ja Tampereen A-kilta ry/Etna-työ.

3.7 Talon perustamisvaiheen arviointi (11/2012–12/2014)

Arviointivaihe alkoi aloitusvaiheen aikana, koska arviointi liittyy toimintatutkimuksen kaikkiin vaiheisiin. Nykytilan kartoitus ja kehittämistä koskevat kyselyt kuuluivat arviointiin. Tutkimuksen raportointi tapahtuu vuonna 2015. Toimintatutkimuksen ajatuksen mukaisesti eri vaiheet eivät seuraa toisiaan lineaarisesti vaan, limittäin ja päällekkäin.

Workshop -pajapäivässä järjestöjen yhteisten tilojen tarve tuli yhä näkyvämmäksi. Toimijat kaipasivat yhteistä kansalaisten ”matalan kynnyksen” kohtaamispaikkaa. Lisäksi toimijoilla oli tarve edullisille kokous-, koulutus- ja toimistotiloille. Yhteinen kansalaislähtöinen kumppanuustalo vahvistaisi järjestöjen omia toimintaedellytyksiä ja lisäisi erilaisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Toimijoiden monipuolisesta asiantuntemuksesta ja resurssien tehokkaammasta käytöstä hyötyisivät kaikki. Usean eri toimijan toimiminen samoissa tiloissa, lisäisi toiminnan monipuolisuutta ja mahdollistaisi hyvinvointipalveluiden laajemman tarjonnan. Kumppanuustalon toiminta lisäisi ihmisten osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia ja sillä olisi myös työllistävä vaikutus. Talo tarjoaisi alustan oppilaitosyhteistyön kehittämiseksi ja toimisi työyhteisönä pienille järjestötoimijoille.

Toimijoiden huolena olivat mahdollinen keskinäinen kilpailu ja kuinka eri intressit saadaan toimimaan yhdessä. Mistä löydetään toimintaan tarpeeksi toimivat ja hyvällä sijainnilla olevat tilat ja mikä tulee olemaan tilojen hinta, suhteessa niiden käyttöön. Huolena tuotiin esiin myös se, miten tarvittava rahoitus järjestyy, kuinka vältetään turha byrokratia ja hallinnollinen epäselvyys. Tasa-arvon toteutumista erikokoisten toimijoiden kesken, vastuun jaon selkeyttä ja kumppaneiden sitoutumista pidettiin tärkeänä. Taloon toivottiin myös kaupungin palveluita, tällaisesta järjestöjen ja kaupungin yhteistoiminnasta on hyviä kokemuksia muun muassa Jyväskylän Kansalaistoiminnan keskus Matarassa. Yhteisesti oltiin sitä mieltä, että tarvitaan selkeä toimintasuunnitelma, vastuiden ja tehtävien jakoa Kumppanuustalo Tampereelle -hankkeen edistämiseksi.

Asiakkaiden toiveita ja tarpeita kartoitettiin kokemusasiantuntijoiden yhteistilaisuudessa ns. ”talomallilla”. Kokemusasiantuntijat toivoivat talosta ”kansalaisten olohuonetta”, missä olisi viihtyisiä kaikille yhteisiä oleskelutiloja, joissa voisi kahvitella ja lukea lehtiä ja kirjoja. Talolla tulisi olla aulaisäntä tai emäntä, joka opastaisi talon eri toimintoihin. Talolla tulisi olla infopiste, jossa olisi saatavilla tietoa kaupungin ja yhdistysten tarjoamista toiminnoista. Talolla toivottiin järjestettävän kulttuuri- ja taide-tapahtumia sekä harrastus- ja koulutustoimintaa. Lisäksi talolla tulisi olla mahdollisuus tavata eri virkailijoita kuten sosiaalityöntekijää ja työvoimatoimiston ja Kelan virkailijoita.

Suunnitteluseminaarissa järjestötoimijat ja yhteistyötahot yhdessä arvioivat Kumppanuustalohankkeen eteenpäin viemisen edellytyksiä. He pitivät edelleen tärkeänä, että suunniteltua hanketta viedään eteenpäin, vaikka haettua hankerahoitusta ei Raha-automaattiyhdistykseltä nyt saatu. Hankkeen edistämiseksi ja Tampereen kaupungin osallistumisen selvittämiseksi oli sovittu tapaaminen apulaispormestari Mikko Aaltonen kanssa. Lisäksi oli sovittu tapaaminen RAY:n edustajien kanssa uuden hankehakemuksen ja mahdollisen investointihakemuksen hakemisesta. Tila- ja toiminnallisen suunnittelun käynnistettiin kumppanuussopimuksella Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa.

4 TALON PERUSTAMISVAIHEEN TYÖRYHMIEN ARVIOINTI KYSELYTUTKIMUKSEN AVULLA

Tutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen ja tutkimusmenetelmänä on toimintatutkimus, joka perustuu verkostomaiseen toimintaan ja dialogiin. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat Kumppanuustalon työryhmät. Tutkimusote on sisältäpäin tapahtuva, koska tutkija/ koordinaattori on yhteisön sisällä ja osallistuu kehittämistuloksen tuottamiseen. Seuraavaksi kuvaan tutkimusaineistoa sekä aineiston analyysiä aineistonkeruun vaiheessa.

4.1 Tutkimusaineisto ja sen kerääminen

Tiedonkeruumenetelmänä valmis aineisto ja kyselyt

Aineistolähtöisessä eli laadullisessa tutkimusprosessissa suositaan aineiston keruumenetelmiä, joissa tiedonantajien näkökulmat ja "ääni" pääsevät esille. Erilaiset aineistot ilmentävät merkityksiä eri tavoin. Tutkimuskysymykset voivat täsmentyä aineiston keruun aikana tai ennen aineiston keruuta, ja aineistoa voi olla olemassa jo ennen tutkimuskysymysten täsmentymistä. Tärkeintä on, että aineisto ja tutkijan kysymykset vastaavat toisiaan. Aineistoon liittyvien näkökulmien ja tutkijan tulkinnat kehittyvät vähitellen tutkimusprosessin edetessä tutkijan taitoisuudessa. Tutkimuksen eri elementit, kuten tutkimustehtävä, teorianmuodostus ja aineistonkeruu ja analyysi kehittyvät joustavasti tutkimuksen edetessä. Kyse on vähitellen tapahtuvasta tutkittavan ilmiön käsitteellistämisestä, aineiston keruun ja teorian kehittämisen vuorovaikutteisuudesta. (Kiviniemi 2007, 70, 74–75.) Menetelmiä voivat olla esimerkiksi osallistuva havainnointi, eläytymismenetelmä ja erilaisten dokumenttien ja tekstien sisällölliset analyysit. Tiedonantajia lähestytään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. Tässä tutkimuksessa tarkoituksena ei ole hakea yleistettävyyttä koko populaatioon, vaan käsitteellistä ilmiötä, ja saada teoreettista pitävyyttä ja uudenlaista sekä erilaista ymmärrystä asiaan. (Moilanen & Rähä 2007, 53–55.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijalla on yleensä käytettävissään valmiita aineistoja ja niiden hyödyntämistä tutkimusongelman selvittämisessä kannattaa hyödyntää. Usein valmis aineisto ei ole välttämättä sellainen, kuin oma tutkimusongelma edellyttäisi, vaan tietoja on muokattava, yhdistettävä ja tulkittava. Tällöin aineisto ohjaa tutkimusongelman asettamista. (Eskola & Suoranta 1998, 117–118.) Aina ei voida etukäteen tehdä aineistonkeruuta koskevia ratkaisuja, vaan ne tehdään tutkimusprosessin kuluessa (Kiviniemi 2007, 78).

Aineistona tässä kehittämistehtävässä on käytetty olemassa olevia dokumentteja ja aineistoja, kuten hallituksen pöytäkirjoja, työryhmien muistioita, workshop – pajapäivän yhteenvetoa ja hallituksen ja toimijoiden yhteistilaisuuden videomateriaalia sekä osallistuvaa havainnointia. Valmiita aineistoja käytetään tässä tutkimuksessa muun muassa sisällön kuvailuun ja selittämiseen. Aineisto on dokumentoitu Kumppanuustalo

Artteli ry:n arkistoon sähköisinä ja paperiversioina. Tässä tutkimuksessa tutkijan osallistuva havainnointi (participant observation) on aktiivista, koska tutkija on kehittämistyössä aktiivisena toimijana ja vaikuttaa läsnäolollaan siihen ilmiöön, jota hän tutkii (kehittämisorientaatio ja tutkimusorientaatio). Tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseksi tutkija erittelee raportoinnissa omaa rooliaan ja sen mahdollista vaikutusta tilanteeseen ja tutkimukseen.

Lisäksi aineistonkeruumenetelmänä ovat Webropol -kyselyt. Internet-pohjainen kysely valittiin, koska useamman toimijan tavoittaminen koettiin käytännöllisemmäksi Webropolin avulla. Webropol (www.webropol.fi) kyselytyökalun avulla voi luoda kyselyjä ja analysoida tuloksia. Kehittämistehtävän kyselyt luotiin Webropol 2.0 kyselylomakesovelluksella, joka on maksullinen palvelu. Kyselytyökalun käyttöön on saatavilla koulutusta ja internetistä on saavilla käyttöopas, jossa opastetaan kyselyiden laatimisessa. Yksinkertaisen perusraportin saa valitsemalla ohjelmasta perusraportin, joka antaa raportin perustiedot, josta ne voidaan kopioida kohta kohdalta Exceliin. Vastaukset voi myös tilata Webropolilta suoraan Excel-muodossa. Webropolilta voi myös ostaa lisämoduuleita, joiden avulla voi tehdä syvemmät tilastolliset analyysit, tekstianalyysit ja ennustamisen ja simuloinnin. Tässä kehittämistehtävässä on ollut käytössä vain Webropolin perusraportti.

Ensimmäinen nykytilaa kartoittava kysely tehtiin talon tuleville toimijoille, (organisaatioiden toiminnanjohtajille) kesäkuussa 2014, ennen Kumppanuustalon toiminnan käynnistymistä. Toinen kysely tehtiin joulukuussa talon toimijoille ja jäsenille sekä kolmas kysely tammikuussa 2015 hallituksen jäsenille. Kyselyissä haasteena on hyvän lomakkeen laatiminen. Kysymysten tulee olla yksiselitteisiä ja ne eivät saa olla johdattelevia, joten kysymysten tekemisessä ja muotoilemisessa tulee olla huolellinen. Kysymysten tulee rakentua tutkimuksen tutkimusongelmien ja tavoitteiden mukaisesti, jolloin ne luovat perustan tutkimuksen onnistumiselle. Kyselyn muoto vaihtelee kohderyhmän ja tarkoituksen mukaan. (Valli 2010, 103–104.)

4.2 Aineiston analyysi aineistonkeruun vaiheessa

Laadullisen aineiston analysointi alkaa jo aineistonkeruuvaiheessa. Laadullisen aineiston analysoinnin yleisinä lähtökohtina on saada vastauksia tutkimustehtävään, erottaa aineistosta olennainen, huomioida erilaisuudet ja poikkeavuudet. Lisäksi lähtökohtina ovat aineiston sisältöön tutustuminen; mihin tarkoitukseen aineisto on kerätty, ilmiön syvällinen ymmärtäminen sekä tutkimuksen luotettavuuden varmistaminen. Analyysin tekemisen kriteerit on suunniteltava aineiston analyysitekniikasta riippumatta. Tutkimusaineiston analyysi on sidoksissa tutkittavaan asiaan ja tutkimustehtävään sekä aineiston keruutapaan. Ennen analyysia on uudelleen arvioitava tutkimustehtävä ja tavoite, mitä haluttiin alun perin selvittää. Tähän kysymykseen on analyysin aikana pysyttävä vastaamaan. Aineiston analyysivaiheessa tutkijan on selvitettävä, mitä hän aineistostaan oikeastaan hakee ja minkä takia hän on aineistonsa kerännyt. Raportoinnissa on hyvä hyödyntää alkuperäistä aineistoa. (Metsämuuronen 2008, 47–50; Eskola & Suoranta 1998, 159–164.)

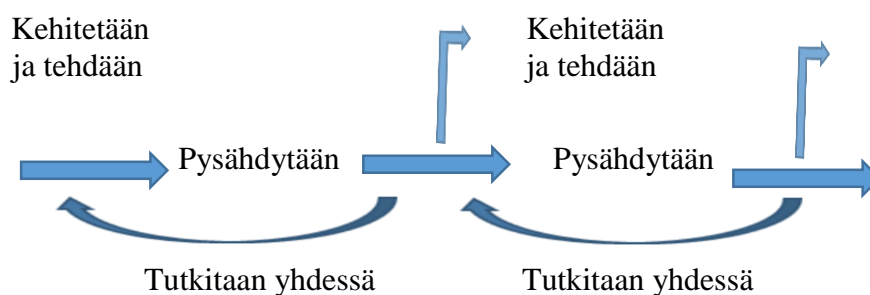
Valmista aineistoa ja dokumentteja voidaan analysoida monella tavalla, kuten sisällysanalyysin tai tapaustutkimuksen keinoin. Kyselyn avoimia kysymyksiä voidaan myös analysoida tilastollisin menetelmin, vastaukset tulee tällöin luokitella ryhmiin. Aluksi on luokittelussa parempi käyttää pieniäkin eroja tai vivahteita sisältäviä luokkia. Aineistoa voi myöhemmin tiivistää luokkia yhdistämällä, jos ne ovat lähellä toisiinsa olevia. Avointen kysymysten analysoimiseen voidaan käyttää myös laadullista tarkastelua teemoittelun avulla. (Valli 2010, 126.) Aineistosta voi nostaa esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja, joita on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen ilmene mistä ja esiintymistä aineistossa. Ensin tekstistä on löydettävä ja sitten eroteltava tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet. Onnistuakseen teemoittelu vaatii teorian ja empirian vuorovaikutusta, joka näkyy niiden lomittumisena tutkimustekstissä. (Eskola ym. 1998, 174–175.) Teoriasidonnaisessa tutkimuksessa aineiston analyysi ei suoraan perustu teoriaan, mutta kytkennät teoriaan on havaittavissa. Aineistosta tehdyille löydöksille etsitään tulkintojen tueksi tällöin selityksiä tai vahvistusta teoriasta. Tällaista teoriasidonnaista lähestymistapaa aineistoon voidaan kutsua myös abduktiiviseksi päättelyksi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 99.) Parhaan selityksen luomiseksi hyödynnetään olemassa olevia teorioita ja käsitteitä.

5 TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMISPROSESSI

Toimintatutkimuksen tarkoituksena on aikaan saada positiivisia muutoksia toimintakäytännöissä ja tuottaa uutta tietoa kehittämisprosessin aikana. Positiivisten muutosten toivotaan syntyvän toimintatutkimuksen interventioiden tuloksena. Tässä kehittämis-tehtävässä interventioina olivat Kumppanuustalon toiminnan käynnistämisen kehittämisprosessit. Tässä luvussa esittelen tutkimuksessa mukana olleiden työryhmien kehittämisprosessien kulun.

5.1 Kehittämisprosessin yhteiset lähtökohdat

Kumppanuustalo Arttelin kehittämisprosessissa on piirteitä Elämällä oppimisen mallista, jonka Murto (1992) on kuvannut Jonesin teoriaan perustuen (Kuvio 4). Elämällä oppimisen malli on prosessimalli, jossa yhteisö kehittää jatkuvasti toimintaansa tutkien sen toiminnallista rakennetta. Säännöllisesti pysähdytään ja kokoonnutaan tarkastelemaan onnistumisia ja epäonnistumisia, niistä oppien. Näin muodostuu yhteisön yhteinen sosiaalinen todellisuus ja kieli. Murron mukaan prosessikeskeinen kehittäminen on lähinnä alhaalta ylöspäin kohdistuvaa kehittämistoimintaa, jossa johdon tehtävänä on yhteistyön ja kehittämisen tukeminen ja mahdollistaminen. Kehittämistoiminta on siis toimijalähtöistä, mutta se tarvitsee henkilön tai tahon, jolla on valtuudet ja mahdollisuus vaikuttaa ja motivoida toimijoita kehittämistyöhön sekä levittää kehittämisvastuuta yhteisössä. (Murto 1992, 26, 31)

Kuvio 4. Mukailleen Murron (1992) Elämisellä oppimisen malli (Murto 1992, 38.)

Kumppanuustalon kehittämisprosessit käynnistyivät vuoden 2012 lopulla. Tässä toimintatutkimuksessa kehittäminen kohdentuu erityisesti suunnitteluvaiheen loppupuolen ja toteutusvaiheen aikaisiin kehittämisprosesseihin (3–12/2014). Tutkimuksessa kuvatut kehittämisprosessit kestivät kolmesta kuukaudesta kahteenkymmeneen kuukauteen (Taulukko 5). Hallituksen, työvaliokunnan ja talotoimikunnan työryhmien kehittämisprosessit jatkuvat edelleen. Kokoontumiset kestivät 1–3 tuntia kerrallaan. Tarkkaa suunnitelmaa kehittämisprosessien etenemisestä ei tehty, vaan edellisellä kerralla sovittiin kussakin työryhmässä seuraava tapaamisajankohta ja siinä käsiteltävät asiat. Kehittämisprosessit muotoutuivat työryhmissä erilaisiksi, koska työryhmillä oli erilaiset tehtävät toiminnan kehittämisessä. Kehittämisestä vastaaviin työryhmiin osallistui järjestöjen toiminnanjohtajia, henkilökuntaa ja eri yhteistyötahojen edustajia. Osallistujamäärä vaihteli jonkin verran työryhmien eri kokoontumisissa.

Taulukko 5. Kumppanuustalon kehittämisprosesseihin sisältyvät kokoontumiset, osallistuja määrät ja prosessien kestot työryhmittäin vuoden 2014 loppuun

Työryhmä	Kokoontumisten määrä	Osallistujien määrä	Prosessin kesto ajallisesti
Järjestötalotyöryhmä	16 kokousta ja kaksi suunnitteluseminaari	osallistujia yhteensä 107 henkilöä	11/2012-1/2014 15 kk
Rakennustoimikunta	3 kokousta ja suunnitteluseminaari	osallistujia yhteensä 25 henkilöä	11/2013 -1/2014 3 kk
Talotyöryhmä	6 kokousta	osallistujia yhteensä 46 henkilöä	1/2014 -8/2014 8 kk
Hallitus	19 kokousta	osallistujia yhteensä 160 henkilöä	5/2013 – 12/2014 20 kk
Työvaliokunta	6 kokousta	osallistujia yhteensä 24 henkilöä	9/2014- 12/2014 4 kk
Talotoimikunta: Toiminnan suunnittelu ryhmä	6 kokousta	osallistujia yhteensä 46 henkilöä	8/2014- 12/2014 5 kk
Sisustusryhmä	4 kokousta + suunnittelun aloituspalaveri	osallistujia yhteensä 26 henkilöä	8/2014- 12/2014 5kk

5.2 Työryhmien erilaiset kehittämisprosessit

Idea yhteisestä kansalaistoimintalähtöisestä järjestö/ kumppanuustalosta syntyi, kuten jo aiemmin todettiin Kirkas mieli -hankkeen (2011–2012) yhteistoiminnan ja hankkeessa tehtyjen selvitysten pohjalta. Hankkeessa mukana olleiden järjestöjen toiminnanjohtajat kokoontuivat hankkeen aikana säännöllisesti. Tapaamisten tavoitteena oli edistää järjestötoimijoiden yhteistyötä ja järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin välistä yhteistyötä Kirkas mieli -hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Toiminnanjohtajat päättivät perustaa syyskuussa 2012 viisi työryhmää kumppanuustyöryhmä, palveluketjut työryhmä, järjestötalotyöryhmä ja koulutus- ja liikuntatyöryhmät edistämään näitä tavoitteita.

Kumppanuustyöryhmän tehtävänä oli luoda kestävät rakenteet yhteistyölle. Tavoitteena oli kumppanuuden vahvistaminen eri tasoilla sekä järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin yhteisen kumppanuusfoorumin perustaminen. Kumppanuusfoorumin tarkoituksena on kokoontua vuosittain kehittämään järjestölähtöistä työtä ja yhteisiä toimintamalleja moniosaaja mallin mukaisesti. Palveluketjut työryhmän tehtävänä oli kuvata palveluprosessit ja selvittää miten päihde- ja mielenterveyspalveluketjut saataisiin järjestöjen kesken toimiviksi. Järjestötalotyöryhmän tehtävänä oli selvittää miten järjestö/kumppanuustalo ajatusta voitaisiin Tampereella viedä eteenpäin sekä hankkeen suunnittelu ja siihen liittyvät valmistelut. Koulutustyöryhmän tehtävänä oli vahvistaa järjestötyötä ja ammatillista osaamista sekä jakaa koulutuksellista ja ammatillista osaamista. Liikuntatyöryhmän tavoitteena oli toimintaan osallistujien terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen toiminnallisilla menetelmillä ja monipuolisten liikuntatoimintojen tarjoaminen järjestöjen yhteistyönä.

Tässä kehittämistehtävässä tarkastellaan ja kuvataan kansalaislähtöisen Kumppanuustalo Arttelin toiminnan käynnistämisen kehittämisprosessia seuraavien työryhmien hallitus, työvaliokunta ja talotoimikunnan kehittämisprosessien kautta. Lisäksi kuvataan järjestötalotyöryhmän kehittämisprosessia, koska se on välttämätöntä koko kehittämisprosessin ymmärtämisen näkökulmasta.

Työryhmien kehittämisprosessit kuvataan sisällönanalyysin avulla joka on tehty aineistolähtöisesti, jolloin analyysi ja luokittelu perustuvat aineistoon. Sisällönanalyysin

aineistona ovat olleet työryhmien muistiot ja pöytäkirjat. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jossa tarkastellaan tekstimuotoisia tai sellaiseksi muutettuja aineistoja. Tutkittavat tekstit voivat olla esimerkiksi haastatteluita, keskusteluita, muistioita, pöytäkirjoja. Tutkittavasta ilmiöstä pyritään muodostamaan sisällönanalyysin avulla tiivistetty kuvaus. Kuvaus yhdistää tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja muihin tutkimuksiin aiheeseen liittyen. Tässä tutkimuksessa aineisto (muistiot ja pöytäkirjat) on redusoitu eli pelkistetty tiivistämällä ja pilkkomalla osiin. (Tuomi & Sarajarvi 2002, 105, 116.)

5.2.1 Järjestötalotyöryhmä, rakennustoimikunta ja talotyöryhmä

Järjestötalotyöryhmä

Aineiston eli kokousmuistioiden analysoinnin tuloksena järjestötalotyöryhmällä oli viisi tehtävää kumppanuustalon kehittämisprosessissa: taustatyö, informointi, yhdistyksen perustaminen, verkostoituminen ja hankerahoitusprosessi.

Taustatyö

Työryhmä selvitti useiden vastaavien järjestö/kumppanuustalojen toimintaa ja käynnistämiseen liittyviä tekijöitä vierailemalla eri paikkakuntien järjestöaloissa ja tutustumalla niiden toimintaan. Vierailut vahvistivat työryhmän näkemystä Tampereen kumppanuustalo -hankkeen tarpeellisuudesta ja siitä, että toimijoiden tulee perustaa yhdistys hallinnoimaan ko. hanketta. Vierailuilta työryhmä sai paljon hyviä neuvoja ja ohjeita talon perustamiseen ja toiminnan käynnistämiseen liittyen. Alueen toimijoiden kiinnostusta ja tarpeita yhteisen kumppanuustaloon liittyen selvitettiin järjestötoimijoille suunnatun järjestöalokyselyn avulla (Liite 4). Kyselyn tulokset vahvistivat kumppanuustalon perustamisen tärkeyttä. Yhteisen talon tuomana lisäarvona mainittiin muun muassa yhteistyön mahdollistuminen ja tiivistyminen, synergiaedut, toiminnan kehittyminen ja järjestötoimijoiden tunnettavuuden ja toiminnan parempi näkyvyys. Kyselyn 27 vastaajasta 11 vastaajaa ilmoitti, järjestömme allekirjoittaa kumppanuussopimuksen ja 11 vastaajaa ilmoitti, järjestömme liittyvän jäseneksi perustettavaan yhdistykseen. Järjestötalotyöryhmän selvitys ja suunnittelutyöhön saatiin monipuolista tukea SOSTE ry:n erityisasiantuntijalta.

Informointi

Työryhmän tekemän taustatyön perusteella päätettiin perustaa alueellinen yhteistyö- ja kehittämisjärjestö. Alueen järjestötoimijoille ja kuntapäätäjille järjestettiin infotilaisuus yhdistyksen perustamisesta ja kumppanuustalohankeideasta. Infotilaisuudessa työryhmän edustajat esittelivät, mitä perustettavalla yhdistyksellä tavoitellaan ja miksi tulisi perustaa kumppanuustalo. Tilaisuudessa esiteltiin myös hankeideaa ja sen tuomia mahdollisuuksia. Tilaisuudessa käydyn keskustelun mukaan, osallistujat arvelivat järjestötalon tarjoavan uudenlaisia yhteistyökumppanuuksia sekä tarjoavan erilaisia tiloja jäseniltoihin, kokouksiin ja toimintaryhmiin. Osallistujat pitivät tärkeänä, että yhdistyksellä olisi aktiivisen tiedottajan rooli ja sitä, että yhteistyötä laajennettaisiin esimerkiksi nuoriso-, -kulttuuri- ja liikuntajärjestöihin. Tärkeänä pidettiin myös asiakkaiden/ ihmisten, vapaaehtoisjärjestöjen ja -toimijoiden mukaan ottamista toimintaan ja järjestötalon suunnitteluun. Lisäksi toivottiin esteettömyyden kartoittamista ja huomioimista muutostöissä. Vapaaehtoistyön organisointiin oli seurakunta halukas tarjoamaan palveluitaan. Yhteistyö- ja kehittämisjärjestön tarkoitusta ja perustehtävää sekä jäsenkriteerejä tulisi osallistujien mielestä kuitenkin vielä hioa. Ennen yhdistyksen perustamista päätettiin järjestää vielä yhdistyksen perustamista valmistelevan kokous. Talo- ja hankeideaa esiteltiin yhteistapaamisessa myös Tampereen kaupungin pormestarille ja apulaispormestareille. Tampereen kaupungin suhtautuminen hakeideaan oli myönteinen. Järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin yhteistyölle ja kumppanuudelle oli nyt oikea hetki.

Yhdistyksen perustaminen

Työryhmä oli valmistellut yhdistyksen perustamista usean kuukauden ajan. Yhdistyksen perustamista edelsi toimijoiden yhteinen perustavaa kokousta valmisteleva kokous. Sampo Järvelä Silta-Valmennusyhdistys ry esitteli kokouksen alustuksena talohankkeen vaiheita ja kertoi mitä jatkossa olisi tarkoitus tehdä. Yhdistys perustettiin 17.5.2013 yhdistyksen perustamiskokouksessa. Alueellista yhteistyö- ja kehittämisjärjestöä oli perustamassa kahdeksan perustajäsentä: Mielenterveysyhdistys Taimi ry, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry, Naisten Suojakoti ry, Pirkanmaan Omaishoitajat ry PIONI, Pirkanmaan Sininauha ry, Silta-Valmennusyhdistys ry, Sopimusvuori ry ja Tampereen A-Kilta ry. Perustetun yhdistyksen tehtävänä oli hakea ja hallinnoida kumppanuustalohanketta.

Verkostoituminen

Toimijoiden yhteistyön ja kehittämisen lähtökohta oli verkostoituminen. Verkostoitumista edisti muun muassa yhteinen workshop - pajapäivä, jossa kokemusasiantuntijat, alueen järjestötoimijat ja Tampereen kaupungin edustajat yhdessä ideoivat kumppanuustalon toimintaa ja sopivat jatkotoimista asian edistämiseksi. Työpajaan osallistui yhteensä 32 henkilöä. Yhteinen suunnitteluseminaarin, joka oli jatkoa workshop -pajapäivän suunnittelu-yhteistyölle, järjestettiin yhteistyössä rakennustoimikunnan kanssa, tammikuussa 2014. Suunnitteluseminaariin osallistui järjestötoimijoita ja yhteistyötahojen edustajia yhteensä 35 henkilöä. Verkostoitumista pyrittiin edistämään myös tiedottamalla ja luomalla uusia yhteistyökumppanuuksia, kuten suunnittelu-yhteistyö oppilaitoksen kanssa. Laajemman verkostoitumista edistettiin liittymällä Kansalaisareena ry:n jäseneksi ja hakeutumalla Kansalaisareenan Avita – kaveria hankkeen alueelliseksi yhteistyökumppaniksi.

Hankerahoitusprosessi

Toiminnan koordinoitua ja valmistelutyötä rahoitettiin järjestötoimijoilta kerättyjen avustusten turvin ja Raha-automaattiyhdistykseltä haettiin hankerahoitusta Kumppanuustalo Tampereelle -hankkeeseen. Järjestövaltuuston tehtävänä oli vastata hankehakemuksen ja hankesuunnitelman tekemisestä. Ensimmäinen hankehakemus toimitettiin Raha-automaattiyhdistykselle toukokuussa 2013, josta tuli eväävä päätös saman vuoden joulukuussa. Uusi hankehakemus Raha-automaattiyhdistykselle jätettiin toukokuussa 2014, josta tuli jälleen eväävä päätös. Kumppanuustalo Artteli ry haki vuonna 2014 myös Tampereen kaupungin toiminta-avustusta, jota ei tuolloin yhdistykselle myönnetty. Epäävien päätösten perusteluina oli Raha-automaattiyhdistyksen näkökulmasta kaksi asiaa. Ensimmäinen perustelu oli, ettei Tampereen kaupunki lausunnossaan sitoutunut osaltaan rahoittamaan hanketta. Toisena tekijänä oli se että, Raha-automaattiyhdistys rahoitti jo monien Arttelin jäsenten toimintaa. Hankerahoituksen saamiseksi tuli Kumppanuustalo Artteli ry:n perustella mitä sellaista uutta lisäarvoa talon perustaminen toi, jota ei syntyisi ilman talon perustamista. Arttelin oli kyettävä osoittamaan konkreettisilla asioilla, mitä uutta talo tuo tullessaan niin asiakkaille kuin alueen ihmisille. Tampereen kaupungin toiminta-avustuksen epäämisen osalta perusteluna oli se, että taloa vasta suunniteltiin eikä itse toiminta ollut vielä käynnistynyt. Kumppanuustalon toiminnan käynnistämistä jatkettiin epäävistä rahoituspäätöksistä huolimatta, järjestöjen vapaaehtoisten avustusten ja talkootyön turvin.

Rakennustoimikunta

Rakennustoimikunta tuki työskentelyllään järjestötalotyöryhmän työtä. Aineiston analyysissä työryhmän kehittämistehtävänä olivat tarvekartoitukset. Kumppanuustalo Artteli ry ja Tampereen ammattikorkeakoulu solmivat kumppanuussopimuksen. Sopimuksen mukaisesti talon suunnittelutyöstä vastaisi Tampereen ammattikorkeakoulun opettaja Tero Markkanen (arkkitehti/ diplomi-insinööri).

Tarvekartoitukset

Ennen suunnittelutyön aloittamista tarvittiin toimijoilta tarkat tiedot tilatarpeista ja toiveista. Rakennustoimikunta vastasi tarvekartoitusten tekemisestä. Toimijoille lähetettiin tilatarvekysely (Liite 5). Tarkoituksena oli, että tämän kyselyn tulosten pohjalta suunnittelija laatisi tilakartan ja rakennussuunnitelman. Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi 15 järjestöä, joista varmasti tai lähes varmasti oli talolle muuttamassa yhdeksän järjestötoimijaa. Kyselystä saatujen tulosten pohjalta ei vielä voitu kuitenkaan muodostaa riittävää kuvaa tilatarpeista. Rakennustoimikunta päätti tehdä vielä lisätarvekyselyn toimijoille (Liite 5). Lisäkyselyssä pyydettiin kunkin toimijan yksilöimään tilatarpeensa omien tilojen ja yhteiskäyttöisten tilojen osalta sekä lyhyt toiminnankuvaus toimijan taloon sijoittuvasta toiminnasta. Kyselyiden mukaan toimitilojen tilantarve oli ilmeinen. Tarvetta oli eri kokoisille ryhmä- ja kokoustiloille sekä isommalle n. 100 henkilön luentosalille. Toiminnankuvausten mukaan toimijat tuottaisivat talolla vertaistukiryhmiä, vertaistalousneuvontaa, koulutuksellisia tilaisuuksia, ohjaus- ja neuvontapalveluja, valtakunnallisen toiminnan koordinoitua ja tuottaisivat erilaisia info- ja tiedotustilaisuuksia sekä kohtaamispaikkatoimintaa. Tilatarveprosessin edistämiseksi järjestettiin seminaari, joka toteutettiin yhdessä järjestötalotyöryhmän kanssa. Seminaarissa käsiteltiin tilojen osalta olevia ehdottomia tarpeita ja muita huomioitavia asioita. Hallitus käytti talon vuokrauspäätöksen pohjana tarvekartoitusten tuloksia.

Talotyöryhmä

Arttelin hallitus yhdisti järjestötalotyöryhmän ja rakennustoimikunnan talotyöryhmäksi. Analyysin mukaan talotyöryhmän kehittämistehtävinä olivat suunnitteluyhteistyö ja remontit, talon vuokrauksen valmistelu sekä toiminnan suunnittelu ja koordinoitua.

Suunnitteluyhteistyö ja remontit

Toimijoiden tilatarveselvitysten yhteenveto sovittiin toimitettavaksi suunnittelijalle vuoden 2014 helmikuun alussa. Tarveselvitysten yhteenvetoa ei voitu kuitenkaan toimittaa suunnittelijalle sovitussa aikataulussa, koska tarvittavia kokonaistietoja toimijoiden tilatarpeista ei ollut vielä käytössä. Tämä tarkoitti sitä, että suunnitteluprosessia jouduttiin siirtämään kahdella viikolla eteenpäin myös tilaratkaisujen suunnittelun, toteutuksen ohjauksen ja remonttien aikataulun osalta. Kartoitusprosessin jälkeen suunnittelija esitteli talotyöryhmälle ja talon tuleville toimijoille laatimansa tilaratkaisusuunnitelman. Yhteisen keskustelun pohjalta päätettiin tilaratkaisusuunnitelmaan tehdä vielä muutamia pieniä tarkennuksia ja muutoksia. Remonttien alkamisajankohdaksi arvioitiin maaliskuuta ja remonttien kestoksi noin kahta kuukautta. Kumppanuussopimuksen mukainen prosessin ohjaus oli sovittu päättyväksi viimeistään toukokuun loppuun mennessä. Suunnittelutyön ja vuokrausneuvottelujen viivytyksistä johtuen työryhmä kävi vasta kesäkuun alussa pidetyssä kokouksessa läpi tilaratkaisut ja piirustukset, hyväksyen ne ilman muutoksia. Tarvittavat remontit ja muutostyöt sovittiin toteutettavan elokuun loppuun mennessä.

Vuokrauksen valmistelu

Toimijoille lähetettiin vuokraukseen liittyvä sopimusluonnos, johon sitovat vuokrauspäätökset tuli toimijoiden ilmoittaa helmikuun puoleen väliin mennessä. Vuokrasopimus Arttelin ja YIT:n välille sekä aiesopimus Arttelin ja omistajan kanssa oli tarkoitus solmia helmikuun aikana. Vuokrausneuvotteluihin YIT:n kanssa osallistuivat puheenjohtaja ja asiantuntijana Matti Ranta Tampereen A-kilta ry. Kumppanuustalon vuokrauksen aikataulu lykkääntyi suunnitellusta. Aikataulun lykkääntymiseen vaikuttivat lähinnä se, ettei toimijoilta saatu sitovia aiesopimuksia aikataulun mukaisesti. Sopimukset oli aikataulun mukaisesti allekirjoittanut neljä toimijaa, joiden vuokraamien tilojen kokonaismäärä oli n. 700 m². Kaikkiaan eri toimijat olivat sitoutuneet vuokraamaan talolta tiloja n. 1200 m² eli 43 % koko kiinteistöstä. Näiltä toimijoilta ei kuitenkaan ollut vielä allekirjoitettua aiesopimusta. Toinen seikka joka viivästytti aikataulua, oli se, ettei kiinteistön omistajan kanssa ollut neuvoteltua sopimusta talon vuokrauksesta. YIT oli halukas solmimaan Artteli ry:n kanssa vuokrasopimuksen. Ennen kuin sopimus YIT:n kanssa voitiin solmia, tuli vuokrauksen jatkuminen huhtikuun 2017 jälkeen olla neuvoteltuna kiinteistön omistajan kanssa. Myöhemmin sovittiin,

että Artteli ry jatkaa vuokraneuvotteluja omistajan kanssa ja tekee näiden neuvottelujen pohjalta suoraan päävuokrasopimuksen omistajan kanssa. Kesäkuun alussa pidetyssä kokouksessa varmistui, että talon toimitilojen vuokraukseen oli sitoutunut yhdeksän järjestötoimijaa. Talosta oli nyt vuokrattuna 1. kerros kokonaan, noin puolet 2. kerroksesta ja 3. kerroksesta lähes kokonaan. Neljäs kerros oli vuokraamatta ja 5. kerroksen saunatilat oli vuokrattu kokous ja saunatilojen vuokrauskäyttöön. Työryhmän ehdotti hallitukselle päävuokrasopimuksen tekemistä juhannukseen mennessä.

Toiminnan suunnittelu ja koordinointi

Talotyöryhmä suunnitteli ja koordinoi kumppanuustalon käynnistämistä. Työryhmä päätti perustaa neljä ns. alatyöryhmää, joiden tehtävänä oli talon käytäntöjen suunnittelu. Perustetut työryhmät olivat tilojen käyttöryhmä, sisustyöryhmä, toiminnallinen työryhmä ja markkinointityöryhmä. Talotyöryhmä kutsui näihin alatyöryhmiin ilmoittautuneet talon toimijat yhteiskokoukseen. Tarkoituksena oli, että nämä työryhmät vastaisivat talon käyttöönottoon liittyvien asioiden suunnittelusta itsenäisesti yhteiskokouksesta eteenpäin. Talotyöryhmä ja alatyöryhmien jäsenet kävivät kokouksessa keskustelua monista talon käytäntöihin liittyvistä tehtävistä kuten yhteistilojen siivouksesta, tilojen varausjärjestelmästä ja aulapalvelun tehtävän kuvasta. Keskustelua käytiin myös kehittämistyöhön sitoutumisesta ja kehittämiseen tarvittavista henkilö- ja aikaresursseista. Toimijoiden mahdollisuus osallistua, oman perustyön ohella Arttelin kehittämistyöryhmien työskentelyyn oli rajallinen. Tästä johtuen päätettiin yhdistää talotyöryhmä ja alatyöryhmät yhdeksi työryhmäksi eli talotoimikunnaksi. Kukin talon toimija nimesi oman edustajan tai edustajat talotoimikuntaan. (Järjestötalotyöryhmän, rakennustoimikunnan ja talotyöryhmän kokousmuistiot, 2012–2014.)

5.2.2 Hallitus

Analyysin mukaan hallituksen tehtävinä oli viisi kehittämistehtävää eli strategiatyö, työryhmät, talon vuokraus, talous ja toimintasuunnitelma sekä tiedottaminen ja vaikuttaminen.

Strategiatyö

Hallitus päätti käynnistää yhdistyksen strategia, visio ja missio työskentelyn. Hallituksen jäsenen Johanna Heinen Yhdessä Selviytymisen Tuki YSTI ry opinnäytetyö oli tarkoitus kytkeä osaksi hallituksen strategiatyöskentelyä. Jäsenjärjestöille lähetettiin strategiatyöskentelyyn liittyvä Webropol -kysely (Liite 6). Kyselyn tuloksista laadittu yhteenveto oli hallituksen strategiatyöskentelyn pohjana. Työskentelyä toteutettiin hallituksen seminaareissa huhti ja toukokuussa 2014. Tavoitteena oli, että yhdistyksen strategia olisi valmis esiteltäväksi yhdistyksen sääntömääräisessä syyskokouksessa, osana vuoden 2015 toimintasuunnitelmaa. Strategian varsinainen ”jalkauttaminen” oli tarkoitus toteuttaa syksyn kumppanuusfoorumissa. Myöhemmin hallitus päätti, että strategiatyöskentelyä jatkettaisiin erillisessä strategiaan ja yhteistyöhön liittyvässä seminaarissa, jonka ajankohta sovittaisiin myöhemmin. Seminaariin oli tarkoitus kutsua Artteli ry:n jäsenet ja kumppanit, sekä Tampereen kaupungin ja Raha-automaattiyhdistyksen edustajia.

Työryhmät

Hallitus siirsi Kirkasmieli kumppanuustoiminnan Kumppanuustalo Artteli ry:n toiminnan alle. Kirkas mieli -hankkeen aikana perustetut työryhmät järjestötalotyöryhmä, kumppanuustyöryhmä, palveluketjut työryhmä sekä koulutus- ja liikuntatyöryhmät nimettiin Artteli ry:n hallituksen työryhmiksi. Uusien jäsenten ja yhteistyökumppaneiden oli mahdollista ilmoittautua näiden työryhmien jäseniksi. Työryhmien esitykset tuotiin hallitukseen hyväksyttäväiksi. Järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin yhteisten kumppanuusfoorumien osalta hallitus ehdotti tapaamista kaupungin edustajien kanssa. Tapaamisen tarkoituksena oli esittää kumppanuusfoorumien toimintaa valmistelevan työryhmän perustamista. Työryhmän tehtävänä olisi valmistella kumppanuusfoorumien asioita ja työskennellä foorumien väliajat. Esitettyä työryhmää ei kuitenkaan perustettu, vaan kumppanuusfoorumien valmisteluista vastasivat Arttelin hallitus, koordinaattori ja kumppanuusryhmä.

Hallituksen päätöksellä rakennustoimikunnan ja järjestötalotyöryhmän työskentely yhdistettiin. Talotyöryhmä vastasi talon käyttöön liittyvien kiireellisten asioiden hoitamisesta sekä teki hallitukselle esitykset talon remonttien ja muutostöiden osalta. Hallitus hyväksyi talotyöryhmän esityksen mukaisten alatyöryhmien, tilojen käyttötyöryhmä, sisustustyöryhmä, toiminnallinen työryhmä ja markkinointityöryhmien perus-

tamisen. Työryhmille annettiin valtuudet itsenäiseen työskentelyyn ja päätöksentekoon. Työryhmien tulisi kuitenkin tehdä rahaan liittyvät esitykset hallitukselle. Alatyöryhmien työskentely päätettiin käynnistää vasta sitten, kun hallituksen vuokrauspäätökset talosta olisi tehty. Järjestyssääntöluonnoksen laatiminen ja pelastussuunnitelman valmistelu annettiin talotoimikunnan tehtäväksi. Talotoimikunnan työskentelyn tueksi perustettiin hallituksen jäsenistä koostuvan työvaliokunta.

Talon vuokraus

Arttelille tarjottiin toimitiloja Hatanpään valtatieltä ja Pohjolan kadulta. Tarjottuja toimitiloja käytiin katsomassa. Vuokraukseen ei kuitenkaan ryhdytty. Toimitilojen aktiivinen etsiminen päätettiin aloittaa vasta kun tilatarvekartoitukset olisi tehty ja olisi saatu hankerahoituspäätös. Loppuvuodesta YIT- Rakennusyhtiö tarjosi Arttelille toimitiloja Salhojankadulta. Toimijat pitivät tarjottuja tiloja kumppanuustalon toimintaan hyvin sopiviksi. Yhdistyksen syyskokouksessa keskusteltiin jäsenten kanssa Salhojankadulta tarjotuista toimitiloista, esteettömyydestä, remonttitarpeista ja remontin rahoitusvaihtoehdoista. Vuokraneuvottelut tarjotuista tiloista päätettiin käynnistää.

Järjestötoimijoiden kanssa aloitettiin helmikuun alussa 2014 sitoviin vuokrasopimukseen tähtäävät neuvottelut. Hallituksen arvio oli, että vuokrasopimus saataisiin neuvoteltua ennen hallituksen maaliskuun kokousta, jossa sopimus voitaisiin siten hyväksyä. Hallituksen puheenjohtaja esitteli yhdistyksen kevätkokouksessa kumppanuustalohankkeen etenemistä. YIT:n kanssa oli neuvoteltu vuokrasopimusluonnos, jonka mukaan kiinteistön omistajan kanssa tehtävä vuokrasopimus alkaisi toukokuun 2017 jälkeen. Tätä sopimusta ei kuitenkaan omistajan kanssa vielä ollut tehty. Vuokraneuvotteluja jatkettiin suoraan kiinteistön omistajan kanssa, neuvottelujen lähtökohtana oli osavuokraus. Edelleen neuvoteltavia asioita olivat muun muassa irtisanomisaika, vuokrauksen aikataulu ja vuokrankorotukset. Ennen sopimuksen hyväksymistä päätettiin tehdä vielä riskianalyysi ja selvittää hallituksen jäsenten vastuukysymykset sekä hankkia lakimiehen arvio sopimuksesta. Talon tulevat järjestötoimijat kutsuttiin yhteiseen kokoukseen, jossa vahvistettiin tilasuunnitelmat ja käytiin vuokraehdot läpi. Kesäkuussa 2014 hallitus hyväksyi esitetyn vuokrasopimuksen ja valtuutti hallituksen puheenjohtajan tekemään vuokrasopimuksen hallituksen esittämien ehtojen mukaisesti. Talon loppujen tilojen vuokrauksesta neuvoteltiin kiinteistön omistajan kanssa hankerahoituspäätöksen jälkeen.

Talous ja toimintasuunnitelma

Yhdistykselle avattiin yritystili ja yhdistyksen laajat tilinkäyttöoikeudet myönnettiin yhdistyksen rahastonhoitajalle ja koordinaattorille. Hallituksen päätöksen mukaisesti koordinaattori ja hallituksen puheenjohtaja valmistelivat esityksen vuosikokoukselle vuoden 2014 toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi. Yhdistyksen syyskokous hyväksyi vuoden 2014 toimintasuunnitelman ja talousarvion esityksen mukaisesti. Kumppanuustalon toiminnan käynnistäminen ei sisällynyt talousarvioon. Koska talousarvio oli alijäämäinen, eikä yhdistyksellä ollut kassavaroja, pidättäytyttiin Kumppanuustalon toiminnassa kaikista budjetin ulkopuolisista menoista. Talon remonttikustannuksista johtuen yhdistyksen rahoitustilanne oli vaikea järjestötoimijoiden (30 000 €) lainoista huolimatta. Tarvittavien lisävarojen osalta Tampereen A-kilta ry selvitti vielä 2000 € lisälainan mahdollisuutta ja Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry maksoi kahvilan keittiöremontin ja Silta-Valmennusyhdistys ry omien tilojen remontit. Lisäksi haettiin Tampereen kaupungin toiminta-avustusta ja kerättiin jäsenavustuksia. Jäsenavustusten keräystavoite oli 37 000 €. Puheenjohtaja valmisteli talousarvion talotyöryhmän kanssa, joka esiteltiin hallitukselle maaliskuun lopussa. Tilinpäätöksen tekemisestä vastasi puheenjohtaja ja vuosikertomuksen laatimisesta koordinaattori.

Silta Monitori Oy:n kanssa tehtiin määräaikainen sopimus tilitoimistopalveluista sekä myönnettiin heille tilinkäyttöoikeudet, yhdistyksen maksuliikennepalveluiden ja kirjanpidon hoitoa varten. Samalla yhdistyksen rahastonhoitajan tilinkäyttöoikeudet päätettiin perua. Kumppanuustalon avustaviin tehtäviin päätettiin palkata palkkatuella kaksi henkilöä. Vuosikokouksessa hyväksyttiin vuoden 2015 talousarvio ja toimintasuunnitelma, jossa määriteltiin Artteli ry:n tehtäväksi luoda talolle puitteet ja resurssit, ja talon toimijoiden tehtäväksi toiminnan tuottaminen. Yhdistyksen liittymis- ja jäsenmaksut pidettiin ennallaan, vuoden 2015 liittymismaksu 50 € ja jäsenmaksu 50 €. Yhdistyksen tilintarkastajasta ja varatilintarkastajasta päätettiin pyytää tarjous Tuokko tilintarkastukselta.

Tiedottaminen ja vaikuttaminen

Kirkasmieli -hankkeen kotisivut siirtyivät Artteli ry:n käyttöön. Kotisivuille laitettiin tiedote Kumppanuustalo Artteli ry:n perustamisesta ja yhdistyksen tehtävästä sekä si-

vujen muutostöistä. Yhdistyksen perustamisesta laadittiin lehdistötiedote ja toiminnasta tiedotettiin uutiskirjeillä. Lisäksi ajantasaista tietoa Artteli ry:n toiminnasta välitettiin jäsenjärjestöille ja kumppaneille säännöllisesti (2 krt / vuosi) järjestetyissä yhdyshenkilötapaamisissa. Kumppanuustalon toiminnan käynnistymisestä, avoimista ovista ja avajaisista laadittiin lehdistötiedote ja oltiin yhteydessä Aamulehteen haastattelun sopimiseksi. Kumppanuustalo Artteli ry:n tehtävänä oli myös alueellinen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Valtuustosalissa pidettiin asiakastilaisuus, mitä asiakkaat toivovat kansalaistoiminnalta, Artteli oli yksi tämän tilaisuuden järjestäjistä. Järjestötoimijoiden ja kaupungin yhteistyötä vahvistettiin toimijoiden yhteisissä kumppanuusfoorumeissa, joita on järjestetty kaksi kertaa vuodessa.

Arttelin vieraiksi kutsuttiin useita päättäjiä. EU -vaaliehdokkaille esiteltiin kumppanuustaloideaa ja kokemusasiantuntijatoimintaan. Vierailulla kävi myös Pirkanmaan liitto. Pirkanmaan kansanedustajille esiteltiin Artteli ry:n toimintaa ja kumppanuustaloideaa sekä tuotiin esiin järjestötoimijoiden huoli toimintaedellytysten kaventumisesta. Vierailulle kutsuttiin myöhemmin myös kulttuuri- ja asuntonministeri Viitanen. Hän oli kiinnostunut kuulemaan tarkemmin järjestötoimijoiden ongelmista. Kumppanuustalo Artteli ry:n nimissä tehtiin myös kirjelmiä ja vetoamuksia. Artteli ry:n nimi liitettiin jäsen järjestöjen Raha-automaattiyhdistykselle osoittamaan vetoomukseen, kuntoutujien työosuusrahasta. Lisäksi tehtiin kirjelmä, jossa tuotiin esiin huoli mielen-terveys- ja päihdeasiakkaiden palvelujen leikkaamisesta sekä järjestötoimijoiden toiminta-avustusten mahdollisista pienentämisistä. Lausunto lähetettiin Kumppanuustalo Artteli ry:n hallituksen nimissä Tampereen valtuutetuille, varavaltuutetuille, terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunnalle, Pormestariyhmälle, kulttuuri- ja asuntonministeri Viitaselle ja tilaajapäällikölle sekä Raha-automaattiyhdistyksen valmistelupäällikölle. (Hallituksen pöytäkirjat 2013–2014.)

5.2.3 Työvaliokunta

Hallitus päätti syyskuun kokouksessaan perustaa työvaliokunnan, hallituksen jäsenistä. Työvaliokunnan tehtävänä oli valmistella talon käytännön toimiin liittyviä ajankohtaisia asioita. Työvaliokunnan kehittämistehtävät aineiston analyysin mukaan olivat henkilöstöasiat, talon ajankohtaiset asiat ja toimitilat.

Henkilöstöasiat

Ensimmäisessä kokouksessaan työvaliokunta käsitteli Arttelin henkilöstöasioita. Talon käytännön tehtäviin oli päätetty palkata palkkatuella kaksi henkilöä. Vesa Vaittinen Tampereen A- kilta ry ja koordinaattori Jaana Joutsiluoma haastattelivat hakijoita. Yhdistyksen huonosta taloustilanteesta johtuen, päätettiin kuitenkin palkata vain yksi henkilö talon aulapalveluihin, toimistotyöntekijäksi. Haastattelijat ehdottivat yksimielisesti tehtävään Antti Rautajokea. Koordinaattori ilmoitti valinnasta hakijoille. Uusi työntekijä aloitti toimistotyöntekijän tehtävissä lokakuun alussa ja hänen työajaksi sovittiin 6,5 h/ päivässä. Työnantajana toimi Kumppanuustalo Artteli ry ja esimiehenä koordinaattori. Perehdytyksestä vastasi kuitenkin Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry:n toiminnanjohtaja Soile Kaarela, koska koordinaattori oli lomalla. Hallituksen puheenjohtaja Sampo Järvelä vastasi palkkatukihakemuksen tekemisestä.

Talon ajankohtaiset asiat

Työvaliokunnan käsiteltävänä oli useita talon käynnistämiseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Talon käynnistämävaiheen aukioloajaksi sovittiin klo 10.30–17, samoin toimistotyöntekijän työajaksi, koska hänen vastuullaan oli ulko-ovien ja portin sulkeminen. Talon lukkojen toiminnassa oli ongelmia. Lukkojen korjauksiin liittyen oli sovittu, että ulko-ovien ja käytävän lukkojen vaihdosta ja sarjoituksesta vastaisi kiinteistönomistaja, ja talon uusien väliovien lukkojen asennuksesta ja tarkastuksesta Silta Monitori Oy. Talolle tarvittiin hälytysjärjestelmä, josta pyydettiin tarjous. Sisäpuhelinjärjestelmä tarkastettiin ja se todettiin niin vanhaksi, ettei sitä kannattanut ottaa käyttöön. Talon kokous- ja ryhmätiloille oli paljon kysyntää. Tilojen varaukseen tarvittiin edullinen ja toimiva varausjärjestelmän. Pitkän selvittelytyön jälkeen tilavarausjärjestelmä saatiin vihdoin toimintaan. Varausjärjestelmästä oli mahdollista saada kattava raportti tuntiperusteisten tilojen laskuttamista varten. Kokoustiloihin toivottiin ajantasaisia kokouslaitteita. Talous syistä uusia kokousvälineitä ei voitu kuitenkaan hankkia. Tarvittavia hankintoja päätettiin tehdä myöhemmin, mikäli saataisiin hankerahoitusta. Aulatalaan hankittiin ilmoitustaulu, jossa oli mahdollisuus ilmoittaa myös talon ulkopuolisista tapahtumista.

Jätehuoltoa koskeva sopimus tehtiin Pirkanmaan jätehuollon kanssa. Pelastussuunnitelma ja vastuunjakotaulukko olivat vielä tekemättä. Soile Kaarelan, Muotialan asuin-

ja toimintakeskus ry vastuulle annettiin pelastussuunnitelman työstäminen. Talon tiloja käytettiin myös ilta-aikaan ja viikonloppuisin. Sovittiin, että tällöin ovien lukitsemisesta vastaavat ryhmien vetäjät/ vastuuhenkilöt. Rappukäytävästä tuli usein hälytyksiä. Toimijoille ja tilojen iltakäyttäjille päätettiin informoida, ettei hälytysjärjestelmään saisi manuaalisesti koskea, koska järjestelmä käynnistyy automaattisesti. Kumpunuustalo Artteli ry rekisteröitiin Tampereen kaupungin Terveystutkaan. Palveluun rekisteröityminen oli yksi edellytys kaupungin toiminta-avustuksen saamiselle. Talon lämpötilojen vaihtelusta tuli paljon palautetta. Lämmityksen säätöjä tehtiin kolmesti, ennen kuin lämpötilan vaihtelut eri tiloissa saatiin hallintaan. Osalla toimijoista olisi ollut tarvetta varastotilojen vuokraukselle. Toimijoille laitettiin varastotilojen tarpeeseen liittyvä kysely ja sen mukaan selvitettiin voisiko kellaritiloista vuokrata tarvittavia varastotiloja.

Toimitilat ja talous

Vapaana olevista tiloista tuli tiedusteluja lähes viikoittain. Toimitiloja talolta tiedustelivat muun muassa Maria Akatemia, YAD ry, Eläkkeen saajien Tampereen yhdistys, Tampereen kitarakoulu ja SOSPED säätiö/ Nuorten kulttuuripajatoiminta. Koordinaattorin ja hallituksen puheenjohtajan tehtävänä oli sopia näyttöajankohdat ja esitellä vuokrattavia tiloja. Loppuvuoden neuvotteluissa sovittiin toimitilojen vuokrauksesta YAD ry:n, SOSPED säätiön ja Miessakit ry:n kanssa. Vuokranantaja esitti aiesopimuksen tekoa koko talon vuokrauksesta. Aiesopimuksen tekemisestä sovittiin erillinen neuvottelu vuokranantajan kanssa. Pohjakerroksen bändi, kuntosalin ja luentosalin vuokraus saatiin sovittua tuntivuokrilla. Yhdistyksen talous tilanne oli heikko eikä yhdistyksen tilillä ollut juurikaan käyttövaroja, koska varat olivat kuluneet remonttikuluihin. Työryhmässä sovittiin, että uusia remointipäätöksiä ei tehdä ennen hanke- rahoituspäätöstä. Uusien vuokralaisten myötä vuokravakuudet (n. 6000 €), vuokratulot (n. 3000 €) ja vuokrakate (n. 900 €) lisääntyivät. Arttelin saama vuokrakate tämän jälkeen oli n. 3600 €/kuukaudessa ja n. 43 000 €/vuodessa, ilman Raha-automaattiyhdistyksen avustusta. Taloa oli remontoitu noin 84 000 eurolla. Remonttikustannuksista 44.500 € oli rahoitettu järjestöjen myöntämällä lainoilla. Yhdistyksellä oli maksamattomia laskuja n. 22 000 €. Loppurahoitus n. 9000 € oli katettu vuokrakatteella ja muilla tuloilla.

Raha-automaattiyhdistys julkaisi avustuspäätökset joulukuun 18. päivä. Kumppanuustalo Artteli ry:n avustuspäätös oli epäävä. Työvaliokunnan kokous pidettiin samana päivänä. Kokouksessa käytiin läpi edessä olevaa tilannetta ja alustavasti sen aiheuttamia toimenpiteitä. Keskustelua käytiin erityisesti talousasioista, kuinka ne hoidetaan. Vaihtoehtoina oli muun muassa pankkilainan ottaminen menojen kattamiseksi tai vuokranantajan rahoitustarjouksen hyväksyminen. Työvaliokunta päätti tehdä hallituksen esityksen pankkilainasta. Keskustelua käytiin myös Artteli ry: n talolta vuokraamista tiloista, vuokrataanko nämä tilat eteenpäin menojen pienentämiseksi. Todettiin, että talon täyttäminen uusilla vuokralaisilla nopeassa aikataulussa olisi nyt erityisen tärkeää. Työvaliokunta laati tilanteesta tiedotteen talon toimijoille, jäsen järjestöille ja kumppaneille. (Työvaliokunnan kokousmuistiot, 2014.)

5.2.4 Talotoimikunta

Talotyöryhmän ja hallituksen asettamien alatyöryhmien (tilojen käyttöryhmä, sisustusryhmä, toiminnallinen työryhmä ja markkinointiryhmä) elokuussa pidetyssä, yhteiskokouksessa päätettiin resurssisyistä yhdistää nämä työryhmät yhdeksi talotyöryhmäksi. Talotoimikunnan työskentely tapahtui toiminnan suunnitteluryhmän ja sisustusryhmän työskentelynä. Toiminnan suunnittelutyöryhmän kehittämistehtäviä olivat aineiston analyysin mukaan talon toiminta ja käytännön asiat. Sisustusryhmän tehtäviä olivat sisustusyhteistyö ja tilojen ehostus.

Toiminnan suunnitteluryhmä

Talon toiminta ja käytännön asiat

Työryhmän kokouksissa käsiteltiin paljon myös käynnistämisyhteistyöön liittyviä ja yhteisesti sovittavia käytännön asioita ja käytäntöjä. Työskentely aloitettiin kaikkien toimijoiden yhteisellä kokoontumisella. Toimijat esittelivät itsensä ja lyhyesti omaa toimintaansa talolla. Talon sisäinen tiedottaminen koettiin tärkeäksi asiaksi. Tiedottamisen kanavaksi otettiin Yammer- yhteisöpalvelu. Talolla toimijat ja toiminnot olivat useassa eri kerroksessa, joten talossa asioivia varten tarvittiin selkeät mutta yksinkertaiset opasteet. Silta-Valmennusyhdistyksen viestintäpaja teki työryhmän toiveiden mukaiset opasteet ala-aulaan ja kerroksiin. Toimijoilla oli heti tarve varata kokous- ja ryhmätiloja talolta. Sähköinen varausjärjestelmä ei vielä toiminut, joten sovittiin, että

varaukset hoidetaan manuaalisesti vihkoon kunnes vaurausjärjestelmä olisi toiminnassa. Toimijoiden posteja varten laitettiin aulapalveluun kunkin yhdistyksen nimellä varustettu lokerikko, josta postit oli toimijoiden noudettavissa. Talon ja toiminnan markkinointia edistettiin Arttelin kotisivujen kautta. Talon toimijat- osioon laitettiin esittelyteksti kustakin toimijasta sekä heidän yhteystiedot. Ajankohtaista- osioon laitettiin talossa tapahtuvat yhden tai muutaman kerran tapahtuvat tapahtumat, ryhmät, luonnot ja koulutukset. Tapahtumat- osioon laitettiin tulostettava esite Kumppanuustalo Arttelin säännöllisestä toiminnasta sekä esitteet talolla olevista kaikille avoimista ryhmä ja kurssitoiminnoista, neuvontapalveluista ja Tampereen kaupungin mielenterveyskahvilasta.

Talon toiminta

Työryhmä laati syksyn toiminnasta toimintakalenterin. Työryhmän oli tarkoitus laatia talon toimintaohjeet syksyn aikana. Käytännön asiat, talon avoimien ovien ja avajaisien suunnittelu ja järjestelyiden toteutus vei työryhmän aikaa niin paljon, että toimintaohjeiden laadintaa siirrettiin myöhemmäksi. Talon avoimet ovet- tilaisuus järjestettiin 26.9.2014. Tilaisuudessa kukin talon toimija esitteli omaa toimintaansa, talon tiloja ja tulevia suunnitelmia. Osa jäsenjärjestöistä oli myös tapahtumassa esittelemässä toimintaansa. Yhteistyökumppanimme Avita kaveria – hanke esitteli avoimissa ovissa hankkeen tavoitteita ja Tampereelle suunniteltua yhteistoimintaa. Avoimissa ovissa kävi vierailijoita yhteensä n. 360 henkilöä. Talon toimintaideasta, toiminnasta ja vuokrattavista toimitiloista oltiin hyvin kiinnostuneita. Työryhmä vastasi tilaisuuden suunnittelusta ja organisoinnista (ohjelma, tarjoilu, mainokset, tilojen siivous). Toimikunnan ehdotuksesta tilaisuuden kustannukset jaettiin toimijoiden kesken. Opiskelijatyönä toteutettu Kumppanuustalon esittelyvideon kuvattiin avoimien ovien tapahtumassa.

Avajaiset järjestettiin 21.11.2014. Työryhmä vastasi tilaisuuden ohjelman suunnittelusta ja kaikista käytännön järjestelyistä. Tilaisuudessa oli paikalla juhlaväkeä n. 300 henkilöä. Työryhmän vuoden viimeisessä kokouksessa sovittiin vuoden 2015 kokouksien ajankohdat sekä muutamia yhteisiä tapahtumia vuosikelloon. Vuosikelloon sovittiin yhteisesti toteutettavia tapahtumia, kuten maaliskuulle avoimet ovet, toukokuulle kahvilakonsertti, elokuulle kaupungin tapahtumien yöhön osallistuminen ja syyskuulle

mahdollisesti Luna Rock -tapahtuma. Lisäksi sovittiin talon toimijoiden keskinäisistä ”avoimista ovista”, jolloin tutustutaan kerroksittain toimijoihin ja heidän toimintaansa.

Sisustusryhmä

Sisustusyhteistyö

Työryhmä teki sisustusyhteistyötä Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa. Sisustus suunnittelusta opinnäytetöinä oli sovittu kumppanuussopimuksessa. Työryhmä ja ammattikorkeakoulun opettaja yhdessä suunnittelivat talon kerrosten tehostevärit. Pohjakerrokseen valittiin ikkunoiden vähyiden vuoksi vaaleita sävyjä, seiniin valkoista ja tehosteisiin maanläheisiä vaaleita sävyjä. Ensimmäiseen kerrokseen valittiin vaalean vihreää ja raikasta sinistä esimerkiksi tekstiileihin. Tähän kerrokseen suunniteltiin eniten tehosteväriä aulatilaa takia. Toiseen kerrokseen valittiin tyylikäs violetin punainen sisustusväri. Kolmanteen kerroksen väriksi valittiin oranssi ja neljänteen kerrokseen petrolin turkoosi. Viidennen kerroksen sauna- ja kokoustilojen värien suunnittelu päätettiin jättää sisustussuunnittelijaopiskelijan tehtäväksi. Kerrosten tehostevärejä suunniteltiin käytettävän kerrosten rappukäytävän kerrostasanteen seinissä ja kerrosten pylväissä. Talossa oli aikoinaan toiminut kenkätehdas. Työryhmä ehdotti, että sisustus suunnitelmissa hyödynnettäisiin talon kenkätehdashistoriaa. Opettaja esitteli talon sisustussuunnitteluprojektia opiskelijoille syyskuussa.

Ne toimijat joiden toimitiloihin tehtiin sisustussuunnitelma, nimesivät oman suunnitteluyhdyshenkilön suunnitelman toteuttavan opiskelijan työn tueksi. Tilojen sisustussuunnittelua koskeva aloituspalaveri pidettiin opettajan, opiskelijoiden ja yhdyshenkilöiden kanssa. Arttelin edustajana kokoukseen osallistui koordinaattori. Opiskelijoille esiteltiin suunniteltavat kohteet ja kerrottiin niihin liittyvistä toiveista. Opiskelijat saivat valita esitellyistä kohteista itselleen mieluisan suunnittelukohteen. Opiskelijoiden suunnittelutyölle annettiin vapaat kädet. Valmiita suunnitelmia toteutettaisiin sitten rahatilanteen mukaan. Suunnitelmien valmistumisen ajankohdaksi sovittiin vuoden 2015 helmikuun loppu. Kumppanuustalo Arttelin osalta sisustussuunnittelu toteutettiin pohjakerroksen koulutus- ja luentotilaan, ensimmäisen kerroksen aulan, toimistotyöntekijän ja tietotorin tilojen osalta sekä toisen ja kolmannen kerrosten kokoustilojen ja koordinaattorin työtilan osalta.

Tilojen ehostus

Talon yhteiset tilat kaipasivat jotain kohennusta vielä ennen varsinaisten sisustussuunnitelmien valmistumista ja toteuttamista. Artteli ry oli saanut lahjoituksena toimistokalusteita. Puiston kokemusasiantuntija, joka oli toiminut julkisten tilojen kalustajana, suunnitteli yhteistiloihin lahjoituskalusteista käyttötarkoituksiin sopivat väliaikaiset kalustukset. Työryhmä vastasi tilojen kalustuksesta laaditun suunnitelman mukaisesti. Työryhmän nimesi nämä talon yhteistilat kenkätehdasteeman mukaisesti Pohja, Antura, Kanta, Töppönen, Avokas, Tohveli ja Saapas. Työryhmä organisoivat talon siivouksen ennen avoimien ovien ja avajaisten tapahtumia. Tilaisuuksia varten pyydettiin sisustussuunnittelijaopiskelijalta kevyt, pienin kustannuksin toteutettava tilojen ehostussuunnitelma. Ehostus toteutettiin talkoovoimin, ilman erillisiä kustannuksia. Juhlatalaan ja yleisten tilojen seinille saatiin lainaksi yksityishenkilön maalaamia taideteoksia. Työryhmän toiveena olikin, että talo voisi jatkossa toimia vaihtuvien taidenäyttelyiden esittelypaikkana. Näyttelyiden varausten ja muiden näyttelyyn liittyvien asioiden hoitamiseen tarvittaisiin kuitenkin nimetty kontaktihenkilö. (Talotoimikunta: toiminnan suunnitteluryhmän ja sisustusryhmän kokousmuistiot, 2014.)

5.3 Kyselyt - Tiedon tuottaminen toimintamallin kehittämistyöhön

Kumppanuustalon toiminnan käynnistämiseen ja osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön liittyen on tehty kolme Webropol -kyselyä. Kyselyiden kaikki kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Kyselyn vastaanottajille lähetettiin sähköpostilla saate ja Webropol -kyselyn vastauslinkki. Saatteessa esiteltiin kyselyn tekijä ja kyselyn käyttötarkoitus sekä ilmoitettiin vastauslinkin sulkeutumisaikajankohda. Kyselyn 2. vastauslinkki oli lisäksi saatavilla Yammer -yhteisöpalvelussa.

Kyselyjen alustavia tuloksia on hyödynnetty käynnistymisvaiheessa ja tuloksia tullaan edelleen hyödyntämään toimintamallin kehittämisessä. Ensimmäinen kysely tehtiin talon toimijoille eli yhdistysten toiminnanjohtajille tai muulle yhdistyksen nimetyille vastuuhenkilöille. Tämä nykytilaa kartoittava Webropol -kysely toteutettiin touko-kesäkuussa 2014 (Liite 7). Kysely lähetettiin yhdeksälle järjestötoimijalle, jotka olivat tulossa talolle toimijoiksi. Kyselyyn vastasi kuusi toimijaa ja vastausprosentin oli 67 %. Toinen Webropol -kysely tehtiin jäsenjärjestöille ja talon toimijoille. Tämä toi-

toimintamallin kehittämistyöhön liittyvä kysely lähetettiin 23 talon toimijalle tai jäsenjärjestölle, kysely toteutettiin marras-joulukuussa 2014 (Liite 8). Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi yhdeksän talon toimijaa tai jäsenjärjestön edustajaa. Kyselyyn vastattiin anonyymisti ja kyselyn vastausprosentti oli 39 %. Kolmas Webropol -kysely tehtiin hallituksen jäsenille ja se laadittiin toimintamallin kehittämistyötä koskevan kyselyn pohjalta. Toiminnan kehittämistä koskeva kysely lähetettiin 13 hallituksen jäsenelle tai varajäsenelle ja se toteutettiin tammikuussa 2015 (Liite 9). Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi kolme hallituksen jäsentä tai varajäsentä. Kyselyyn vastattiin anonyymisti ja kyselyn vastausprosentti oli 23 %.

Tavoitteena on, että Kumppanuustalo Arttelin osallisuutta edistävän toimintamallin kehittäminen jatkossa tapahtuisi jatkuvan arvioinnin pohjalta asiakkaiden, toimijoiden, yhteistyötahojen ja toimintaympäristön tarpeiden mukaisesti. Seuraavaksi esitän edellä kuvattujen kyselyiden tulokset yhteenvetona. Aineiston yhteenveto on tehty sisällönanalyysimenetelmää käyttäen. Kyselyiden kysymykset ja tarkat vastaukset on esitetty kyselyiden liitteissä 7, 8 ja 9.

Toimijoiden tuottama toiminta

Toimijoiden tuottama toiminta Kumppanuustalolla oli hyvin monipuolista ja talon kansalaistoimintalähtöiseen toimintaperiaatteeseen sopivaa. Toimijat tuottivat monipuolista ryhmätoimintaa (erilaiset avoimet ja suljetut ryhmät, vertaistukiryhmät), koulutuksia ja luentoja, infotilaisuuksia, seminaareja sekä erilaisia tilaisuuksia, tapahtumia ja retkiä. Lisäksi oli kokemusasiantuntija ja vapaaehtois- ja tukihenkilötoimintaa, perheiden kanssa tehtävää ennaltaehkäisevää työtä, puhelinpäivystystä ja kaveritoimintaa sekä rikosten sovittelun kokeilun koordinoitua ja hallinnoitua. Toiminnan tuottamiseen eivät juurikaan osallistuneet ne jäsenet, jotka eivät olleet talolla vuokralaisina. He olivat kiinnostuneita vuokraamaan talon tiloja kokouksiin ja koulutuksiin.

Tarpeet ja odotukset

Toimijoiden ja jäsenten toimintaan ja käytäntöihin liittyviä tarpeita olivat, toimiva ja monipuolinen tiedottaminen, tehokas markkinointi ja sen tuoma näkyvyys, toimivien käytäntöjen, sääntöjen ja toimintamallien luominen, riittävien henkilöstä ja talousresurssien turvaaminen, yhteisten palveluiden ja talon palveluiden kehittäminen sekä toi-

mitilojen toimivuus, siisteys ja asianmukainen varustelu. Odotukset kohdistuivat eniten yhteistyöhön, yhdessä tekemiseen ja vaikuttamiseen. Toimijoille yhdessä tekeminen oli yhteisöllisyyden ja osallisuuden edellytys. Talosta odotettiin tulevan vireä talo, jossa on paljon toimintaa ja useita toimijoita. Talon toiminnan haluttiin olevan sujuvaa ja arjen käytäntöjen toimivia. Arttelin hallituksen ja henkilökunnan odotettiin olevan innovatiivisia, yhteistyöhaluisia ja ystävällisiä sekä kuulevan toimijoita ja jäseniä. Hallitukselta odotettiin rahoitusvaihtoehtojen kartoittamista.

Kehittämisideat

Vastaajien kehittämisideoita olivat talon toimijoiden osaamisen hyödyntäminen, talon toimijoita mukaan ottaminen hallitukseen, asiakkaiden/ kansalaisten mukaan ottaminen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, rahankeräykseen liittyvien yhteisten tempauksien järjestäminen ja aulapalveluiden kehittäminen. Yhteistyöhön liittyviä ideoita olivat muiden, kuin jäsenjärjestöjen kutsuminen yhteisiin seminaareihin vähintään kerran vuodessa, yhteiset hankkeet ja projektit, yhteiset esiintymiset messuilla ja tapahtumissa, yhteiset henkilöstöpäivät ja talon toimijoiden yhteiset aamukahvit ja hallituksen ja toimijoiden yhteiset informatiiviset tapaamiset sekä Tampereen kaupungin sitouttaminen yhteistyöhön. Yhdessä tekemiseen liittyviä ideoita olivat erilaisten tapahtumien kuten konserttien ja kulttuuripäivien, tempauksien, koulutusten, ryhmien, tietoiltojen ja teemallisten tilaisuuksien järjestäminen sekä matalan kynnyksen neuvonta ja vastaanottopalveluiden tuottaminen. Aloitteita ja palautteita varten ehdotettiin aloite- ja palautelaatikoiden hankkimista ja palauteosion rakentamista kotisivuille.

Yhteistyö

Vastaajat olivat tehneet yhteistyötä useampien eri tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneiksi mainittiin toiset järjestötoimijat, vapaaehtoistyötä tekevät tahot sekä Tampereen kaupunki. Yksi toimija ei ollut tehnyt aiemmin yhteistyötä talolle tulevien toimijoiden kanssa. Yhteistyö, sen vahvistaminen ja suunnitelmallinen eri tasoilla tapahtuva kehittäminen oli kyselyihin vastanneille tärkein asia, joka tuotiin esiin kyselyiden eri kysymysten kohdalla. Yhteistyön tasoja olivat talon toimijoiden ja Arttelin välinen yhteistyö, järjestötoimijoiden välinen yhteistyö ja järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin välinen yhteistyö. Yhteistyön odotettiin vahvistuvan. Eri tasoilla tapahtuvaan yh-

teistyön kehittämiseen toivottiin erityisesti panostettavan. Yhteistyöhön liittyi keskeisesti yhdessä tekeminen. Tiedottaminen ja sen kehittäminen oli yhteistyön ohella vastauksissa eniten mainittu asia.

Yhteisöllisyys, osallisuus ja vaikuttaminen

Kumppanuustalolla yhteisöllisyyttä synnytti toimijoiden läheisyys ja eri toimintojen toisiaan tukeva vaikutus, ja se että toimijat olivat ikään kuin samalla asialla. Eli apua tarvitsevien ihmisten asialla. Lisäksi toimijoilla oli halu kehittää järjestöjen yhteistyötä ja yhteistoimintaa. Yhteistyön ja yhteisöllisyyden esteitä poistaisi toisiin toimijoihin tutustuminen, yhdessä tekeminen, tiedottaminen, selkeät pelisäännöt sekä toimijoiden monipuolisen osaamisen ja vapaaehtoistoiminnan hyödyntäminen. Yhteiseen kehittämiseen ja ideoiden toteuttamiseen oltiin pääosin valmiita osallistumaa. Toimijat olivat myös halukkaita auttamaan toisia toimijoita pienissä arjen toiminnoissa. Vaikuttamisen mahdollisuuksina mainittiin työryhmät, työpajat, foorumit ja kyselyt. Arttelin odotettiin edistävän yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vaikuttamista tarjoamalla toimivat tilat, tiedottamalla aktiivisesti ja luomalla selkeät pelisäännöt. Lisäksi Arttelin odotettiin osallistuvan tapahtumien järjestelyihin sekä järjestävän toimintaan ja suunnitelmiin liittyviä tiedostustilaisuuksia. Vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia tulisi kehittää erityisesti niiden jäsenten osalta, jotka eivät ole talolla toimijoina, koska he kokivat olevansa osin ulkopuolisessa roolissa. Lisäksi Arttelin tehtävänä olisi järjestää kansalaisfoorumeita, missä ihmisillä olisi mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Arttelin hallituksen ja henkilökunnan haluttiin tutustuvan talon toimijoihin ja olemaan heistä aidosti kiinnostuneita.

Arttelin rooli ja tehtävät

Artteli ry:n rooli on olla järjestöjen yhteistyön edistäjä, mahdollistaja, kumppanuuden vahdittaja, kokoava voima, jäsenten äänen kuulija, vaikuttaja ja etujen ajaja sekä osallistaja. Arttelin tehtäviä ovat yhteiskunnallinen vaikuttaminen, yhteistyön edistäminen, jäsenjärjestöjen etujen ajaminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen, rahoituksen varmistaminen, toiminnan tukeminen, osallistaminen, talon hallinnointi ja siihen liittyvien asioiden hoitaminen sekä markkinointi ja tiedottaminen. Hallituksen tehtäviä ovat strateginen ohjaus ja päätöksenteko, toimivien puitteiden mahdollistaminen, käy-

tännön työn tukeminen ja yhdistyksen perustehtävän mukaisen toiminnan varmistaminen. Henkilökunnan tehtävänä on luoda puitteet käytännön yhteistyölle sekä käytännön asioiden hoitaminen.

6 KEHITTÄMISTOIMINNAN TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTIA

Kehittämisessä tavoitteena on yleensä tuotteiden, tuotantoprosessien, toimintatapojen, menetelmien tai järjestelmien luominen tai jo olemassa olevien parantaminen. Tässä kehittämistehtävässä järjestötoimijat kehittivät Tampereelle uudenlaisen kansalaistoimintalähtöisen toimintatavan, Kumppanuustalo Arttelin. Kehittämistyö kohdistui kumppanuustaloideasta Kumppanuustalon käynnistämiseen. Arviointi on prosessi, joka aina tehdään suhteessa johonkin, todistusaineistoon pohjautuen ja arviointikriteerejä käyttäen. Tämän kehittämistehtävän tulosten arviointi on tehty suhteessa toimintatutkimuksen interventioihin eli Kumppanuustalon käynnistämisen kehittämisprosessiin sekä kyselyihin, joiden tavoitteena oli tiedon tuottaminen osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyöhön.

Talon toiminta-ajatus perustuu yhteistyöhön ja yhdessä tekemiseen. Kumppanuustalo Artteli on yhteisö, jossa yhdistys Kumppanuustalo Artteli ry luo puitteet ja resurssit ja missä talon toimijat tuottavat toiminnan. Yhdistyksen tehtävänä on muun muassa edistää ihmisten terveyttä ja hyvinvointia sekä parantaa ihmisten oman elämän hallintaa ja ehkäistä syrjäytymistä. Työryhmien kehittämisprosessien arviointikriteerit on valittu suhteessa työryhmän kehittämistehtäviin. Kyselyiden arviointikriteerit olivat a) yhteistyö/ verkostojen vahvistuminen b) osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen ja c) yhteisöllisyys. Arvioinnin tarkoituksena on oppiminen ja tavoitteena toiminnan parantaminen. Kehittämistehtävän tulosten ja niiden arvioinnin toivotaan tukevan toimintaa, kehittämisstrategian luomista ja tulevaa kehittämistyötä.

6.1 Työryhmien kehittämisprosessien arviointi

Työryhmien järjestötalotyöryhmä, hallitus, työvaliokunta ja talotoimikunta kehittämisprosessit olivat erilaiset ja kestoaltaan erimittaisia 3 – 20 kuukautta (Taulukko 5). Kehittämisprosessit toteutettiin toimijoiden oman työn ohessa, talkootyönä. Ilman tätä työpanosta kehittämistyö ja toiminnan käynnistäminen eivät olisi olleet edes mahdollisia. Riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit olisivat mahdollistaneet paremman panostamisen toiminnan käynnistämiseen, yhteistyöhön ja verkostoitumisen vahvistamiseen ja toimijoiden osallistamiseen.

6.1.1 Järjestötalotyöryhmän kehittämisprosessin arviointi

Järjestötalotyöryhmän (järjestötalotyöryhmä, rakennustoimikunta ja talotyöryhmä) tehtävänä olivat kumppanuustalon suunnittelu ja valmistelutyö. Arviointikriteereinä olivat a) valmistelutyön suunnitelmallisuus b) informointi c) yhteistyö/ verkostoituminen ja osallisuus sekä d) toiminnan rahoitus. Järjestötoimijoiden taloudellinen panos kumppanuustalon suunnitteluun ja valmistelemaan työhön oli merkittävä. Työryhmän kehittämisprosessi oli ajallisesti pitkä, joten henkilöstö ja aikaresursseja järjestötoimijat ovat käyttäneet valmistelemaan työhön paljon.

Työryhmä valmisteli suunnitelmallisesti kumppanuustalon perustamista. Kirkas mieli-hankkeessa syntyneen taloidean toteuttamisen tueksi hankittiin kattavasti tietoa muilta järjestö/ kumppanuustalon toimijoilta vieraillemalla neljässä eri järjestö/ kumppanuustalossa. Työryhmä selvitti talon perustamiseen liittyviä asioita ja kartoitti kyselyiden avulla alueen toimijoiden kiinnostusta ja tarvetta kumppanuustalolle. Selvitysten pohjalta työryhmä teki esityksen yhdistyksen ja kansalaislähtöisen kumppanuustalon perustamisesta. Järjestötalotyöryhmä hyödynsi monipuolisesti omaa ja eri toimijoiden ammatillista ja kokemustietoon perustuvaa osaamista sekä kyselyiden ja suunnitteluseminaarien avulla saatua tietoa kehittämisprosessissaan.

Alueen toimijoita ja Tampereen kaupunkia informoitiin toiminnan käynnistämiseen tähtäävistä suunnitelmista ja toiminnan etenemisestä (kotisivut, ennakkokutsut, info-tilaisuus, perustavaa kokousta valmisteleva kokous, suunnitteluseminaarit, muistiot ja

uutiskirje sekä pormestariryhmän tapaaminen). Tiedottamisen yleisestä tärkeydestä ja riittävydestä saatiin paljon palautetta tilaisuuksien palautelomakkeissa ja toimintaan liittyvissä kyselyissä. Aktiivinen ja avoin tiedottaminen eri toimijoiden välillä lisää luottamusta ja vuorovaikutusta, joka on kumppanuuteen perustuvan yhteistyön edellytys. Hyvän, määräajoin päivitettävän viestintä ja markkinointisuunnitelman laatiminen olisi lisännyt informoinnin suunnitelmallisuutta.

Työryhmän kehittämistyön panos on ollut iso ja se on mahdollistanut alueellisen yhteistyö- ja kehittämisjärjestön perustamisen ja Kumppanuustalo Tampereelle -hanke- rahoitusprosessin käynnistämisen. Alueellista yhteistyötä ja verkostoitumista lisäsivät työryhmän organisoimat yhteiset suunnitteluseminaarit sekä Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa solmittu kumppanuussopimus ja siihen liittyvä suunnitteluyhteistyö. Valtakunnallista yhteistyötä ja verkostoitumista syvensi liittyminen valtakunnallisen Kansalaisareenan jäseneksi ja Avita-kaveria hankkeen alueelliseksi yhteistyökumppaniksi. Toimijoiden, jäsenten, yhteistyökumppaneiden ja toimintaan osallistujien osallistuminen seminaarien kehittämistyöhön on tarjonnut mahdollisuuden vaikuttaa talon tulevaan toimintaan ja sen kehittämiseen, vahvistaen siten osallisuuden kokemusta. Talon yhteisen toimintaidean kirkastaminen, vision luominen olisi edistänyt toiminnan käynnistämistä ja vahvistanut yhteistyötä. Yhteinen visio olisi motivoinut ja sitouttanut eri toimijoita yhteiseen kehittämistyöhön ja kehittämisvastuun ottamiseen, mikä olisi lisännyt toimijoiden osallistumista ja osallisuutta. Yhteisen kirkastetun vision avulla olisi voitu paremmin kuvata myös rahoittajille sitä, mitä uudella toiminnalla tavoitellaan ja mitä lisäarvoa se tuo ihmisille.

Kehittämispöytäkirjassa rakennustoimikunta ja talotyöryhmä vastasivat kumppanuustalon suunnitteluyhteistyöstä, tilatarvekartoitusten tekemisestä, talon vuokrauksen valmisteluista ja talon toiminnan suunnittelun koordinoinnista. Nämä olivat merkittäviä ja paljon työtä vaativia kehittämisprosesseja talon toiminnan käynnistämiseksi. Kehittämistyötä on tehty oman työn ohessa, talkootyönä. Ilman tätä toimijoiden työpanosta kehittämistyö ja toiminnan käynnistäminen ei olisi ollut mahdollista. Riittävät taloudelliset ja henkilöstö resurssit olisivat helpottaneet toiminnan käynnistämistä, yhteistyön ja verkostoitumisen vahvistumista sekä kehittämistyön suunnittelua. Rahoituksen

turvaaminen ja Tampereen kaupungin sitouttaminen hankeen rahoittamiseen ja toiminnan yhteiseen suunnitteluun ovat välttämättömiä Kumppanuustalon toiminnan kehittämisen jatkamisessa.

6.1.2 Hallituksen kehittämisprosessin arviointi

Hallituksen tehtävät kumppanuustalon kehittämisprosessia olivat Kumppanuustalon perustaminen ja siihen liittyvät hallinnolliset tehtävät sekä yhteistyön ja kumppanuiden vahvistaminen. Arviointikriteereinä olivat a) yhteistyö ja kumppanuus/ verkostojen vahvistuminen b) toiminnan turvaaminen sekä c) tiedottaminen/ vaikuttaminen.

Hallitus käynnisti yhdistyksen toimintaan liittyen strategiatyöskentelyn vuoden 2014 alkupuolella. Strategiatyöskentelyllä tavoiteltiin yhteistä näkemystä, jolloin yhdistys näkyisi myös ulospäin selkeänä ja tavoitteellisena toimijana. Strategiatyön pohjana oli jäsenyhdistysten näkemys yhdistyksen missioista, visiosta ja strategiasta. Yhdistyksen strategiatyöskentely on vielä kesken, nyt olisikin tärkeää saattaa aloitettu strategiatyö loppuun, koska yhdistyksen missio, visio ja strategia tukisivat yhdistyksen ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista. Järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin välistä yhteistyötä ja kumppanuutta vahvistettiin järjestämällä yhteisiä kumppanuusfoorumeita kaksi kertaa vuodessa. Kaikille avoimet tilaisuudet kuten avoimet ovet ja avajaiset, joihin osallistui liki 650 henkilöä, paransivat toimijoiden, yhteistyökumppaneiden ja toimintaan osallistujien välistä yhteistyötä. Yhteistyön, kumppanuuden ja verkostoitumisen vahvistumista kuvaa myös se, että yhdistyksen jäsenmäärä yli kaksinkertaistui kehittämisprosessin aikana. Yhdistyksessä on nyt 20 jäsentä ja kumppaneina kahdeksan järjestö- tai muuta toimijaa. Yhteistyötä, kumppanuutta ja verkostoitumisen voitaisiin vielä vahvistaa kehittämällä talon toimijoiden ja jäsenjärjestöjen sekä jäsenjärjestöjen ja muiden toimijoiden väliseen yhteistyöhön erilaisia käytäntöjä ja toimintatapoja. Hallituksen rooli yhteistyön ja kumppanuuden vahvistajana on ollut, ja tulee myös jatkossa olemaan merkittävä. Yhteistyötä ja verkostoitumista voidaan lisäksi tukea avoimella ja riittävällä tiedottamisella.

Toiminnan turvaaminen oli hallituksen keskeinen kehittämistehtävä. Pitkällisten vuokraneuvottelujen tuloksena vuokrattiin toimitilat, jotka mahdollistivat yhdessä toimimisen ja kansalaislähtöisen työn. Talon kehittämistyötä tukivat Kirkas mieli -hankkeen aikana perustetut työryhmät sekä uusien työryhmien perustaminen. Kaikille kiinnostuneille tarjottiin mahdollisuus osallistua näiden työryhmien jäseniksi. Työryhmissä työskentely tarjosi mahdollisuuden vaikuttaa toimintaan. Toiminnan turvaamiseksi käynnistettiin yhteistyö ja rahoitusneuvottelut Tampereen kaupungin ja Raha-automaattiyhdistyksen kanssa. Neuvotteluiden tuloksena solmittiin kumppanuussopimus Tampereen kaupungin kanssa. Rahoitusta toimintaan haettiin niin Tampereen kaupungilta kuin Raha-automaattiyhdistykseltä. Vaikka haettuja rahoituksia ei myönnetty, toimintaa voitiin jatkaa, koska hallitus päätti kerätä jäsenmaksujen lisäksi jäsenavustuksia ja ottaa lainaa jäsenyhdistyksiltä toiminnan turvaamiseksi. Talon käytännön toimintaa pyrittiin turvaamaan palkkaamalla osa-aikainen koordinaattori yhdistyksen toiminnan koordinointiin ja kumppanuustalon koordinaattorin tehtäviin sekä palkkaamalla toimistotyöntekijän kumppanuustalon info/ aulapalvelun tehtäviin.

Hallitus teki alueellista ja yhteiskunnallista vaikuttamista, osallistumalla asiakastilaisuuden – mitä asiakkaat toivovat, tilaisuuden järjestämiseen sekä kutsumalla vierailulle Pirkanmaan liiton (Pirkanmaan kansanedustajat), EU-vaaliehdokkaat ja asunto- ja viestintä ministerin. Kumppanuustalo Artteli ry:n nimissä tehtiin myös kirjelmiä ja vetoomuksia, kuten vetoamus kuntoutujien työosuusrahasta ja kirjelmä huolesta mielenterveys- ja päihdepalvelujen leikkaamisesta ja järjestötoimijoiden toiminta-avustuksien pienentämisestä. Yhdistykseen ja toimintaan liittyvistä asioista tiedotettiin yhdistyksen kotisivuilla ja uutiskirjeissä. Yhdistyksen jäsenille ja kumppaneille järjestettiin säännöllisesti yhdyshenkilötapaamisia, joissa ilmoitettiin yhdistyksen ajankohtaisista asioista ja tulevista tapahtumista. Lisäksi laadittiin lehdistötiedotteita muun muassa yhdistyksen perustamisesta ja tehtävästä sekä avoimien ovien ja avajaistapahtumista. Tiedottamista olisi pitänyt kuitenkin olla enemmän, koska tieto yhdistyksestä ja kansalaislähtöisen Kumppanuustalon perustamisesta ei ole vielä tavoittanut, niin laajasti eri toimijoita ja ihmisiä, kuin toivottiin.

6.1.3 Työvaliokunnan kehittämisprosessin arviointi

Työvaliokunnan tehtävä kumppanuustalon kehittämisprosessissa oli talon ajankohtaisten asioiden valmistelu. Arviointikriteerinä oli käytännön asioiden edistyminen.

Toimijat muuttivat Kumppanuustalolle syyskuun 2014 alussa. Talon toiminnan käynnistyessä hoidettavia käytännön asioita oli paljon. Oman haasteensa käytännön asioiden hoitamiseen ja yhteisöllisyyden syntymiseen toi se, että koordinaattori oli osa-aikainen ja talolla vain joka toinen viikko. Käytännön asioiden tukemiseksi käynnistettiin rekrytointiprosessin. Aula/ infopalveluihin haettiin palkkatuella toimistotyöntekijää. Henkilöstöressurssien lisääminen paransi talon arjen käytäntöjen sujuvuutta ja edisti talon yhteisöllisyyttä. Yhdistyksen vaikeassa taloustilanteessa tämä oli iso panostus. Talon toimitiloista oltiin kiinnostuneita, vuokrattavia toimitiloja tiedusteltiin lähes viikoittain. Vapaita vuokrattavia toimitiloja esiteltiin kiinnostuneille ja niistä käytiin toimeliaasti vuokraneuvotteluja. Uusien vuokralaisten saaminen talolle oli tärkeää, koska lisääntyneillä vuokratteilla voitaisiin kustantaa toiminnasta aiheutuneita kustannuksia paremmin. Lisäksi laaja toimijoiden joukko edistäisi kehittämistyötä ja lisäisi talon toiminnan tarjontaa. Talolta vuokrattavia kokous ja koulutustiloja pyrittiin markkinoimaan ahkerasti tulojen kasvattamiseksi. Taloussyistä kokous ja koulutustiloja ei kuitenkaan voitu varustella ajantasaisilla kokouslaitteilla, mikä hankaloitti tilojen vuokrausta. Pohjakerroksen toimitilojen tuntivuokrauksesta neuvoteltiin vuokranantajan kanssa. Pohjakerroksen tilojen tuntivuokraus mahdollisti sen, että talolla voitiin järjestää bänditoimintaa, käyttää luentotilaa koulutuksiin ja muihin tilaisuuksiin sekä voitiin perustaa kuntosali, edistämään ihmisten terveyttä. (kuntosalilaitteet Arttelille lahjoitti Cygnaeus lukio). Toiminnasta tiedottamista lisättiin rekisteröimällä Kumppanustalo Artteli Tampereen kaupungin Terveystutkaan. Terveystutkassa voitiin ilmoittaa talon tapahtumista ja terveyttä edistävästä palveluista, mikä on osaltaan auttanut ihmisiä löytämään tarjotut palvelut.

Työryhmä paneutui ututterasti talon arjen asioiden ja käytäntöjen hoitamiseen, mikä on tukenut myös talon yhteisöllisyyden syntymistä. Talon käytännön toimintaan ja yhteistyön vahvistamiseen tarvitaan kuitenkin myös taloudellisia resursseja, jotka ovat olleet koko toiminnan ajan hyvin niukat. Raha-automaattiyhdistyksen epäävän avustuspäätöksen jälkeen työryhmä teki alustavia suunnitelmia toiminnan turvaamiseksi.

Lisäksi tilanteesta ja sen aiheuttamista toimenpiteistä laadittiin tiedote jäsenjärjestöille, kumppaneille ja talon toimijoille.

6.1.4 Talotoimikunnan kehittämisprosessin arviointi

Talotoimikunnan tehtävät kumppanuustalon kehittämisprosessia olivat talon käytännön asiat/ talon toiminta sekä sisustusyhteistyö/ tilojen ehostus. Arviointikriteerinä oli toiminnan, toimitilojen ja yhteisöllisyyden kehittyminen.

Talon toimintaa haluttiin tehdä tunnetuksi. Arttelin kotisivuille toimijat osioon laitettiin kustakin toimijasta lyhyt esittelyteksti ja yhteystiedot. Lisäksi taloa ja toimintaa markkinointiin yhteistyötahoille ja toimintaan osallistujille tekemällä esittelyvideo, jonka toteutuksesta vastasi media-alan opiskelija. Esittelyvideo paransi talon tunnettavuutta ja lisäsi kiinnostusta talon toimijoita ja toimintaa kohtaan sekä edisti toimijoiden verkostoitumisesta. Toiminnan tunnettavuutta lisäsi myös yhdessä organisoidut talon tapahtumat kuten avoimet ovet ja avajaiset. Tällaiset yhdessä toteutetut tapahtumat lisäsivät me -henkeä. Yhteisen toiminnan osalta sovittiin vuoden 2015 vuosikellon yhteisiä tapahtumia, kuten avoimet ovet ja kahvilakonsertti sekä mahdollisesti tapahtumien yönä järjestettävä katukoris tai muu tapahtuma. Sisustusyhteistyöllä, toimitilojen kalustamisella ja ehostamisella sekä tiloja yhteisesti siivoamalla parannettiin toimitilojen viihtyvyyttä ja käyttöä. Toimintaohjeiden laatiminen, mikä oli talotoimikunnan tavoitteena työskentelyn käynnistyessä, olisi auttanut työryhmää talon käytäntöjen sopimisessa. Arjen asioiden sopiminen ja hoitaminen työllisti luultua enemmän, joten toimintaohjeiden työstäminen siirrettiin myöhemmäksi. Toimijoiden osallistuminen talotoimikunnan työskentelyyn on ollut innokasta, vaikka toimijoiden resurssit kehittämistyöhön osallistumiseen oman työn ohessa ovat olleet rajalliset. Työskentelyyn osallistumisen voidaan ajatella lisänneen talon toimijoiden osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia sekä vahvistaneen yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä.

6.2 Kyselyiden tulosten arviointi

Kaikkien kolmen kyselyn tuloksia arvioitiin yhteisesti. Kyselyssä nousseet pääkäsitteet ja kyselyyn vastanneiden merkityksenannot, oman esiymmärryksen kautta luo

struktuurin. Kyselyt koskivat 1) nykytilaa (kysely 1.) ja 2) toiminnan käynnistämistä ja osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistä (kyselyt 2. ja 3.). Arviointikriteerit asetettiin yhdistyksen tarkoituksen (mm. terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä kansalaistoiminnan ja yhteistyön ja – toiminnan edistäminen) ja Arttelin kumppanuustalon tehtävän (puitteiden ja resurssien tarjoaminen) mukaisesti. Aineiston tulokset vastasivat yhdistyksen tarkoituksen ja talon tehtävän mukaisesti asetettuja arviointikriteerejä.

Kyselyiden arviointikriteereinä olivat a) yhteistyö ja verkostojen vahvistuminen b) osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen ja c) yhteisöllisyys. Kyselyn 1. vastasi kuusi henkilöä, vastaukset on merkitty tekstissä V1:1, V1:2... V1:6. Kyselyn 2. vastasi yhdeksän henkilöä, vastaukset on merkitty tekstissä V2:1, V2:2... V2:9. Kyselyn 3. vastasi kolme henkilöä, vastaukset on merkitty tekstissä V3:1, V3:2 ja V3:3. Vastaaajien määrä oli yhteensä 18 henkilöä. Otos on pieni, joten tulokset ovat suuntaa antavia eivätkä siten yleistettävissä laajemmin. Kyselyiden tuloksia voidaan hyödyntää Kumppanuustalo Arttelin osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyössä.

6.2.1 Yhteistyö ja verkostojen vahvistuminen

Yhteistyötä tehtiin eri toimijoiden kanssa, jo ennen talon toiminnan käynnistymistä. Kaikki toimijat eivät kuitenkaan olleet aiemmin tehneet yhteistyötä talon toimijoiden kanssa. Kumppanuustalon suunnittelu ja käynnistäminen oli lisännyt eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja tuonut osalle toimijoista lisäksi uusia yhteistyökumppaneita. Kumppanuustalon toimijat ja jäsenet tekivät yhteistyötä alueellisesti ja osa toimijoista myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Järjestötoimijoiden yhteistyökumppaneita ovat alueelliset ja valtakunnalliset järjestötoimijat, vapaaehtoistyötä järjestävät tahot, Tampereen kaupunki ja muut julkiset tahot. Toimijoilla on hyvät yhteistyötaidot ja monipuoliset verkostot, jotka kannattaa valjastaa mukaan talon toimintaan ja toiminnan kehittämiseen.

”Yhteistyö on alkanut hyvin, yhteisöllisyyden vaaliminen varmasti sitä lisääisi ja vahvistaisi. Kuitenkin, kun puhutaan isosta ihmisjoukosta eri alojen ammattilaisia, aito yhteistyö ja yhteisöllisyys syntyvät toimintaan ja ihmisiin tutustumalla...” (V2:4)

”Yhteistyö yhdistyksen ja toimijoiden kanssa on oleellista, jotta alkuperäinen ajatus talon ja yhdistyksen toiminnan yhteensovittamisesta toimisi..” (V3:2)

”Olemme tehneet yhteistyötä vapaaehtoistyötä järjestävien tahojen kanssa, kaupungin eri organisaatioiden kanssa sekä muiden järjestöjen kanssa.” (V1:1)

Tulosten mukaan kehittäminen ja yhteistyö ovat Arttelin päävastuulla. Arttelin strategisten linjausten ja käytännön toiminnan odotetaan tukevan järjestöjen välisen yhteistyön kehittämistä. Yhteistyön kehittämisen tavoitteena on parantaa järjestöjen toimintaedellytyksiä. Talon toimijoiden välinen yhteistyö syntyy käytännön toiminnan ja yhdessä tekemisen kautta. Arttelilta odotetaan käytännön toiminnan ja kehittämisen koordinointia sekä ainakin alkuvaiheessa osallistumista yhteisten tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen. Arttelin edellytetään omalla toiminnallaan tukevan toimijoiden keskinäistä tutustumista, ja siten talon toimijoiden yhteistyötä ja yhdessä tekemistä. Kumppanuustalon tilat, toimijoiden läheisyys ja toiminnan samantapaisuus sekä toimijoiden halu yhteisten tilaisuuksien ym. järjestämiseen tukevat yhdessä tekemistä ja yhteistyön kehittämistä. Käytännön toimintaan ja kehittämistyöhön tarvitaan kuitenkin riittäviä taloudellisia ja henkilöstöresursseja. Toiminnan kehittäminen ei voi pidemmällä aikavälillä perustua vain toimijoiden vapaaehtoiseen talkootyöhön.

”Hallituksen tehtävänä on ohjata Kumppanuustalo Artteli ry: n toimintaa strategisella tasolla sekä tukea yhteistyötä ja käytännön työn tekemistä, varmistaa toiminnan jatkuminen..” (V3:2)

”Talon tarjoamat puitteet mahdollistavat järjestöyön ja järjestöjen yhteistyön kehittämisen.” (V3:1)

”Tarvitaan resursseja, jotta kaikki saadaan toimimaan, Pelkkä vapaaehtoinen toiminta ei riitä. Yhteiset tempaukset rahankeräykseen.” (V2:6)

”Jotta täysipainoinen toiminta olisi jatkossa mahdollista, ovat riittävät kokopäiväiset henkilöstöresurssit tarpeen.” (V2:5)

Tulosten mukaan toimijoilla oli eniten yhteistyöhön liittyviä odotuksia ja tarpeita. Toiminnan kehittämisen halutaan edistää yhteistyötä ja verkostoitumista laaja-alaisesti kaikilla toiminnan tasoilla. Tulosten mukaan yhteistyön tekeminen, sen toimivuuden vaaliminen ja lujittaminen myös Tampereen kaupungin suuntaan sekä yhteistyön kehittäminen ja yhteistoiminnan edistäminen ovat Arttelin yhteistyön tehtäviä. Yhteistyötä tukevien käytäntöjen ja toimintatapojen kehittäminen lisää jäsenten innostusta yhteiseen tekemiseen ja kehittämissyhteistyöhön. Yhteistyöhön ja kehittämiseen sitoutumista voidaan lisäksi vahvistaa kutsumalla mukaan eri toimijoita yhteiseen kehittämiseen. Toiminnan kannalta oli tärkeää, että talolla olisi toimijoina myös muita kuin järjestötoimijoita esimerkiksi Tampereen kaupunki. Lisäksi Tampereen kaupungin sitouttaminen toiminnan rahoittamiseen on yksi oleellinen tekijä toiminnan kehittämistyön turvaamisessa.

”Toivomme nykyistä enemmän yhteistyötä eri toimijoiden kanssa..” (V1:4)

”Arttelin tehtävä on luoda runkoa ja säännöllisyyttä yhteistyölle ja olla yhteinen neuvotteluväylä kaupungin suuntaan sekä kumppanuuden edistäminen. Luoda tilaisuuksia ihmisten kohtaamiselle tasaveroisesti ja ilman leimatuksi tulemisen tunnetta.” (V1:5)

”Arttelin tehtävä on ennen kaikkea sosiaali- ja terveysalalla toimivien (tai laajemmin hyvinvointialalla) järjestöjen yhteistoiminnan edistäminen ja näkyvyyden parantaminen sekä tarjota kaupunkilaisille ns. matalan kynnyksen yhteisö..” (V2:7)

”Koordinaattorilla iso merkitys yhteistyön kannalta, tehnyt paljon sen hyväksi.” (V2:8)

Toimijoiden välisestä avoimesta vuorovaikutuksesta syntyy luottamus sekä motivaatio yhteistyöhön ja yhdessä tekemiseen. Talo toimitilaratkaisuna mahdollistaa läheisen vuorovaikutuksen ja järjestöjen keskinäisen yhteistyön. Tämän ohella Arttelin kiinnostus ja halu kohdata, tutustua ja kuulla eri toimijoita sekä oma usko ja sitoutuminen kehittämistyöhön ovat asioita, jotka luovat edellytykset yhteistyön vahvistumiselle. Tämän lisäksi tarvitaan yhteistyötä tukevaa yhteistä toimintaa (asiakkaille sekä toimijoiden kesken), avointa tiedottamista ja markkinointia, joka tekee toiminnan näkyväksi

sekä tilaisuuksia, joissa tutustutaan ja tehdään tutuksi kunkin toimintaa. Yhteiset tapahtumat parantavat toiminnan ulkoista näkyvyyttä ja lisäävät kiinnostusta yhteiseen tekemiseen.

”Ystävällisyyttä, yhteistyöhalua, kaikkien osapuolien kuulemista ja arvostusta..”
(V2:8)

*”Yhteistyön tiivistämistä. Tutustumista, tiedon lisäämistä toisten tekemisestä ja osaa-
misesta. Sitoutumista ja uskoa yhteiseen tekemiseen, luottamusta ja kunnioittamista.”*
(V2:6)

*”Lisää mainontaa ja viestintää eri sidosryhmille” ja ”Arttelilla on näytön paikka
v.2015, muuten siitä tulee järjestöjen vuokratalo.”* (V3:3)

Kumppanuustalon toiminta perustuu yhteistyöhön ja yhteistyön kehittämiseen. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on keskeinen osa talon toimintaa. Kyselyiden tulosten mukaan yhteistyön mahdollistuminen liitetään erityisesti yhdessä tekemiseen, tiedottamiseen ja markkinointiin ja yhteistyötä tukevien käytäntöjen ja toimintatapojen luomiseen sekä riittäviin resursseihin. Yhteistyötä ja verkostoitumista voidaan lisätä yhteisillä koulutuksilla, henkilöstöpäivillä ja hanketoiminnalla. Toimijoiden välinen yhteistyö voi jäädä satunnaiseksi ja toimijoiden keskinäisistä suhteista riippuvaiseksi, ilman yhteistyön ja sen kehittämisen koordinointia. Kuten jo mainittiin, yhteistyö ja verkostoituminen mielletään ennen kaikkea Arttelin tehtäväksi. Yhteistyötä ei voida kuitenkaan ”ulkoistaa” vain Arttelin tehtäväksi, vaan siihen tarvitaan kaikkien osapuolien panosta, niissä puitteissa kuin se kullekin on mahdollista. Toimintamallin kehittäminen luo yhteistyölle raamit ja tekee yhteistyön kehittämisestä suunnitelmallista. Yhteistyön raamit eivät kuitenkaan vielä takaa yhteistyötä. Yhteistyön syntymiseen tarvitaan yhteinen tavoite.

Airan (2012) mukaan yhdessä työskentely ilman tavoitteellisuutta, ei vielä ole yhteistyötä. Yhteistyö ei tapahdu itsestään, vaan se on toimintatapa, jonka osapuolet joko valitsevat tai eivät. Yhteistyö vaatii kaikilta osapuolilta panosta yhteistyöhön. Osapuolten panokset voivat olla erilaiset, mutta yhteistyö ei voi perustua siihen, että vain yksi osapuoli tekee kaiken työn. Yhteistyön prosessit tapahtuvat ihmisten välisessä

vuorovaikutuksessa. Yhteistyötä edistävä vuorovaikutus on aktiivista ja tavoitteellista. Yhteistyötä edistää siis yhdessä tekeminen (vuorovaikutus). Ihmiset voivat toteuttaa yhteistä tavoitetta, vaikka yhdessä tekeminen puuttuisi. Yhteiseen tavoitteeseen pääseminen edellyttää kuitenkin vuorovaikutusta vähintään yhteistyötä koordinoivan henkilön kanssa. (Aira 2012, 45–46.) Elämällä oppimisen mallissa (ks. myös s.42), Murto (1992) puhuu toimijälähtöisestä kehittämisestä, jossa johdon tehtävänä on yhteistyön mahdollistaminen. Hänen mukaansa toimijälähtöinen kehittäminen, tarvitsee henkilön tai tahon, joka kannustaa kehittämistyöhön ja kehittämisvastuun ottamiseen.

6.2.2 Osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen

Osallistuminen (participation), kansalaislähtöinen toiminta on kaikille suunnattua avointa toimintaa, jolloin toimintaan osallistumisen määrittelee ihminen itse. Talon toimijoiden toiminta tarjoaa ihmisille monipuolisia osallistumisen mahdollisuuksia kuten kokemusasiantuntija, vapaaehtois- ja tukihenkilötoimintaan osallistumisen. Tulosten mukaan talon toiminnan tärkein tehtävä on madaltaa ihmisten osallistumisen kynnyksiä. Osallistumisen mahdollisuuksia ovat lisänneet myös toimijoiden uudet yhdessä tuottamat koulutukset, tempaukset ja tapahtumat ym. Osallistumisen mahdollisuudet eivät liity vain toimintaan, vaan kaikkineen osallistumisen matalaan kynnykseen, kuten esteettömyyteen, kulkuyhteyksiin, sijaintiin, aukioloaikoihin ja siihen, että talolle on helppo psyykkisesti tulla. Osallistumista lisääisivät talon aukioloaikojen pidentäminen ja esteettömyys, jotka eivät ole vielä toteutuneet suunnitellusti. Ihmisten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia voidaan edelleen edistää toimintaa kehittämällä ja luomalla osallistumisen voimaannuttavia muotoja, kuten asiakasfoorumeita ja -raateja ja kutsumalla asiakkaita mukaan kehittämistyöpajoihin.

”Talon pitäisi olla avoinna iltaan asti, koska toimintaa on ainakin kahdeksaan jopa yhdeksään illalla. Taloa pitäisi tehdä houkuttelevammaksi tällä avoimuudella, ettemme sulje klo 17 ja sen jälkeen ei tapahdu mitään.” (V2:8)

”Ihmiset voivat vapaasti valita toimintojen ja tarjonnan runsaudesta itselleen sopivan toimintamuodon. Reilu palaute ja toiveet toimijoille, mitä halutaan. Foorumeja, joissa voi kansalaisina vaikuttaa yhteiskunnallisesti.” (V2:2)

”Kumppanuustalo on avoin toimintaympäristö kansalaisia varten. Talon sisällä on helppo löytää erilaisia tapoja osallistua ja siirtyä toiminnasta toiseen. Talo tarjoaa tapahtumia, ryhmiä, koulutuksia ja mahdollisuuksia kansalaistoimijuuteen..” (V2:9)

”Kysytään suoraan osallistujilta ja katsotaan mitä ehdotuksia voidaan toteuttaa/mitä voidaan muuttaa.” (V2:3)

Mahdollisuus osallistua hallituksen, talotoimikunnan ja eri työryhmien sekä kumppanuusfoorumin työskentelyyn, tarjoaa jäsenille ja talon toimijoille vaikuttamisen mahdollisuuden. Jotkut talon toimijoista ovat lisäksi tarjonneet muille toimijoille mahdollisuuden osallistua heidän järjestämiin järjestötoimijoiden verkostotapaamisiin ja alueellisiin keskustelutilaisuuksiin. Tulosten mukaan voidaan sanoa, että työryhmien ja talotoimikunnan rooli toiminnan ja kehittämisen ohjaavina tahoina oli merkittävä. Työskentely työryhmissä perustui vapaaehtoisuuteen, kukin järjestö voi valita mihin työryhmiin kuuluu. Työryhmillä oli toimeenpanovalta, mutta rahaan liittyvät asiat vietään hallituksen päätettäväksi. Työryhmiin osallistuminen voisi olla vielä aktiivisempaa. Ongelmana on se, että monilla toimijoilla on vain yhdestä kolmeen työntekijää ja toimialueena koko Pirkanmaa, jolloin he eivät pysty osallistuman kaikkiin työryhmän kokouksiin. Talon ulkopuolisten toimijoiden innostaminen työryhmien työskentelyyn on asia, johon tulee kiinnittää huomiota. Kaikkiaan haasteena on, miten Artteli osallistumismahdollisuuksia luo ja kuinka niissä syntyy aitoa keskustelua ja sitä kautta uusia toimintatapoja, eikä vain ylhäältäpäin tapahtuvaa kuuntelemista. Millaisia osallistumisen eri kanavia tarvitaan, että asiakkaat ja myös ne toimijat, jotka eivät ole konkreettisesti talolla, voivat tulla kuulluiksi ja saavat mahdollisuuden vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

”Osallistumaan yhteisiin rientoihin ja talon kehittämiseen aina työtehtävien salliessa, käytännössä myös huolehtimaan yhteisistä tiloista ja auttamaan muita toimijoita pienissä käytännön asioissa.” (V2:4)

”Osallistuminen kaikkeen mahdolliseen, jotta asia etenee suunnitellulla tavalla.” (V2:5)

”Yhteiseen kehittämiseen, vaikuttamiseen ja edunvalvontaan osallistuminen.” (V2:6)

Osallisuus (inclusion), jotta voi kokea osallisuutta tarvitaan yhteisö, jossa on mahdollista toimia, tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä tunnustetuksi omana itsenä ja ainutlaatuisena yhteisön jäsenenä. Talo siis tarjosi osallistumisen/ toimimisen mahdollisuuksia ja yhteinen tekeminen oli kasvattanut toimijoiden välistä luottamusta. Näin ollen voidaan arvioida yhteisöllisesti tärkeissä prosesseissa toimimisen, yhteydessä muihin synnyttäen kokemuksen kuulumisesta kumppanuustalon yhteisöön. Nähdyksi ja kuulluksi tuleminen omana itsenä ei kuitenkaan ollut vielä täysin toteutunut. Artteli voi lisätä eri toimijoiden osallisuuden kokemusta ottamalla heidät mukaan suunnitteluun, toimintaan, päätöksen tekoon sekä turvaamalla tieto-osallisuus riittävällä ja avoimella tiedottamisella. Osallisuus liittyy kokemukseen vaikuttamisesta.

”..Ystävällisyyttä, kakkien kuulemista ja arvostusta..” (V2:8)

”Tutustumalla ja olemalla aidosti kiinnostunut talon toimijoista..” (V2:4)

”Tiedottamista, kuulluksi tulemisen kokemuksia järjestöille..”(V2:5)

”Kohtaamisia toivon jatkossakin hallituksen kanssa, yhteinen keskustelutilaisuus oli hyvä avaus.” (V2:9)

Vaikuttaminen (influence) eli muutoksen tai jonkin vaikutuksen aikaansaaminen. Vaikuttamisen kanavina toimivat talotoimikunta, työryhmät, hallitus ja yhdistyksen vuosikokoukset. Yhdistyksen jäsenille Artteli ry on alueellisen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanavana. Toimijoiden, jäsenten, kumppaneiden ja asiakkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia voitaisiin edelleen parantaa järjestämällä suunnittelu ja kehittämistyöryhmiä/ työpajoja, ideariihä sekä perustamalla tarvittaessa uusia työryhmiä ja rakentamalla toimiva palautejärjestelmä. Ihmiset ovat yleisesti kiinnostuneita vaikuttamaan, mikäli he saavat kokea, että heidän äänensä kuuluu ja päätöksenteossa otetaan huomioon juuri heille tärkeitä asioita.

”Jos tässä tarkoitetaan talon toiminnassa mukana olevia jäsenjärjestöjä ja heidän vaikuttamista talon toimintaan, niin toki heidän pitää voida osallistua käytännön toiminnan suunnitteluun. Yleisesti ajateltuna näen Arttelin jäsenyyden olevan keino vaikuttaa yhteiskunnallisesti, yhdessä muiden jäsenjärjestöjen kanssa toimintasektoria koskeviin asioihin.” (V3:2)

”Toimijoiden tulisi voida vaikuttaa talon toimintojen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin, yhteiset työryhmät, ideariihet yms.” (V2:6)

”Voitais järjestää kerran tai kaksi vuodessa joku tapahtuma tärkeän asian puolesta esim. mielenterveys tai päihdekuntoutujien aseman puolesta tai laajemmin järjestöjen aseman puolesta.” (V2:5)

”Tällä hetkellä talossa toimimattomat yhteisöt ovat mielestäni melko ulkopuolisessa roolissa, minkä vuoksi vaikutusmahdollisuuksia tulisikin parantaa.” (V2:7)

”Vaikuttaminen: työryhmät ja suorat viestit koordinaattorille, joka vie asiat hallitukseen ja työvaliokuntaan. Palautelaatikko, jos Yammerissa ei uskalla sanoa ja talossa toimivia mukaan hallitukseen.” (V2:8)

”Talo ja siellä toimivat yhdistykset voivat viedä toimintaan osallistujien viestiä yhteiskunnalliseen keskusteluun Artteli ry:n kautta. Toiminnan tasolla vaikuttaminen voisi tapahtua yhteisten foorumien kautta.” (V3:2)

”Asiakkaille pitäisi luoda paljon vaikuttamisen mahdollisuuksia. Ensi alkuun voisi järjestää asiakaskyselyn, ja kysyä mitä mieltä asiakkaat ovat ja mitä he toivovat. Aloitelatikkoo voisi olla joka kerroksessa. Aloitteita pitäisi säännöllisesti käsitellä talotoimikunnassa ja hallituksessa.” (V2:5)

Strategiset linjaukset ja niiden mukainen toimintasuunnitelma ovat luonnollisesti kehittämissuunnitelman lähtökohtana. Toimintamallin kehittämisen tavoitteena on osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden edistäminen. Ihmisten osallistumisen- ja vaikuttamisen mahdollisuuksilla on todettu olevan yhteys ihmisten kokemaan hyvinvointiin. Kehittämistyötä varten tulisi vielä käydä keskustelua siitä, mitä

toimintaa toimijat haluavat/ voivat yhdessä tuottaa ja kenelle/ keille toiminta kohdennuu. Lisäksi tulisi vielä tarkemmin kartoittaa millaista uutta toimintaa kohderyhmän ihmiset haluavat ja tarvitsevat. Toimintaan osallistujien mielipiteiden kysymisen, kannanottojen, pitäisi johtaa toimintaan ja muutoksiin. Kaikkia muutosehdotuksia ei tietenkään voida toteuttaa, mutta silloin olisi tärkeää perustella tehdyt ratkaisut, jottei vastanneille jää sellaista kuvaa, että vastaukset olivat merkityksettömiä. Toimintaan osallistujille tulee tuoda totuudenmukaisesti esiin myös rahoituksen asettamat rajoitukset.

Rantanen ja Toikko (2006) puhuvat kansalaislähtöisestä kehittämisestä, jossa kansalaisten osallisuus korostuu toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Kansalaislähtöisessä kehittämisessä keskeistä on dialoginen suhde eli herkkyys kuulla toimintaan osallistujien tarpeita. Mikä merkitsee sitä, että kehittämistoimintaa tulee voida suunnata tarvittaessa uudelleen, toimintatutkimuksellisen johdonmukaisuuden mukaisesti. Tämä edellyttää kehittämistyöhön osallistuvilta reflektiivistä otetta ja kriittistä arviointia. (Rantanen & Toikko. 2006; 406–408.)

6.2.3 Yhteisöllisyys

Osallistuminen, toimiminen ja vaikuttaminen synnyttävät tunteen yhteisöön kuulumisesta. Yhteisöllisyys voi liittyä asiaan tai paikkaan. Kumppanuustalo on siellä toimiville ja toimintaan osallistujille yhteisö (siis paikka) ja asia yhteinen toiminta ja toimintaan osallistuminen. Kumppanuustalosta halutaan tehdä kaikille avoin kohtaamispaikka, tapahtumien keskus. Kyselyiden tulosten mukaan ”meidän talo”, yhteisö syntyy toisten tuntemisesta, toimimisesta samassa talossa, yhteisistä ideoista, yhteisistä tapahtumista ja mukavasta tekemisestä sekä halusta yhteistoimintaan ja yhteistyöhön.

”Ollaan lähellä toisiamme, saman katon alla.” (V2:2)

”Monipuolinen osaaminen (ammattillinen ja kokemustieto), ollaan lähellä ihmisiä ja nähdään tarpeet, halu ja kyky tehdä yhteistyötä, joukkovoima (paljon toimijoita).” (V2:6)

”Helpompaa toimia talossa, kun tuntee toiset.” (V2:3)

Toiminnan suunnittelussa tulee vielä kiinnittää huomiota niihin yhteistyön esteisiin, jotka vaikuttavat yhteisöllisyyteen kuten kiireeseen, erilaisiin toiminta-ajatuksiin, taloudellisiin esteisiin ja yhteistyön pinnallisuuteen tai sen toimimattomuuteen. Talon toiminnan sujumisella voidaan tukea yhteisöllisyyttä. Toiminnan sujuminen voidaan varmistaa sopimalla talon käytännöt, säännöt ja toimintatavat ja huolehtimalla käytännön asioiden toimivuudesta sekä kehittämällä talon yhteisiä palveluita. Lisäksi yhteisöllisyyttä voidaan edistää järjestämällä yhteisiä tapahtumia ym., joissa mahdollistuu yhdessä toimiminen ja toisiin toimijoihin ja heidän toimintatapoihin tutustuminen. Työryhmien/ toimikunnan/ hallituksen ja yhdistyksen työskentelyyn osallistuminen tukee keskinäistä tutustumista ja yhdessä tekemistä. Artteli voi edesauttaa yhteisöllisyyttä järjestämällä esimerkiksi kansalaistapahtumia ja osallistumalla yhteisen toiminnan järjestämiseen. Yhteistä toimintaa voidaan tukea osallistumalla tilaisuuksien suunnitteluun, tarjoamalla tapahtumiin tarvittavat tilat sekä markkinoimalla tapahtumia ja osallistumalla toiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin.

”Rahoitusongelmat, mahdollinen keskinäinen kilpailu, kateus, henkilökemia.” (V2:5)

”Kiire omassa työssä estää osallistumasta yhteisiin tilaisuuksiin, jolloin yhteistyö jää pinnalliseksi.” (V2:4)

”Järjestöjen toiminta-ajatuksat ovat liian erilaiset, yhteistyö ei lähde toimimaan.” (V2:1)

”Käytännön asioissa pitäisi turvata se, ettei eri järjestöjen ei tarvitse huolehtia yhteisten tilojen siivouksesta, varustelusta ja että yhteisiä palveluita kehitetään mm. kopio-palveluja, taloushallintoa ja markkinointia ym.” (V2:5)

”Selkeät käytännöt/ ohjeet päivittäisiin toimintoihin ja myös joustavuutta, kaikkien sitoutumista noudattamaan niitä.” (V2:8)

”Antamalla hyvät tilat, ja rahoittaa ja remontoida tiloja toimivimmiksi. Kaikkia kiinnostavia toimintoja olisi hyvä markkinoida, että saamme asiakkaita lisää.” (V2:1)

Arttelin strategiset linjaukset ja strateginen johtaminen ovat merkittäviä toiminnan kehittämisen, mutta myös yhteisöllisyyden kannalta. Toiminnan kehittämisen tulisi pohjautua yhteisiin keskusteluihin ja kartoitusten avulla saatuun tietoon. On tärkeää tietää mitä järjestötoimijat, kumppanit, muut yhteistyötahot ja asiakkaat toiminnalta odottavat. Lisäksi tulisi realistisesti arvioida käytettävissä olevat resurssit ja se, miten toiminnan koordinointiin ja kehittämiseen tarvittavat resurssit turvataan myös jatkossa.

”Hyvän yhteistyön turvaaminen ja toimivan strategian luominen asiakkaiden ja järjestöjen välille.” (V3:3)

”..Käytännön työtä helpottaisi varmasti, että työntekijät saavat riittävät ja sopivat valtuudet jatkossa, eikä joka asiaa tarvitsisi käyttää työvaliokunnan/ johtoryhmän tmv. kautta.” (V2:4)

”Kun taloon tulee kävijöitä, olisi hyvä että info löytyisi selkeästi ja infossa olisi paikalla ihminen, joka opastaa” (V2:8)

”Talo tarvitsee isännän tai emännän, joka luo talolle ”kasvot” ja jota voi lähestyä taloon liittyvissä asioissa.” (V3:1)

Yhteisöllisyyden haaste on yhteinen päätöksenteko. Päätöksentekoon osallistuminen tulee tehdä helpoksi, jolloin se parantaa vaikuttamisen mahdollisuuksia. Päätöksentekoon tarvitaan avointa vuorovaikutusta eli tietoa ja yhteistä keskustelua. Kyselyiden toisena keskeisenä tuloksena oli riittävä tiedon saanti. Olisi hyvä pohtia, millä tavoin ja kuinka paljon Arttelin tulisi tietoa jakaa, että se koettaisiin avoimeksi ja riittäväksi.

”Yhteinen tekeminen, keskustelu ja asioista sopiminen.” (V3:2)

”Keskustelua ja tarpeiden kuuntelua, kartoittamista vaikka kyselyillä ja sitten mieltii, mitkä toiveet olisivat toteutettavissa.” (V3:1)

”Yammer ja kokoontumiset yhdessä hallituksen kanssa tavaksi, hyvät nettisivut, tiedotteet ja foorumit, lisäksi pitäisi saada luotua hyvät mediayhteydet, jotta kaupunkilaiset ym. saisivat tietoa. Kaupungin tiedotteisiin tietoa Arttelista.” (V2:8)

”Päätöksenteko ei saa olla liian jäykkää ja byrokraattista” (V2:2)

Yhteisöllisyyteen liittyvät oleellisesti myös yhteisön arvot. Kumppanuustalon yhteiset arvot tulisi työstää yhdessä toimijoiden kanssa. Arvojen tulee olla sellaisia, mihin kaikki toimijat voivat sitoutua ja niiden tulisi näkyä arjessa sekä toimijatasolla, että talon toiminnan tasolla. Yhteiset talon arvot ohjaisivat kumppanuustaltoa ja siellä toimivien järjestöjen toimintaa yhteisesti sovittuun suuntaan.

6.2.4 Tulevaisuudenkaavailu

Kyselyiden tuloksista voidaan nostaa arviointikriteerin lisäksi neljäs tulos eli tulevaisuudenkaavailu, visiot. Mitä Artteli ry haluaa kumppanuustalon lisäksi olla, mikä on yhdistyksen ja talon kehittämisstrategia lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä. Yhdistyksen tulee ratkaista, miten se toteuttaa yhdistyksen perustamisen yhteydessä sille ajateltuja tehtäviä ja mitkä ovat sen tehtävät kumppanuustalolla. Mikä on seuraava askel, mihin suuntaa yhdistystä ja sen toimintaa lähdetään viemään. Kumppanuustalolla toteutetaan kansalaislähtöistä järjestötyötä. Kansalaislähtöisessä järjestötyössä on vapaaehtoistoiminta keskeisessä roolissa. Tulosten mukaan Arttelin tehtävä olisi koordinaida vapaaehtoistoimintaa. Onko vapaaehtoistoiminnan koordinaointi ja kehittäminen talolla Arttelin tehtävä ja jos, niin miten se toteutetaan ja miten vapaaehtoistoiminta toteutuu Arttelin toiminnassa.

”Jatkossa tulisi ratkaista esim. Kumppanuustalon suhde Tammelan kaupunginosaan. Toisin sanoen tuleeko talo olemaan tietyllä tavoin tammelalaisten kohtaamispaikka ja ”olohuone”, vai onko kyse ennen muuta järjestötalosta..” (V2:7)

”Toivoisin että talosta tulee vireä paikka, jossa on monipuolista toimintaa sekä jäsenjärjestöjen yhdessä tekemiä tilaisuuksia ja tempauksia. Tähän linkittyy Arttelin toimintasuunnitelma sekä strategia, johon mielestäni tulisi panostaa nyt, kun talo on konkreettisesti saatu pystyyn. Mitä Artteli haluaa talon lisäksi olla?” (V3:2)

”Toiminta on saatava mahdollisimman pian käyntiin (rahaa lisää ja oikeita päätöksiä) ja kehittämisstrategia on selkiytettävä.” (V3:3)

”..Osallistamista, lisää yhdessä vaikuttamista, vapaaehtoistoiminnan koordinointi.” (V2:6)

Tulevaisuudessa sosiaali- ja terveysalalle tulee uusia haasteita ja jopa vaatimuksia. Tulevaisuuden haasteet koskevat siten myös järjestötoimijoita. Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta voimme valmistautua erilaisiin tulevaisuuden mahdollisuuksiin (kutsutaan skenaarioajatteluksi). Tulevaisuuteen on kolme avainta, ennakointi, innovointi ja kommunikointi. Yleisesti hyvinvoinnin ja sosiaali- ja terveysalaan liittyviä heikkoja signaaleja (=merkki uudesta asiasta, nousevasta muutoksesta) kannattaa tunnistaa: poliittisessa päätöksenteossa (lainsäädäntö), hyvinvoinnin ja terveydenhuollon taloudellisissa systeemeissä, asiakkaiden sosiaalisessa järjestelmässä ja asiakkaiden asenteissa ja arvoissa, teknologioissa sekä ekologisissa ympäristökysymyksissä. Kaikki nämä voivat joko suoraan tai epäsuorasti vaikuttaa hyvinvointiin ja sosiaali- ja terveydenhuollolle asettaviin tavoitteisiin ja toimintatarpeisiin.

Julkisen tahon valintoja on myös vaikea ennakoida pitkällä aikavälillä, miten tulevaisuudessa vaikuttavat julkisen palvelutuotannon keskittäminen ja Raha-automaattiyhdistyksen tuki linjaukset. Sosiaali- ja terveysalalla etujärjestöt voivat vaikuttaa valinnoillaan muutosprosesseihin, niitä joko hidastaen tai nopeuttaen. Miten tulevaisuudessa kolmannen sektorin ja yritysten palvelutuotanto lisääntyy, miten kolmas sektori ottaa vastuuta kansalaisten hyvinvoinnista ja mitkä ovat kansalaisten omat valinnat hyvinvoinnin ja terveyden suhteen. Tulevaisuudessa tärkeäksi muodostuvat hyvinvoinnin näkökulmasta uudet toimintatavat kuten kumppanuudet, palveludesign, palveluarkkitehtuuri, palvelututkimus ja palvelutiede. Kumppanuustalo Artteli ry on ennen kaikkea yhteistyö- ja kehittämisjärjestö, millaisen roolin se voi ja haluaa ottaa tulevaisuuden ennakoinnissa.

Toivottu tulevaisuus voidaan saavuttaa, luomalla kiinnostusta herättävä ja vetovoimainen visio, sen lisäksi tarvitaan uskottava strategia, joka johtaa kohti tulevaisuutta. Lisäksi tarvitaan missio, joka sisältää tulevaisuuden kannalta kaikki olennaiset strategiset elementit. Näiden lisäksi tarvitaan tietoa erilaisista trendeistä ja nousevista muutoksista, jolloin voidaan olettaa vision ja strategian perustuvat ennakointiin.

7 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT

7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen metodeiksi valittiin toimintatutkimus, joka on monimenetelmällinen, siinä on etnografisia piirteitä ja tutkijan esiymmärrys. Toimintatutkimus soveltui hyvin tämän tutkimuksen toteutukseen, koska toimintatutkimus tähtää etenkin ihmisten yhteistoiminnan kehittämiseen. Kirkas mieli -hankkeessa syntynyt kumppanuustaloidea kehittyi toimijoiden yhteistyön tuloksena kansalaistoimintalähtöiseksi Kumppanuustalo Artteliksi. Työryhmien kehittämisprosesseissa toimijat olivat aktiivisina osallistujina. He oppivat tämän toimintatutkimuksen aikana yhteistyön toimintatavoista, jota he voivat soveltaa uusiin yhteistyötilanteisiin ja myöhemmin kumppanuustalon osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämiseen. Keskeinen muutoksen mahdollistava tekijä järjestötoimijoiden yhteistyössä oli vuorovaikutuksen/ keskustelutaidon kehittyminen, mikä on onnistuneen yhteistyön edellytys.

Toimintatutkimukselle on ominaista sen spiraalisuus, joka etenee suunnittelun, toiminnan, havainnoinnin ja reflektion, limittäisinä sykleinä (Kuvio 1). Toimintatutkimus soveltui tähän kehittämistoimintaan, sillä tässä kehittämistyössä tutkimusprosessi ja työryhmien interventiot etenivät limittäin, muodostaen kokonaisuuden. Kehittämisen alkuvaiheessa tutkimukseen osallistujien tavoitteena oli kehittää erityisesti alueen eri toimijoiden kanssa tapahtuvaa yhteistyötä. Kehittämisen alkuvaiheessa kuitenkin todettiin, että alueellisen yhteistyön erityinen kehittäminen vaatisi suuremmat resurssit kuin oli ajateltu. Tästä johtuen tässä kehittämistoiminnassa on keskitytty kansalaisto-

mintalähtöisen kumppanuustalon perustamiseen ja toiminnan käynnistämiseen. Toimintatutkimus mahdollisti toiminnan kehittämisen hyödyntäen teoriaa ja tutkimustietoa. Tämän kehittämistoiminnan avulla tuotetaan tietoa, jota voidaan hyödyntää yhdistyksen ja talon toiminnan kehittämisessä. Tämän toimintatutkimuksen ongelmat liittyvät raportointiin. Pitkäkestoisten ja monien kehittämisprosessien raportointia on vaikea suorittaa lyhyesti ja selkeästi. Vaikka varsinainen tutkimus kohdistui vuoden 2014 kehittämistoimintaan, on raportoinnissa täytynyt huomioida raportoinnin vaatimus selostaa toimintaprosessi tarkasti. Tämä tarkoitti sitä, että raportoinnissa ei ole voitu selostaa vain tutkimuksen aikaista toimintaa, joten raportointi on ristiriidassa sen vaatimuksen kanssa, että se tulisi suorittaa lyhyesti ja selkeästi.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa painottuvat sisäinen johdonmukaisuus sekä tutkimuksen kokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140.) Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan yleensä reliabiliteetin ja validiteetin käsitteillä. Validiteetti tarkoittaa tutkimusmenetelmän ja tutkimuskohteen yhteen sopivuutta. Reliabiliteetin (toistettavuuden) avulla arvioidaan tulosten muuttumattomuutta ja taipumusta satunnaisvaihteluille. (Heikkinen & Syrjälä 2007, 147.) Toimintatutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa Kurtakon mukaan on tärkeää arvioida sitä, onko kehittämistoiminnan ja tutkimuksen avulla hankittu sellaisia valmiuksia, että aikaisempaa paremmin pystytään ohjaamaan tutkimuksen kohteina olleita tilanteita. Toisin sanoen, onko tutkimuksella onnistuttu muuttamaan ja kehittämään toimintoja ja toimijoita. (Kurtakko 1990, 15–17.) Toimintatutkimuksella on validiutta silloin, kun tutkimuksen osallistujat katsovat tutkimuksen tavoitteet osittain tai kokonaan saavutetuiksi (Grönfors 1982, 122). Tämän tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa voidaan pohtia myös sitä, miten tutkijan kehittämisprosessin aikana tekemät havainnot vastaavat tutkittavaa todellisuutta. Tulkintojen uskottavuutta on tässä kehittämistyössä vahvistanut tutkijan kehittämis-kontekstin tuntemus ja kehittämisprosessin pituus, joka on mahdollistanut osallistujiin tutustumisen ja siten oikeiden tulkintojen tekemisen.

Toimintatutkimuksessa tutkija on aktiivinen toimija, ryhmän jäsen, jossa osallistujat toimivat tasavertaisina. Tutkimuksen muotoutumiseen vaikuttavat tutkijan tausta, koulutus ja kokemus. Toimintatutkimuksen uskottavuuden lähtökohtana on tutkijan subjektiviteetti ja sen tunnustaminen, että tutkija on itse toimintatutkimuksen tärkein työväline. (Grönfors 1982, 13–14;119.) Tässä toimintatutkimuksessa tutkija oli itse osa

sitä kehittämissuhteita, jossa kehittämistoiminta toteutettiin ja jota hän tutki. Tutkijan esiymmärrys tutkimuskohteesta syntyi tutkimuksenilmiötä tarkastelevan kirjallisuuden ja aiempien tutkimuksien pohjalta. Esiymmärryksessä merkittävimäksi muodostui toiminnan kehittämisen haasteellisuus. Haaki (2010) kuvaa raportissaan kehittämistyön haasteiksi muun muassa kiireen, heikon sitoutumisen ja kehittämisen organisointiin liittyvät ongelmat ja byrokraattisuuden. Lisäksi hän toteaa, että eri osapuolten tulisi olla tietoisia siitä, mitä kehittämistyöllä ja kehittäjän (tutkijan) roolissa voidaan odottaa tapahtuvaksi. (Haaki 2010, 1.)

Tutkijan reflektiivinen toiminta toteutuu teoreettisen ajattelun ja toiminnassa karttuneen kokemuksellisen tiedon jatkuvassa vuoropuhelussa. Työryhmien kehittämisprosesseissa tutkijan rooli oli sama kuin muillakin työryhmän työskentelyyn osallistujilla. Tutkija toimi yhdistyksen toiminnan ja kumppanuustalohankkeen koordinaattorin tehtävissä. Yhteisen tekemisen kautta muodostuneet merkityskokemukset ovat auttaneet kehittämiseen osallistujia tiedostamaan oman toimintansa vahvuudet ja kehittämisalueet. Tutkija tunsikin kohdeyleisön jo ennen kehittämistoimintaa. Tämä ei kuitenkaan ole tutkijan mielestä vaikuttanut tutkimuksen luotettavuuteen.

Hyvän yhteistyösuhteen rakentuminen alkoi Kirkas mieli -hankkeen aikana, joten luottamussuhteen rakentamiseen on käytetty reilusti aikaa. Tutkija on osallistunut koordinaattorina säännöllisesti samoihin työryhmiin ja erilaisiin yhteistilaisuuksiin osallistujien kanssa sekä tavannut osallistujia henkilökohtaisesti yhteistoimintaan liittyvien keskustelujen merkeissä, jo ennen kehittämistoimintaa. Toimintaa on rakennettu keskustelujen pohjalle, mikä mahdollisti tasavertaisen suhteen tutkimukseen osallistuvien kanssa. Tutkimukselle ei ole eduksi, jos tutkija on sitoutunut tiettyyn toimintamalliin tai teoriaan, joten hän on pyrkinyt säilyttämään tasavertaisen vuorovaikutuksen mahdollisuudet. Tutkija joutui tekemään useita päätöksiä aineiston tiivistämisestä, analyysistä ja tulkinnasta sekä tulosten esittämisestä. Tutkimuksen tekemisessä ei ole yhtä ainoaa menetelmää, jota täsmällisesti noudattamalla tutkija voisi varmistua tutkimuksen luotettavuudesta. (Kuula 1999, 94.)

Uskottavuus on yhteydessä aineistojen kykyyn kuvata todellisuutta eli siihen mitä työryhmiin osallistujat ja kyselyihin vastanneet kertovat tutkittavasta ilmiöstä. Uskotta-

vuuteen liittyy lisäksi tutkijan tutkimusilmioistä tekemät havainnot. Tässä tutkimuksessa tutkija pyrki ymmärtämään ja tulkitsemaan osallistujien toimintaa ja vastauksia. Tutkimuksen kyselyiden kysymykset tutkija laati itse, jolloin kysymyksillä haettiin tutkimuksen kannalta merkityksellistä tietoa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta (trustworthiness) voidaan tarkentaa triangulaation avulla. Triangulaatio (multiple strategy) tarkoittaa tutkijoiden, tiedonlähteiden, metodien ja teorioiden yhdistämistä tutkimuksessa eli tutkittavaa ilmiötä lähestytään monelta eri taholta. Triangulaation käytötarkoitus voi liittyä tutkimuksen totuuden probleemaan tai tutkittavan ilmiön kokonaisuuden hahmottamiseen. (Tuomi ym. 2009, 143–145.) Tässä kehittämistyössä voidaan puhua tutkimusaineistoon liittyvästä triangulaatiosta. Tässä kehittämistyössä yhdistyi kolme erilaista aineistonkeruumenetelmää: valmis aineisto, havainnointi ja kyselyt. Valmis aineisto koostui kehittämisprosessin työryhmien kokousmuistioista ja pöytäkirjoista, joita yli yhteensä n. 50 kpl. Luin kuinkin työryhmän muistiot huolellisesti useampaan kertaan ja tiivistin tekstit kokous kokoukselta.

Tutkimusaineistot analysoitiin sisällönanalyysillä, joka soveltui valmiiseen aineistoon ja kyselyihin. Luotettavuuden varmistamiseksi tutkija teki kaikkien aineistojen luokittelut kaksi kertaa, niin että alustavan luokittelun ja toistetun luokittelun välillä oli aikaa kuukausi. Analyysien yhdenmukaisuus oli hyvä. Kyselyiden aineisto analysoitiin vielä kolmannen kerran tulosten yhteenvedon jälkeen. Tällöin tuloksista voitiin vielä erottaa uusi luokka eli tulevaisuudenkaavailu. Tämä uusi luokka liittyi enemmän yhdistyksen tulevaisuuteen kuin suoraan kansalaistoimintalähtöisen talon toimintaan, joten siksi se oli tärkeää nostaa omaksi luokakseen. Tutkija itse suoritti analyysit, koska luokittelussa on tärkeää tuntea hyvin tutkimuskonteksti. Toimintatutkimuksen tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä eivätkä kehittämisprosessit toistettavissa samanlaisena missään muissa olosuhteissa. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan silti hyödyntää kehitettäessä matalan kynnyksen kumppanuus/ järjestöaloja eri toimintaympäristöissä. Raportin lukija tekee kuitenkin viimeisen ratkaisun tulosten siirrettävyydestä sen perusteella, miten taidokkaasti tutkija on pystynyt kuvaamaan kehittämisprosessin eri vaiheet. Tulosten pysyvyyttä varmistettiin pyrkimällä perusteelliseen prosessien kuvaamiseen.

Tutkimusongelmat ovat muotoutuneet tutkimuksen aikana ja niitä tarkastettiin ja rajattiin kehittämisprosessin aikana. Keskeinen tavoite koko toimintatutkimuksen ajan

oli kumppanuustalon perustaminen ja toiminnan käynnistäminen. Tutkimuksen luotettavuutta lisää toimintatutkimuksen aikana tehdyt ongelmien rajaaminen ja tarkentaminen. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös se, että tutkija on käyttänyt aikaa tutkimuksen tekemiseen: kehittämisprosessi käynnistyi kumppanuustaloideasta marraskuussa 2012 ja päättyi tammikuussa 2015 hallituksen jäsenille suunnatun kyselyn toteuttamiseen. Kehittämistyössä varsinaisena tutkimusprosessina oli vuosi 2014, tammikuulle 2015 saakka. Tutkija osallistui yhdistyksen vuosikokouksiin, hallituksen ja eri työryhmien kokouksiin ja seminaareihin, joissa kehittämisprosessia ja sen etenemistä arvioitiin. Tutkimusraportissa on esitetty kyselyihin osallistuneiden suoria lainauksia, jotta lukija voi verrata vastaajien näkökulmia esitettyihin tuloksiin.

Tutkimuksen eettisiä näkökulmia on puntaroitu tarkasti tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Tutkijan velvollisuutena voidaan pitää tutkimukseen osallistujien oikeuksien kunnioittamista. Tutkimukseen olen pyytänyt lupaa Kumppanuustalo Artteli ry:n hallitukselta. Tutkimussuunnitelmassani kerroin hallitukselle tutkimuksen tavoitteista ja toteutuksesta sekä painotin oman kaksoisroolini merkitystä tutkijana ja yhdistyksen koordinaattorina. Tutkimukseen osallistujille olen korostanut luottamuksellisuutta. Työryhmien kokouskäytäntöön kuuluu kokousmuistioiden laatimin. Muistiot on lähetetty kaikille työryhmän jäsenille sähköpostilla ja osa muistioista on ollut saatavilla myös Yammer – yhteisöpalvelimessä. Hallituksen pöytäkirjoista on sähköisten versioiden lisäksi paperiversiot, Artteli ry:n arkistossa. Näin ollen työryhmien kehittämisprosessien aineisto on julkista ja niiden käyttäminen tutkimuksessa perusteltua, koska kumppanuustalon toiminta ja sen kehittäminen perustuvat kaikilta osin avoimuuteen ja riittävään tiedon saantiin. Kyselyjen vastaajille on korostettu kyselyiden (2. ja 3.) anonyymiyttä. Kerroin tutkimuksesta vielä osallistujille, tavatessani heitä talon toimijoiden ja koordinaattorin keskinäisissä tapaamisissa sekä kyselyiden vastaajille sähköpostitse lähettämässäni saatteessa. Suorien lainauksien käyttöön en ole voinut pyytää vastaajilta lupaa, koska en itsekään tiedä keitä vastaajat henkilöinä ovat. Mielestäni käyttämästäni lainauksista ei voi tunnistaa vastaajia.

7.2 Kehittämistehtävän tulosten tarkastelu: tutkimusmenetelmän toimivuus/ tulokset

Kehittämistehtävän tulokset muodostuivat työryhmien kehittämisprosessien ja kyselyiden tuloksista, joita tarkastellaan seuraavaksi. Työryhmien kehittämisprosesseilla oli omat tavoitteet, ja yhdessä ne muodostivat kokonaisuuden. Kumppanuustalon käynnistymisen kannalta oli tärkeää, että kullakin työryhmällä oli omat määritellyt kehittämissuhteet. Työryhmien toiminnan kehittäminen oli vuorovaikutuksellinen prosessi, jossa työskentely perustui ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Kehittämisprosessien merkittävin tulos on yhteistyön vahvistuminen. Kumppanuustalon käynnistäminen ja toiminnan kehittäminen perustuvat yhteistyöhön ja yhdessä tekemiseen.

Toimintaympäristön muutokset ja järjestötoimijoiden yhteinen huoli järjestötoimijoiden toimintaedellytysten kaventumisesta ohjasivat toimintaa yhä vahvemmin yhteistyöhön perustuvaksi. Kumppanuustalon perustaminen nähtiin sellaiseksi keinoksi, joka mahdollistaisi yhä laajemman ja tavoitteellisemman yhteistyön tekemisen alueen toimijoiden kesken. Yhteistyön keskeisenä tavoitteena oli ja on edelleen järjestötoimijoiden toimintaedellytysten parantaminen, synergia. Ilman järjestöjen toimintaedellytyksiä kansalaislähtöinen järjestötyö ei toteudu toivotusti. Kumppanuustalolla voidaan siten ajatella olevan kaksi keskeistä tehtävää: järjestötoimijoiden toimintaedellytysten parantaminen ja toimintaan osallistujien / ihmisten osallistumisen kynnyksen madaltaminen, osallisuus. Yhdessä toimiminen ja yhteinen oppiminen edellyttävät siirtymistä yksilönäkökulmasta yhdistymisen/ yhteistyön tasolle, joka vaatii toimijoilta aikaa ja luottamusta. Kirkas mieli -hankkeessa mukana olleiden toimijoiden välille oli syntynyt luottamus ja uskoa yhteiseen talohankkeeseen. Yhteistyön haasteena oli, ja on edelleen se, miten saadaan muut toimijat mukaan yhteistyöhön ja sen tuomiin mahdollisuuksiin. Talon perustamisella haluttiin vahvistaa toimijoiden kansalaislähtöisen järjestötyön toimintaedellytyksiä. Erityisesti sen ajateltiin tukevan pieniä järjestötoimijoita, joiden taloudelliset ja henkilöstöresurssit ovat vähäisimmät. Kehittämisprosessit mahdollistivat toimijoiden yhteisen oppimisen. Oppimisen tuloksena yhteistyön tekeminen vahvistui. Yhteistyöhön ja yhteistoimintaan perustuvan toiminnan edellytyksenä on ollut toiminnan reflektointi. Millaista toimintaa halutaan tuottaa ja millaista yhteistyötä halutaan tehdä, kenen kanssa ja millä ehdoin sekä sitä, mitä ollaan valmiita tekemään talon ja yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi.

Kuten jo todettiin, kumppanuustalon toiminnan ajatellaan perustuvan yhteistyöhön. Miten siis varmistetaan sisäinen yhteistyö, joka on talon toiminnan edellytys. Yhteinen tavoite, toimintaan soveltuvat tilat ja riittävät resurssit sekä toiminnan koordinointi ovat niitä keinoja, joilla sisäistä yhteistyötä tuetaan. Lisäksi aula- ja toiminnan tukipalvelujen kehittämisellä tuetaan yhteistä toimintaa ja toimijoiden toimintaedellytyksiä. Toimintaan ja kehittämistyöhön tulisi aktivoida lisäksi niitä toimijajäseniä, jotka eivät ole vuokralla talolla. Heidän tarpeitaan ja kehittämisideoitaan tulisi vielä paremmin kartoittaa ja ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa. Jäsenillat, kehittämistöpajat, informatiiviset tapahtumat ja kyselyt ovat esimerkiksi toimivia keinoja ideoiden ja tarpeiden selvittämiseen. Yhteistyön ja toiminnan muotoutumisen kannalta Arttelin linjauksilla, kuten ketä se hyväksyy yhdistyksen jäseniksi ja talon vuokralaisiksi, on myös suuri merkitys. Yhteistyö on oleellinen tekijä toiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa (Myllyselkä & Kaunismaa 2013,33).

Kumppanuustalon kehittämiseen tarvitaan Tampereen kaupungin ja koko toimintaympäristön tuki. Koko toimintaympäristön yhteinen kehittäminen toisi kehittämistyöhön uudenlaisia näkökulmia ja mahdollisuuksia myös niiden toteuttamiseen. Toimintaa, toiminnan koordinointia ja toiminnan kehittämistä, joka vaatii pitkäjänteisyyttä, ei voi kuitenkaan tehdä ilman taloudellista tukea. Siksi olisi tärkeää yhdessä rahoittajien kanssa käydä keskustelua toiminnan pitkäjänteisestä tukemisesta ja selventää tuen edellytykset. Kaupungin sitoutuminen yhteistoimintaan sekä toiminnan rahoittaminen muun tuen antajan kanssa ovat toiminnan jatkuvuuden ja kehittymisen kannalta ensisijaisia asioita. Kehittämisstrategian painopisteitä tulee vielä kirkastaa ja niiden tulee olla yhtenäiset yhdistyksen strategian ja toimintasuunnitelman kanssa. Talon toimintaan ja toiminnan tehokkuuteen voidaan vaikuttaa hallintojärjestelmällä, järjestämällä toiminta siten, että siinä huomioidaan järjestöjen edut, suhde rahoittajiin ja muihin toimijoihin. (Myllyselkä ym. 2013,21.)

Tutkimustulosten perusteella, voidaan olettaa kumppanuustalon toiminnan kehittämisen tuovan järjestöille ja toimintaan osallistuville ihmisille monenlaista lisäarvoa. Järjestötoimijoiden toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa toimijoiden keskinäisellä yhteistyöllä ja yhteistoiminnalla. Toimijoiden fyysinen läheisyys ja toiminnan saman kaltaisuus helpottavat yhteistyön tekemistä ja yhteistoimintaa, jolloin käytettävissä

olevat resurssit saadaan parhaiten käyttöön. Kumppanuustalolla mahdollistuisi eri toimijoiden ammatillisen ja kokemustiedon monipuolinen hyödyntäminen. Useiden toimijoiden yhteistyönä on mahdollista toteuttaa isoja ja enemmän työtä vaativia tilaisuuksia ja tapahtumia, joiden järjestämiseen yksittäisillä toimijoilla ei olisi mahdollisuuksia. Toiminnan tukipalvelujen kehittäminen ja hankeyhteistyö lisäävät synergiaa. Toiminnan yhteinen markkinointi parantaisi kohdeyleisön tavoitettavuutta ja auttaisi ihmisiä paremmin löytämään talon toiminnan ja sen tarjoamat palvelut. Tiedottamista tehostamalla saataisiin toiminta ja toimijat paremmin näkyviksi, mikä helpottaa yhteistyön syntymistä talon ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Kumppanuustalo voidaan nähdä myös toimijoiden työyhteisönä, jolla on vaikutusta toimijoiden työssä viihtymiseen ja jaksamiseen. Talolla mahdollistuisi myös työntekijöiden työhyvinvoinnin yhteinen kehittäminen. Toimijoiden läheisyys tekee yhteistyön toimintamallien ja rakenteiden luomisen sekä uusien innovaatioiden syntymisen helpommaksi.

Monipuolisten osallistumisen mahdollisuuksien tarjoaminen mahdollistuu, kun talolla on useita eri toimijoita. Tarjoamalla ihmisille monipuolisia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia, edistetään osallisuutta. Järjestöjen perinteisenä tehtävänä on jäsenistön edunvalvonta ja yleinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Arttelin tehtävä tuodaan esiin ja yhteiseen keskusteluun epäkohtia ja huolen aiheita, niiden ratkaisemiseksi. Kumppanuustalo Artteli ry:n nimissä tehdyt lausunnot ja kannanotot ovat vaikuttavampia. Niiden avulla voidaan edistää ihmisille tärkeitä asioita. Tiivistynyt kuntayhteistyö voidaan lukea myös lisäarvoksi.

Kumppanuustalolla on ollut myönteinen kehityskulku. Myönteisen kehityksen turvaamiseksi on toimintaa edelleen kehitettävä ja huomioitava mahdolliset riskitekijät. Kansalaistoiminnan keskuskeskukset avoimina oppimisympäristöinä raportissa (2013) käsitelään järjestökeskusten riskitekijöitä, jotka voivat johtavat kehityksen taantumiseen. Tämän tutkimuksen tulokset kehityksen riskitekijöistä ovat aiemman tutkimuksen tuloksien mukaisia. Taloudellisen tuen puuttuminen, sen riittämättömyys tai poistuminen on ensisijainen riskitekijä toiminnan jatkuvuudelle. Huono taloudellinen tilanne voi johtaa toimijoiden liialliseen kuormittumiseen ja voimavarojen heikentymiseen. Toimitilojen liiallinen kalleus voi johtaa siihen, että toimijat etsivät vaihtoehtoisia tilaratkaisuja. Tiloihin voi toiminnan kannalta liittyä myös muita riskitekijöitä, kuten

uudistus- ja kunnostustarpeita ja tilojen toimimattomuus toiminnan muuttuessa. (Kaunismaa 2013, 78.) Heikko talous on Kumppanuustalo Arttelin kehittymisen suurin riskitekijä. Toiminnan käynnistämiseen ei ole tutkimuksen aikana saatu ulkopuolista rahoitusta. Taloutta on erityisesti rasittanut ja myös tulevaisuudessa tulee rasittamaan tilojen muutostöiden kustannukset sekä ulkopuolisen rahoituksen epävarmuus. Uudet vuokralaiset lisäävät Arttelin saamaa vuokratetta, mikä on auttanut kattamaan toiminnan kustannuksia. Samalla se on kuitenkin vaatinut ja vaatii Arttelilta rahaa uusien toimijoiden tilojen kunnostus- ja muutostöihin.

Toimijat odottavat vuorovaikutusta ja yhteistyötä muiden järjestöjen ja keskusten ulkopuolisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyössä kertynyttä osaamista ja oppimista (Kaunismaa 2013, 79). Toimijoiden odotukset järjestöjen ja muiden tahojen väliselle yhteistyölle ja sen tuomille mahdollisuuksille ovat suuret. Toisaalta yhteistyön ajatellaan vievän aikaa ja resursseja omalta työltä. Yhteistyön odotukset kohdistuvat Artteliin, yhteistyön tukeminen ja sen edistäminen on tulosten mukaan ensisijaisesti Arttelin tehtävä. Mikäli Artteli ei kykene vastaamaan toimijoiden yhteistyön odotuksiin on vaarana, että toimijoiden kokemukset saaduista yhteistyön hyödyistä jäävät heidän odotuksiaan vähäisimmiksi. Ilman toiminnan koordinoitua yhteistyötä voi jäädä sattumanvaraiseksi tai toimijoiden keskinäisten suhteiden varaan. Tämän tutkimuksen tulosten mukaan riskitekijöinä pidetään kiirettä, omiin toimintoihin keskittymistä, välittömän hyödyn tavoittelua, vanhoihin toimintamalleihin jäämistä, yhteistyön toimimattomuutta tai sen pinnallisuutta, tuen puutetta ja taloudellisten resurssien vähyyttä sekä kilpailua ja kateutta. Nämä ovat asioita, jotka yhteistyössä ja toiminnan kehittämisessä Arttelin tulee ehdottomasti huomioida. Yhteistyötä ja toiminnan sujumista tuetaan yhteisillä käytännöillä, säännöillä ja toimintatavoilla.

Verkostomaisten toimija-asetelmien rakenteet paljastuvat toimimattomiksi (Kaunismaa 2013, 79). Yhteistyön esteitä ja mahdollisia ristiriitoja voidaan poistaa rakentamalla toimijoiden välistä luottamusta ja vahvistamalla toimijoiden yhteishenkeä esimerkiksi järjestämällä tilaisuuksia, joissa eri toimijat voivat tutustua toisiinsa ja heidän toimintaan. Neljäntenä riskitekijä on maineen pilaantuminen (Kaunismaa 2013, 79). Kumppanuustalon imagon rakentaminen, Arttelin tunnettavuus hyvänä ja luotettavana yhteistyökumppanina, olisi kaikkien toimijoiden etu. Tällaiseen imagon kehitykseen voidaan myötävaikuttaa brändityöskentelyllä ja lisäämällä tunnettavuutta. Toiminnan

rakentamisen tulee perustua sellaiseen yhteistyösuhteeseen, jossa toimijat voivat kokea arvostusta ja samanarvoisuutta erityisesti Arttelin taholta. Tämän tutkimuksen tulosten mukaan toimijoille on ehdottoman tärkeää tulla kuulluksi ja kohdatuksi tasavertaisena ja -arvoisena toimijana ja toiminnan kehittäjänä. Toimiva yhteistyö edellyttää erilaisuuden hyväksymistä ja sen hyödyntämistä, keskinäisen kilpailun tunnustamista ja hallintaa sekä suunnitelmien konkretisointia.

Tämän toimintatutkimuksen tehtävänä oli lisäksi tuottaa sellaista tietoa, jota voidaan myöhemmin hyödyntää osallisuutta edistävän toimintamallin kehittämistyössä. Talon toimintakulttuuri perustuu yhteistyöhön ja yhteistoimintaan. Tutkimustulosten mukaan, voidaan todeta yhteistoiminnan ensisijaisena tavoitteena talolla olevan ihmisten osallistumisen mahdollistaminen. Kumppanuustalon tehtävänä on luoda väyliä, jonka kautta osallistuminen ja osallisuus ovat mahdollisia, yhä useammalle ihmiselle. Osallisuutta edistävällä toimintamallilla edistetään ihmisten sosiaalista ja kulttuurista tasa-arvoisuutta sekä rakennetaan ihmisten välisiä yhteisöllisiä siteitä. Toiminnan avulla voidaan ihmisille tarjota uusia elämyksiä ja yhteisiä kokemuksia, ilman pitkäjänteisen sitoutumisen pakkoa.

Asiakasosallisuuteen liittyy monia asioita, kuten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuus sekä mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Kumppanuustalolla ihmisten osallistumista voidaan edistää järjestämällä yhteisesti monipuolista ryhmätoimintaa, koulutuksia ja erilaisia teemallisia tapahtumia ja tempauksia ja vapaa-ajan harrastustoimintaa. Tällaisella toiminnalla mahdollistetaan lisäksi vertaisuuden hyödyntämisen. Ryhmät, retket ja tapahtumat tarjoavat osallistujille hyvän mahdollisuuden vertaistuen antamiseen ja vastaanottamiseen. Vapaaehtoistoiminta ja sen järjestäminen on tärkeä osallistumisen mahdollisuus, jonka järjestämistä voidaan tukea talon tiloilla. Tulosten mukaan Arttelin tehtävä olisi koordinaida vapaaehtoistoimintaa ja sen kehittämistä kumppanuustalolla. Vaikuttamisen mahdollisuus liittyy kiinteästi osallisuuteen.

Osallistujat haluavat vaikuttaa, mikäli heille tärkeitä asioita otetaan päätöksenteossa huomioon. Ottamalla käyttöön palaute- ja aloitelaatikot, rakentamalla kotisivujen palauteosion ja järjestämällä asiakasraateja ja vuorovaikutteisia foorumeita, voidaan tar-

jota toimintaan osallistujille vaikuttamisen mahdollisuuksia. Saadun palautteen, kehittämisideoiden osalta tulee sopia, missä ja miten saatuja palautteita käsitellään, mihin ne johtavat tai miksi ne eivät johda mihinkään sekä kuka niihin vastaa ja missä ajassa. Talon toiminnan kehittämisen tulee pohjautua asiakkaiden tarpeisiin ja toiminnan suunnittelun tapahtua yhdessä asiakkaiden ja omaisten kanssa. Tämä tarkoittaa toimintaan osallistujien asiantuntijuuden hyväksymistä, tunnustamista ja hyödyntämistä. Työpajojen/ kehittämisryhmien, suunnittelu seminaarien, kyselyiden ja osallistavien menetelmien avulla voidaan hankkia tarvittavaa tietoa asiakkaiden tarpeista ja kehittämistoiveista sekä osallistaa heitä toiminnan suunnitteluun ja arviointiin.

Talossa esteettömyydellä voidaan parantaa ihmisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia talolla. Toiminnan suunnittelussa tulee huomioida niin fyysinen, psyykinen, sosiaalinen kuin tiedollinen ja taloudellinen esteettömyys ja toimintaan osallistujien moninaisuus. Tämä tarkoittaa, että talo on kaikille avoin ja kukin yksilö toimii talolla omista lähtökohdista käsin. Talon tulee toimintaympäristönä ja ilmapiiriltään olla sellainen, että talossa ja talon toiminnassa voi olla mukana ilman pelkoa syrjinnästä. Psykkistä esteettömyyttä voidaan tukea ohjauksen ja neuvonnan keinoin: tarjoamalla luentoja ja koulutuksia, ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä vahvistamalla yksilön kykyjä monipuolisella ryhmätoiminnalla. Tiedollista esteettömyyttä eli ymmärtämisen helpottamista voidaan tukea viestinnän ja tiedottamisen saatavuudella ja materiaalien selkokieliisyydellä. Taloudellinen esteettömyys toiminnassa voidaan huomioida järjestämällä ilmaistapahtumia ja tilaisuuksia ja tarjoamalla ilmaisia neuvonta ja ohjauspalveluita sekä lehtien/ kirjojen lukumahdollisuus ja asiakastietokone. Arttelilla on tärkeä rooli ihmisten osallisuuden edistäjänä.

Arttelin on mahdollista edistää osallisuutta myös kuntayhteistyön avulla. Kumppanuusfoorumit toimivat vaikuttamisen areenana, jossa ihmisten tarpeet ja toimintaan liittyvät huolen aiheet tehdään näkyviksi. Foorumit mahdollistavat alueellisten kehittämistarpeita ja tulevaisuuden näkymien yhteisen pohtimisen sekä toimijoiden roolien ja työnjaon selkeyttämisen. Artteli voisi kumppanuusfoorumien lisäksi tarjota sellaisen keskusteluareenan, jossa mahdollistuisi tavallisten ihmisten, järjestötoimijoiden, viranomaisten ja kuntapäätäjien yhteinen keskustelu. Arttelin ja kunnan yhteinen kehittämiskumppanuus esimerkiksi yhteinen työllisyyden edistämisen hanke edistäisi ihmisten osallisuutta.

Asiakkaiden ja toimijoiden toiveita ja tarpeita tulevan talon osalta selvitettiin ennen talon käynnistämistä vuonna 2013 workshop – pajapäivässä ja kokemusasiantuntijoiden yhteistilaisuudessa (ks. myös 3.7 – Talon perustamisvaiheen arviointi, s. 37–38). Tuolloin asiakkaiden toiveena oli, että talosta tulee ihmisille ”olohuone”, jossa on yhteisiä oleskelutiloja. Talolla olisi henkilö, joka ohjaa ja opastaa talon palveluihin ja eri toimintoihin ja talon infopisteestä saisi monipuolisesti tietoa järjestöjen sekä kaupungin palveluista. Toiminnan osalta toivottiin harrastusmahdollisuuksia ja koulutustoimintaa sekä mahdollisuus tavata julkisten palveluiden eri virkailijoita. Toimijoiden tarpeina oli toimintaedellytysten vahvistaminen ja yhteistyön lisääntyminen. Tuolloin talon toiminnan arveltiin lisäävän toiminnan monipuolisuutta, ihmisten osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia ja työllisyyttä. Talo nähtiin alustana oppilaitosyhteistyön kehittämiseksi ja taloon toivottiin myös kaupungin palveluja. Tarpeet ja toiveet ovat siis pysyneet hyvin samanlaisina vuoden 2013 tulosten ja tutkimuksen kyselyiden tulosten mukaan.

Toimintatutkimus soveltui tähän kehittämistyöhön hyvin. Tutkimuksessa kokemus ja teoria ovat tukeneet kehittämissprossin aikana syntyneitä ideoita. Johtoajatuksena oli yhteistyö ja sen merkityksestä toiminnan kehittämiseen. Toimintatutkimuksen tuloksena yhteistyö vahvistui. Työryhmien kehittämistoiminta ja tutkimus ovat muuttaneen järjestötoimijoiden toiminnantapaa yhä enemmän yhteistyöhön perustuvaksi, mikä on mahdollistanut kumppanuustalon perustamisen ja toiminnan käynnistämisen. Dialogiin, vastavuoroisuuteen ja reflektointiin perustuvat kehittämissprosessit ja toimintatutkimus mahdollistivat osallistujien oppimisen ja yhteistyön kykyjen ja taitojen vahvistumisen (ks. myös Metsämuuronen s.16, Heikkinen s.17 ja Anttila s.17). Tutkimuksessa olisi voitu kiinnittää vielä enemmän huomiota kehittämissprosessien arviointiin ja arvioinnin mittareihin.

7.3 Miten tästä eteenpäin

Kumppanuustalo Tampereelle -hankkeen eteneminen: Kumppanuustalo Artteli ry haki tammikuussa 2015 Tampereen kaupungin toiminta-avustusta, joka sille myönnettiin.

Raha-automaattiyhdistyksen ja Tampereen kaupungin edustajia on tavattu yhteistapaamisessa, jossa on keskusteltu talon toiminnasta ja toiminnan turvaamisesta. Kumppanuustalo Tampereelle -hankkeeseen on päätetty uudelleen hakea rahoitusta Raha-automaattiyhdistykseltä. Työryhmät työskentelevät edelleen ja vievät työskentelyllään toimintaa eteenpäin.

Kumppanuustalo Artteli ry tarjoaa järjestötoimijoille yhteisen areenan kansalaislähtöisen järjestyön toteuttamiseen. Arttelin kautta ihmiset voivat osallistua paikallisyhteisön toimintaan ja saada vaikuttamisen kanavia sekä olla vuorovaikutuksessa julkisten toimijoiden kanssa. Kumppanuustalon toimintaan osallistuminen lisää paikallista sosiaalista pääomaa. Sosiaalinen pääoma on yhteisön ominaisuus, josta hyötyvät sekä yhteisö, että siihen kuuluvat yksilöt. Kumppanuustalon kansalaislähtöisellä järjestyöllä on tärkeä merkitys ihmisten hyvinvointiin. (ks. myös STM, s.6 sekä Siltaniemi, s.10 ja Niiranen, s.10) Yhdistys Artteli ry tukee jäsenjärjestöjen kansalaislähtöisen järjestyön toimintaedellytyksiä ja tekee toiminnallaan näkyväksi kolmannen sektorin työtä niin alueellisesti kuin valtakunnallisesti. Toiminnallaan Artteli pyritään edelleen edistämään alueen toimijoiden välistä yhteistyötä ja luomaan uutta toimintakulttuuria. Kehittämistyö vaatii tahtotilaa, aikaa, rahaa, voimavaroja ja kykyä sekä vastuuhenkilöitä. Turvaamalla Artteli ry:n taloudelliset toimintaedellytykset, voidaan turvata myös alueen kansalaislähtöinen järjestyö ja sen kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä.

8 LOPUKSI

Kehittämistyö on luonteeltaan prosessinomaista ja siinä on kyse strategisesta osaamisen johtamisesta. Johtaminen on siis kehittämisessä avain asia. Johdolta tarvitaan rakentava asennoitumista ja kykyä toimijoiden innostamiseen ja uusien näkökulmien esittämiseen sekä vaihtoehtojen tarjoamiseen. Kehittäminen on jatkuva prosessi ja siinä keskeisinä ovat visio, luottamus, vuorovaikutus ja tiedon jakaminen. Lisäksi tulee ratkaista, miten tärkeissä asioissa toimitaan yhdessä ja millaiset toimintatavat ja yhteiskäytännöt luodaan toimintaa tukemaan. Kehittämisprosessia tulee koko ajan myös arvioida sekä sopia ne mittarit, joilla arviointia toteutetaan. Toiminnan kehityksen kannalta on merkitsevää panostaa rajapinnoilla tapahtuvaan vuorovaikutukseen. Toisin sanoen johtamiselta vaaditaan luottamukseen perustuvaa, yhteistyölähtöistä, dialogista ja osaamista esiin nostavaa johtamiskulttuuria. Painotan tässä vielä Murron (1992) toimijalähtöistä kehittämistä, jossa yhteistyön mahdollistaminen on nimenomaan johdon tärkein tehtävä ja sitä, että jonkun henkilön on otettava kehittämisvastuu (vrt. s. 42).

Kansalaistoiminnan keskuksset avoimina oppimisympäristöinä raportissa johtamista käsitellään kolmesta eri näkökulmasta. Keskusten johtaminen nähdään erityisesti verkostojohtamisena, jossa keskeistä on luottamus, ja joka korostaa monitoimijuutta ja moninaista asiantuntijuutta, jakamista ja vallan jakaantumista sekä sidosryhmä ajattelua. Keskuksen johtamisen haasteena nähdään sisä- ja ulko-ohjautuvuuden tasapainon saavuttaminen. Keskuksen johtamisessa tarvitaan hallinnollista-, toiminnan- ja kehittämisen johtamista. Keskusten johtaminen tulevaisuudessa vaatii edelleen sosiaalisen pääoman vahvistamista, vahvistamalla keskinäistä luottamusta ja asemaa yhteiskunnassa ja verkostoissa sekä talouden vakiinnuttamista ja yhteisöllisyyden vahvistamista. (Lind 2013, 67–70.)

Kumppanuustalo Artteli ry:n tulevaisuuden kehittämisen kohteiksi voidaan tulosten pohjalta nimetä osallisuutta edistävän toimintamallin lisäksi alueellisen oppilaitosyhteistyön kehittäminen, toimijoiden toimintaedellytysten vahvistaminen sekä kuntayh-

teistyön edistäminen. Oppilaitosyhteistyönä voitaisiin rakentaa kumppanuustaloa ihmisten avoimeksi oppimisympäristöksi. Tällaisen avoimen oppimisympäristön rakentamisesta on jo monilla vastaavilla järjestöaloilla hyviä kokemuksia. (Myllyselkä ym. 2013, 9.) Yhteistyönä voitaisiin toteuttaa myös hanke, jolla parannettaisiin järjestöjen teknologian käyttöä, viestintä- ja markkinointisuunnitelmia ja erilaisia isompia tapahtumia ja tempauksia. Toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa edelleen esimerkiksi tukipalveluja kehittämällä ja yhteishankkeilla. Kuntayhteistyönä voitaisiin toteuttaa hankkeita esimerkiksi osatyökykyisten työllisyyden parantamiseksi.

Tutkimuksessa tarkasteltiin Artteli ry:n neljän työryhmän kehittämisprosesseja kumppanuustalon käynnistämisen edistämiseksi. Tutkimus toteutettiin toimintatutkimuksena, jota täydennettiin toimintamallin osalta kolmella kyselyllä. Jatkossa on tärkeä edelleen tutkia järjestö/ kumppanuustalojen toiminnan käynnistämiseen osallistuvien työryhmien toimintaa muissa toimintaympäristöissä. Näin saataisiin tietoa siitä, miten järjestöjen kehittämistyöryhmät todellisuudessa toimivat ja millaisia interventioita yhteistyön kehittyminen edellyttäisi. Yhteistyön tekemiseen liittyy myös pelkoja. On tärkeää selvittää, missä määrin pelko estää tai häiritsee toimijoiden yhteistyötä. Jatkossa on tärkeää tutkia järjestö/ kumppanuustalojen ja kunnan yhteistyön kehittymistä ja millaisia interventioita tarvitaan yhteistyön syventämiseen kumppanuudeksi. Näin saataisiin tietoa yhteistyön kehittämisestä yli sektorirajojen. Jatkossa on tärkeää tutkia osallisuutta edistävän toimintamallin vaikuttavuutta osallisuuden edistäjänä sekä kumppanuustalon toiminnan vaikutuksia toimijoiden toimintaedellytyksiin. Näin saataisiin lisää tietoa keinoista joilla voidaan lisätä osallisuutta ja niistä keinoista, jotka lisäävät toimijoiden synergiaa.

LÄHTEET

- Aaltola, J. 2007. Filosofia, tiede, ymmärtäminen. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Toim. Aaltola J & Valli R. 2007. 2. korjattu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS – kustannus.
- Aira, A. 2012. Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Jyväskylä: Jyväskylän University Printing House.
- Allardt, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Helsinki: WSOY.
- Anttila, P. 2005. Ilmaisuu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Artefakta 16. Tallinna: AS Pakett.
- Dunder M-L. 2002. Voimaantumisen – avain hyvinvointiin. Teoksessa Immonen T & Ahonen J (toim.) Hyvinvoinnin haasteet ja työelämä. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2002: 14. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Eskola, J & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7. painos. Tampere: Vastapaino.
- Grönfors, M. 1982. Kvalitatiiviset kenttätyömenetelmät. Juva: WSOY.
- Haaki, R. 2010. Kehittämistyön solmukohtia. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja nro 28. Jyväskylä: Sovatek..
- Heikkinen, H. L.T. 2001. Toimintatutkimus, tarinat ja opettajaksi tuleminen taito. Narratiivisen identiteettityön kehittäminen opettajankoulutuksessa toimintatutkimuksen avulla. Jyväskylän yliopisto. Lievestuore: ER -Paino Ky.
- Heikkinen, H. L. T. 2010. Toimintatutkimus, toiminnan ja ajattelun taitoa. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin I, Toim. Aaltola J & Valli R. 2010. 3. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS – kustannus.
- Heikkinen, H. L.T & Syrjälä, L. 2007. Teoksessa H.L.T Heikkinen, E. Rovio & L. Syrjälä (toim.) Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. 2. tarkistettu painos. Vantaa: Dark Oy.
- Helne T. 2003. Sosiaalipolitiikka epävarmassa maailmassa. Teoksessa Helne Tuula, Julkunen Raija, Kajanoja Jouko, Laitinen - Kuikka Sini, Silvasti Tiina & Simpura Jussi (toim.) 2003. Sosiaalinen politiikka. Helsinki: WSOY.
- Helne T. 2006. Syrjäytymisen yhteiskunta. Stakes tutkimuksia 123. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hokkanen L. 2014. Autetuksi tuleminen. Valtaistavan sosiaalisen asianajon edellyttämät toimijuudet. Väitöskirja. Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Rovaniemi. Acta Universitatis Lapponiensis 278.

- Hyvinvointi 2005 – ohjelma, 2007. Sosiaalialan pitkänaikavälin tavoitteita. Sosiaalialan kehittämishanke. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisuja 2007: 3. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Joutsiluoma J. & Liehu M. 2013. Loppuraportti, Kirkas mieli – hanke 2011 - 2012. Silta - Valmennusyhdistys ry. Tampere.
- Junnila M-L, Aho T, Fredriksson S, Keskimäki I, Lehto J, Linna M, Miettinen S & Tynkkynen L-K. 2012. Sitä saa mitä tilaa. Tilaa – tuottaja-toimintatavan kehittyminen sosiaali- ja terveyspalveluissa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Helsinki Raportti42/2012.
- Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2006. Kuntoutuksen perusteet. WSOY 1.-3.painos, 2006, Helsinki.
- Järvinen, T & Jahnukainen, M. 2001. Kuka onkaan meistä syrjäytynyt? Marginaalisaation ja syrjäytymisen käsitteellistä tarkastelua. Teoksessa Minna Suutari (toim.) Vallattomat marginaalit. Yhteisöllisyyksiä nuoruudessa ja yhteiskunnan reunoilla. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. 125–151.
- Kaunismaa, P. 2013. Järjestökeskukset toimijoiden kenttinä. Teoksessa Pekka Kaunismaa & Esa Ylikoski (toim.) Kansalaistoiminnan keskukset avoimina oppimisympäristöinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 28, 2013. Helsinki.
- Kiviniemi, K. 2007. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Toim. Aaltola J & Valli R. 2007. 2. korjattu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS – kustannus.
- Kuula, A. 1999. Toimintatutkimus – kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Tampere Paino Oy. Tampere.
- Kurtakko, A. 1990. Toimintatutkimus. Kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.
- Lewis, L. K. 2006. Collaborative interaction: Review of communication scholarship and a research agenda. Communication Yearbook.
- Lind, K. 2013. Järjestökeskuksen johtamisesta case Matara. Teoksessa Pekka Kaunismaa & Esa Ylikoski (toim.) Kansalaistoiminnan keskukset avoimina oppimisympäristöinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja B. Projekti-raportit ja selvitykset 28, 2013. Helsinki.
- Linturi, H. 2003. Oppimisen kulttuurievoluutio verkossa. Teoksessa toimintatutkimus. Kamppinen (toim.), Kuusi & Söderlund. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia – sarja 4. 3. uudistettu painos. Helsinki: International Methelp Ky.

Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma. Mieli 2009 -työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015. Helsinki 2009. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:3.

Moilanen, P & Rähkä, P. 2007. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R.(toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS – kustannus.

Murto, K. 1992. Prosessin johtaminen. Kohti prosessikeskeistä työyhteisön kehittämistä. Jyväskylä: Jyväskylän koulutuskeskus.

Myllyselkä, P & Kaunismaa, P. 2013. Kansalaistoiminnan keskuksat avoimina oppimisympäristöinä Koppi – projekti. Teoksessa Pekka Kaunismaa & Esa Ylikoski (toim.) Kansalaistoiminnan keskuksat avoimina oppimisympäristöinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 28, 2013. Helsinki.

Määttä P. 1999. Perhe asiantuntijana. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Möttönen, S & Niemelä, J. 2005. Kunta ja kolmas sektori. Yhteistyön uudet muodot. PS -Kustannus.

Niemelä P. 2011. Sosiaalityö hyvinvointietiikan toteuttajana. Teoksessa Pehkonen A & Väänänen – Fomin M (toim.) Sosiaalityön arvot ja etiikka. Juva: Bookwell Oy.

Niiranen, V. 2000. Vastaako terveydenhuolto väestön ja potilaiden odotuksiin, terveyspalvelujärjestelmän kansalaisresponsivisuuden tarkastelua. Teoksessa Häkkinen, U & Ollila, E (toim.) Suomen terveydenhuollon tila ja maailman terveysraportti 2000 – seminaariraportti. Helsinki: Stakes 35/2000.

Rantanen, T & Toikko, T. 2006. Käytännöntutkimuksesta kansalaislähtöiseen kehittämiseen. Janus vol. 14(4).

Saarnio, P. 1991. Sosiaalityöntekijät sosiaalisen tiedon käsittelijöinä. Sosiaaliturva 14/1991.

Paasivaara, L & Nikkilä, J. 2010. Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. Helsinki: Kotimaa/ Kirjapaja.

Sen A. 1993. Capability and Well-Being. On book Nussbaum M & Sen A (edit.) The Quality of Life. Helsinki: The United Nations University.

Siitonen J.1999. Voitaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Väitöskirja. Oulu University Press, Oulu.

Siltaniemi A, Perälähti A, Eronen A, Särkelä R, Londen P. 2009. Kansalaisbarometri 2009. Suomalaisten arvioita hyvinvoinnista, palveluista ja Paras -uudistuksesta. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.

Simpura, J, Moisio, P, Karvonen, S & Heikkilä, M. 2008. Uudet ja vanhat sosiaaliset ongelmat. Teoksessa Moisio Pasi, Karvonen Sakari, Simpura Jussi & Heikkilä Matti (toim.) Suomalaisten hyvinvointi 2008. Helsinki: Stakes.

Seppänen, M. Sosiaalinen kuntoutus. POSKE seminaari, 3.2.2013. Viitattu 26.1.2014. <http://www.sosiaalikollega.fi>

STM 2006. Sosiaali- ja terveystieteiden strategiat 2015 – kohti sosiaalisesti kestävästä ja taloudellisesti elinvoimaista yhteiskuntaa. Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2006:14. Viitattu 11.1.2015. <http://www.stm.fi/julkaisut/>

Toikko, T & Rantanen T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Töytäri – Nirhinen, A. 2008. Osaamisen muutosmatkalla. Toim. Töytäri-Nirhinen Aija. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vahtera, J & Uutela, A. 1994. Sosiaaliset verkostot ja sosiaalinen tuki terveysresursseina. Duodecim 110.

Valli, R. 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin I, Toim. Aaltola J & Valli R. 2010. 3. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS – kustannus.

Vilkkumaa I. 2004. Kolme tapaa nähdä sosiaalinen kuntoutuksessa. Teoksessa Karjalainen, Vappu & Vilkkumaa, Ilpo (toim.) 2004. Kuntoutus kanssamme. Ihmisen toimijuuden tukeminen. Helsinki: Stakes.

Vesterinen, M-L. 2002. Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittymistä ammattikorkeakouluissa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Reserch196.

Järjestötalotyöryhmän jäsenet

- Puheenjohtaja Soile Kaarela, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry
- Erkki Tukeva, A-klinikkasäätiö Pirkanmaan palvelualue
- Inkeri Ruuskanen, Sopimusvuori ry 16.4.2013 asti
- Jaana Joutsiluoma, Silta – Valmennusyhdistys ry
- Jari Ihalainen, KRIS – Tampere ry
- Jiri Sironen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry 16.4.2013 alkaen
- Kokemusasiantuntija Sanna Uusi-Seppä, Kansalaistoiminnakeskus Puisto 16.4.13 alkaen
- Kokemusasiantuntija Seppo Korpi, Omaiset mielenterveystyön tukena Tampere ry 16.4.13
- Sampo Järvelä, Silta Valmennusyhdistys ry
- Vesa Vaittinen, Tampereen A-kilta ry

Rakennustoimikunnan jäsenet

- Puheenjohtaja Sampo Järvelä, Silta -Valmennusyhdistys ry
- Anne Ovaska, A- klinikkasäätiö Pirkanmaan palvelualue
- Erkki Tukeva, A- klinikkasäätiö Pirkanmaan palvelualue
- Inkeri Ruuskanen, Sopimusvuori ry
- Jaana Joutsiluoma, Silta – Valmennusyhdistys ry
- Matti Ranta, Tampereen A-kilta
- Riitta Sattilainen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- Ritva Näräkkä, Syömishäiriöliitto-SYLI ry
- Sanna Uittomäki, KÄPY ry
- Seppo Korpi, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry
- Veikko Vepsäläinen, Pirkanmaan omaishoitajat ry PIONI

Talotyöryhmän jäsenet

- Puheenjohtaja Sampo Järvelä, Silta Valmennusyhdistys ry
- Matti Ranta, Tampereen A-kilta
- Miika Joenperä, Tampereen A-kilta ry /ETNA – työ
- Jaana Joutsiluoma, Silta – Valmennusyhdistys ry/Kumppanuustalo Artteli ry
- Raili Ikävalko, Nääsville ry
- Riitta Sattilainen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- Ritva Näräkkä, Syömishäiriöliitto-SYLI ry
- Seppo Korpi, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry
- Soile Kaarela, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry

Kumppanuustalo Artteli ry hallituksen jäsenet

- o Puheenjohtaja Sampo Järvelä, Silta Valmennusyhdistys ry
- o Varapj Soile Kaarela, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry (Seppo Korpi)
- o Juha Silius, A- klinikkasäätiö Pirkanmaan palvelualue (Tarja Helenius)
- o Marika Vartiainen, Mielenterveysyhdistys Taimi ry (Aila Dundar – Järvinen)
- o Oili Huhtala, Omaiset mielenterveystyön tukena Tampere ry (Johanna Heine)
- o Riitta Sattilainen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (Pertti Lahti)
- o Vesa Vaittinen, Tampereen A-kilta ry (Seppo Lind)

Hallituksen sihteerinä on toiminut Jaana Joutsiluoma ajalla 5/13–12/14

Työvaliokunnan jäsenet

- o Puheenjohtaja Sampo Järvelä, Silta Valmennusyhdistys ry
- o Soile Kaarela, Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry
- o Riitta Sattilainen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- o Vesa Vaittinen, Tampereen A-kilta ry

Työvaliokunnan kokouksiin ovat lisäksi osallistuneet Antti Rautajoki ja Jaana Joutsiluoma

Talotoimikunnan toiminnan suunnitteluryhmän jäsenet

- o Aino Roukkula (Silta-Valmennusyhdistys ry / ETTI)
- o Antti Rautajoki (Kumppanuustalo Artteli ry)
- o Arja Konttila (Kriminaalihuollon tukisäätiö KRITS)
- o Jaana Joutsiluoma, työryhmän puheenjohtaja (Kumppanuustalo Artteli ry)
- o Jari Kurvinen (Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry)
- o Kati Mykkänen (Ehkäisevä päihdetyö, EHYT ry)
- o Miika Joenperä, vara puheenjohtaja (Tampereen A- kilta ry / Etna – työ)
- o Raili Ikävalko (Nääsவில்le ry)
- o Risto Lahtinen (Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry)
- o Ritva Näräkkä (Syömishäiriöliitto-SYLI ry / SALT – hanke)
- o Sari Lehtonen (Takuu-Säätiö / Omille jaloille – projekti)
- o Tuomas Rinne (Suomen Pakolaisapu / Järjestöhautomo)

Talotoimikunnan sisustustyöryhmän jäsenet

- o Anne Mikkola, työryhmän puheenjohtaja (Ehkäisevä päihdetyö, EHYT ry)
- o Jaana Joutsiluoma (Kumppanuustalo Artteli ry)
- o Kati Nerg (Tampereen A- kilta ry / Etna – työ)
- o Sirpa Valolahti (Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry / Työ- ja resurssipaja)
- o Tuomas Rinne (Suomen Pakolaisapu /Järjestöhautomo)

KYSELY JÄRJESTÖTALOSTA

1. Sitoutumisen tahtotila / taso

- a) Järjestömme allekirjoittaa kumppanuussopimuksen
- b) Järjestömme liittyy jäseneksi perustettavaan yhdistykseen

2. Tilan tarve

- a) ei tilan tarvetta
- b) työhuone järjestöjentalolta
- c) useampia työhuoneita
- d) järjestömme on pieni, tarvitsemme vain järjestöhotellin palvelut

3. Arvioi tilan tarve (m²)

4. Kuinka usein tarvitsette kokous-, koulutus ja ryhmätiloja (erikokoisia tiloja)?

- a) ei em. tilan tarvetta
- b) satunnaisesti
- c) kuukausittain
- d) säännöllisesti viikoittain

5. Kuinka usein tarvitsette isoa kokoustilaa (n. 80 – 100 henkilön tila)?

- a) ei em. tilan tarvetta
- b) satunnaisesti
- c) kuukausittain
- d) säännöllisesti viikoittain

6. Nimiehdotus perustettavalle yhdistykselle

7. Kommentit

8. Vastaaja

Nimi

Organisaatio

Sähköposti

TILATARVE – JA LISÄKYSELY

Arttelin (ry) jäsenten ja kumppaneiden ajatuksia ja odotuksia kumppanuustaloon suunniteltavista tiloista, toiminnoista, kehittämistarpeista ja -ideoista

1. Tilan tarve
 - a) yksi työhuone
 - b) useita työhuoneita

2. Kuinka monta työhuonetta tarvitsette?
Vastaa, jos valitsit edelliseen kysymyksen vastaukseksi useita työhuoneita.

3. Arvio tarvittavasta neliömäärästä:

4. Toiminnot joita olette ajatelleet tuottaa kumppanuustalolla

5. Kehittämistarpeet ja – ideat

6. Nimetkää järjestönne osalta yhdyshenkilö ja hänelle varahenkilö (nimi ja sähköpostiosoite)

7. Työskentely suunnitteluryhmässä
 - a) olen kiinnostunut työskentelemään kumppanuustalon toimintaa suunnittelevassa työryhmässä (työryhmä aloittaa toimintansa myöhemmin syksyllä)
 - b) harkitsen
 - c) en ole kiinnostunut

a tai b vaihtoehdon valinneilta yhteystiedot (nimi ja sähköpostiosoite)

8. Muut kommentit

9. Yhteystiedot

Nimi

Sähköposti

KUMPPANUUSTALO ARTTELI RY:N MISSIO JA VISIO

Yhdistyksen jäsenten yhtenäinen näkemys missiosta, visiosta ja strategiasta on tärkeää, jotta yhdistyksemme näkyy myös ulospäin selkeänä ja tavoitteellisena toimijana.

Kumppanuustalo Artteli ry:n hallitus on päättänyt tammikuun kokouksessaan tehdä kevään 2014 aikana yhdistyksen mission, vision ja strategian, jotka esitellään kevätkokoukselle. Tavoitteena on, että kevätkokouksen jälkeen meillä olisi yhdistyksemme 1. valmis strategiapaperi, johon kaikki yhdistyksen jäsenet ovat sitoutuneet.

Valmistelutyötään varten Arttelin hallitus pyytää jokaista jäsenyhdistystä vastaamaan muutamaaan kysymykseen koskien em. asioita.

1. Yhteystiedot

Yhdistyksen nimi, jossa vastaaja työskentelee, vastaajan nimi ja vastaajan sähköposti

2. Yhdistyksen missio (toiminta-ajatus)

Mitä yhdistyksemme tekee?

Kenelle yhdistyksemme tekee?

Miten Artteli toimii?

3. Visio (tavoitetila)

Mitä yhdistyksemme haluaa tavoittaa toiminnallaan vuonna 2015?

Mitä yhdistyksemme haluaa tavoittaa toiminnallaan vuonna 2020?

4. Strategisia valintoja?

Mitä pitää muuttua, jotta visio saavutetaan?

Tärkeimmät yhdistyksen tavoitteet?

Strategiset keinot, joihin toivot kaikkien jäsenyhdistysten sitoutuvan

5. Lisäksi haluan sanoa?

Kommentit

Nykytilaa kartoittava kysely talon tuleville toimijoille

Ensimmäisen Webropol – kyselyn kysymykset:

1. Kuvaa yhdistyksenne arvopohja ja toimintaperiaatteet
2. Millaista toimintaa olette ajatellut tuottaa talolla?
3. Millaiseksi haluatte kehittää toimintaa? kerro kehittämisideanne
4. Miten selvitätte ja huomioitte toiminnan kehittämisessä asiakkaiden/palvelun käyttäjien toiveet ja tarpeet?
5. Millaista yhteistyötä olette aiemmin tehneet ja keiden toimijoiden kanssa?
6. Yhteistyön kehittämisideat
7. Toimintaanne osallistuva henkilöstö:
 - a) vapaaehtoisten henkilöiden määrä b) palkatun ammattihenkilöstön määrä
8. Mikä on mielestänne Arttelin rooli ja tehtävät?
9. Mihin talon toimintaa kehittäviin työryhmiin teidän edustajanne osallistuu, nimeä henkilö tai henkilöt
10. Yhteystiedot (vastaajan nimi, sähköpostiosoite, organisaatio ja osoite)

1. Kuvaa yhdistyksenne arvopohja ja toimintaperiaatteet

Talolle toimijoiksi tulevien yhdistysten arvoja olivat kunnioitus, oikeudenmukaisuus ja tasavertaisuus, kokemuksellisuus, vertaisuus, vapaaehtoisuus, välittäminen, toivo, kokonaisvaltaisuus, rohkeus, luottamus, päihteettömyys, yhteisöllisyys ja toiminnallisuus sekä yhteistoiminta. Yhdistysten toiminnan mainittiin perustuvan niiden arvopohjaan ja toimintaa kehitetään yksilölliset ja yhteiskunnalliset tarpeet huomioiden. Vastauksien mukaan toimijoiden toiminnassa korostuvat kokemuksellisuus ja kokemustiedon hyödyntäminen sekä vertaisuus. Toiminnan mainittiin perustuvan vapaaehtoisuuteen, avoimuuteen ja luottamukseen ja toiminnan olevan yksilöllistä, toiminnallista sekä suunnitelmallista, tavoitteellista ja kokonaisvaltaista. Toiminnan tavoitteena mainittiin ennaltaehkäisy, päihteetön ja hyvä elämä, palveluiden kehittäminen sekä vaikuttaminen ja edunvalvonta.

2. Millaista toimintaa olette ajatellut tuottaa talolla?

Useimmat vastaajat ilmoittivat tuottavansa ryhmätoimintaa (avoimia, suljettuja ja vertaistukiryhmiä). Myös koulutusten, luentojen, infotilaisuuksien ja seminaarien tuottaminen mainittiin useimmissa vastauksissa. Koulutuksia oltiin valmiita järjestämään myös yhdessä toisten toimijoiden kanssa. Muina tuotettavina toimintoina mainittiin rikosten sovittelun kokeilun koordinointi ja hallinnointi, kokemusasiantuntijatoiminta ja vapaaehtois- ja tukihenkilö toiminta, ennaltaehkäisevä työ perheiden kanssa sekä puhelinpäivystys ja kaveritoiminta, joka oli yksilövertaistukea tarjoavaa toimintaa.

3. Millaiseksi haluatte kehittää toimintaa? kerro kehittämisideanne

Vastauksissa toiminnan kehittäminen mainittiin oman toiminnan sekä toimijoiden keskinäisen toiminnan kehittämisen osalta. Oman toiminnan nähtiin kehittyvän uuden toimitalan myötä huomattavasti. Kumppanuustalolla oli mahdollista järjestää kaikki yhdistyksen tuottama koulutustoiminta. Lisäksi paremmat työtilat mahdollistivat paremman henkilökohtaisen ja yhdistyskohtaisen neuvonnan antamisen. Oman toiminnan kehittämistavoitteena mainittiin myös uudet pilotoinnit. Vastauksissa korostui yhteistyö ja sen vahvistuminen eri toimijoiden kesken. Yhteistyöllä tarkoitettiin yhteisiin tapahtumiin osallistumista ja yhteisten ryhmien ja hyvinvointiin liittyvien kampanjoiden ja tempauksien järjestämistä sekä informointia. Yhteisten tilaisuuksien arvioitiin tavoittavan paremmin ihmisiä ja olevan siten vaikuttavampaa. Talon toimijoiden toivottiin tutustuvan talon kaikkiin toimijoihin niin hyvin, että asiakkaiden ohjaus toisten toimijoiden toimintaan myös mahdollistuisi. Talon toivottiin olevan myös päihtetön kohtaamispaikka.

4. Miten selvitätte ja huomioitte toiminnan kehittämisessä asiakkaiden/palvelun käyttäjien toiveet ja tarpeet?

Vastaajien yhdistyksissä asiakkaiden/palveluiden käyttäjien toiveita ja tarpeita selvitettiin erilaisten kyselyiden ja palautelomakkeiden tai palautekeskustelujen avulla. Osan toimijoiden kaikesta toiminnasta kerättiin palaute. Osan toimijoiden toiminnan suunnittelussa olivat asiakkaat mukana koko ajan. Toimijoiden ja asiakkaiden yhteisen ideoinnin mainittiin tuottavan paras tulos.

5. Millaista yhteistyötä olette aiemmin tehneet ja keiden toimijoiden kanssa?

Yksi vastaajista ilmoitti, ettei heidän yhdistyksensä ollut tehnyt aiemmin yhteistyötä talolle tulevien toimijoiden kanssa. Kaikki vastaajat olivat kuitenkin tehneet yhteistyötä useampien eri tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneiksi mainittiin toiset järjestötoimijat, vapaaehtoistyötä tekevät tahot ja Tampereen kaupunki.

6. Yhteistyön kehittämisideat

Yhteistyön kehittämisideoina mainittiin yhteistyössä järjestettävät koulutukset, ryhmät ja tapahtumat. Kehittämisideoina mainittiin myös toimijoiden yhteiset hankkeet ja projektit sekä yhteiset esiintymiset messuilla ja eri tapahtumissa. Kumppanuustalossa toimivien järjestöjen työntekijöille ehdotettiin järjestettävän yhteisiä henkilöstöpäiviä, joissa teemana olisi järjestötyön osaamisen kehittäminen. Lisäksi ideoina mainittiin yhteisten harrastusryhmien ja matkojen järjestäminen (Arttelin kesäretki – Kaikki mukaan). Sisäisen ja ulkoisientiedotusyhteistyön rakentaminen talon toimijoiden ja Arttelin jäsenten kanssa mainittiin myös yhteistyön kehittämisideana.

7. Toimintaan osallistuva henkilöstö

Toimintaan osallistuvaa henkilöstöä kysyttiin vapaaehtoisten henkilöiden ja palkatun henkilöstön osalta. Yhdistysten vastauksissa mainittiin vapaaehtoisten henkilöiden määräksi 0 – 40 henkilöä ja palkatun henkilöstön määräksi 1-70 henkilöä. Toimintaan osallistuva henkilöstö oli ilmoitettu koko yhdistyksen toimintaan osallistuvien määrinä.

8. Mikä on mielestänne Arttelin rooli ja tehtävät?

Vastauksissa mainittiin Arttelin rooliksi kumppanuuden vauhdittaja, kokoava voima, jäsenten äänen kuulija, järjestötoimijoiden kokoontumisten ja keskinäisten keskustelujen helpottaja ja yhteen saattaja. Arttelin tehtäviksi mainittiin kokoontumispaikkojen tarjoaminen ja järjestöjen toiminnasta tiedon tuottaminen kuntalaisille ja yhteisen vaikuttamisen kanavana toimiminen. Lisäksi tehtäviksi mainittiin järjestötoimijoiden ja julkisen toimijan yhteistyön edistäminen sekä kolmannen sektorin merkityksen ja toimintaedellytyksien vahvistaminen. Arttelin tärkeäksi tehtäväksi mainittiin myös sellaisten tilaisuuksien luominen, jossa ihmiset voidaan kohdata tasavertaisesti ilman leimatuksi tulemisen pelkoa. Vastaajista yksi mainitsi, ettei osaa sanoa mikä/mitkä ovat Arttelin tehtävät ja rooli.

9. Mihin talon toimintaa kehittäviin työryhmiin teidän edustajanne osallistuu, nimekää henkilö tai henkilöt

Arttelin työryhmien osalta yksi vastaaja mainitsi, että kaikkiin työryhmiin pyritään saamaan edustus ja useammassa vastauksessa mainittiin talotyöryhmään osallistuminen. Yhdessä vastauksessa mainittiin hallitustyöskentelyyn osallistuminen. Vastaajista yksi mainitsi, ettei tiedä vielä mahdollisista työryhmistä.

Toiminnan kehittämistä koskeva kysely toimijoille ja jäsenille

Toisen Webropol – kyselyn kysymykset

1. Millaista toimintaa tuotatte tai olette ajatelleet tuottaa Kumppanuustalossa?
2. Mitä tarpeita?
 - a) kumppanuustalon toimintaa koskien b) kumppanuustalon käytäntöihin liittyen
 - c) Artteli ry – hallitukselle ja henkilökunnalle
3. Mitä odotuksia?
 - a) kumppanuustalon toimintaa koskien b) kumppanuustalon käytäntöihin liittyen
 - c) Artteli ry – hallitukselle ja henkilökunnalle
4. Omat ideasi?
 - a) kumppanuustalon toimintaa koskien b) kumppanuustalon käytäntöihin liittyen
 - c) yhteistyöhön liittyen d) Artteli ry – hallitukselle ja henkilökunnalle
 - e) muut ideat
5. Mikä on mielestänne Artteli ry: n rooli ja tehtävät?
6. Mikä / mitkä asiat, käytännöt ja toiminnot tekisivät talosta sinulle ”meidän talon”?
7. Yhteisöllisyys ja osallisuus
 - a) vahvuudet b) esteet c) mitä niille voidaan tehdä
 - d) mihin olet itse valmis tekemisen / osallistumisen tasolla
 - e) miten Artteli ry voisi edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta (hallitus, hen.kunta)
8. Millaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia tulisi luoda?
 - a) talon toimijoille b) Artteli ry: n jäsenille
 - c) toimintaan osallistujille
9. Miten tulisi selvittää ja huomioida toiminnan kehittämisessä?
 - a) asiakkaiden / palveluiden käyttäjien tarpeet ja toiveet
 - b) järjestötoimijoiden ja kumppaneiden tarpeet ja toiveet
10. Kuinka viestintä tulisi järjestää?
 - a) sisäinen (talon toimijat) b) jäsenet ja kumppanit c) muut tahot
11. Mitä muuta haluat sanoa?

1. Millaista toimintaa tuotatte tai olette ajatelleet tuottaa Kumppanuustalossa?

Vastaajat ilmoittivat tuottavansa tai ajatelleensa tuottaa Kumppanuustalolla kansalais-toimintaa, kaikille avoimia ryhmiä, koulutuksia, retkiä, tilaisuuksia ja tapahtumia, ver-taistukitoimintaa sekä vapaaehtoistoimijoille suunnattuja koulutuksia. Koulutuksellis-ten tilaisuuksien teemoina mainittiin parisuhde ja seksuaalisuus. Ryhmätoiminnan tuottamisesta mainittiin Solmuja parisuhteessa- ryhmät ja tilaisuuksista vaikuttamisti-laisuudet ja edunvalvonta. Tiedottaminen tapahtumaviikoista ja omasta toiminnasta mainittiin myös. Yhden vastaajan pääasialliseksi toiminnaksi mainittiin omaan projek-tiin liittyvää suunnittelu ja kehittäminen. Yhteisiin tapahtumiin he mainitsivat kuiten-kin osallistuvansa ja mahdollisesti järjestävänsä jotakin koulutusta. Yksi vastaajista mainitsi, ettei järjestö tuota talolla toimintaa, mutta todennäköisesti vuokraa tiloja ta-lolta erilaisiin koulutuksiin ja kokouksiin.

2. Mitä tarpeita?

Toimijoiden tarpeita tiedusteltiin Kumppanuustalon toimintaan, käytäntöihin ja Artteli ry:n hallitukseen ja henkilökuntaa liittyen. Vastauksissa mainittiin toimintaa koske- viksi tarpeiksi tiedotuksen ja markkinoinnin tehostaminen, kokoustilojen varustami- nen ajanmukaisilla kokousvälineillä, vapaaehtoistoiminnan koordinointi, näkyvyyden lisääminen sekä osallistaminen ja yhdessä vaikuttaminen. Yhdessä tekeminen, yhteis- työ ja yhteisöllisyys mainittiin myös toimintaa liittyvinä tarpeina. Toimintaa koskevia odotuksia olivat yhteistyön tiivistyminen julkisen ja yksityisen toimijan sekä kolman- nen sektorin välillä. Yhteisöllisyyttä esitettiin vahvistettavaksi järjestämällä teemalli- sia aamukahveja kerran kuukaudessa. Talon toimijoiden välistä rentoa yhdessä oloa toivottiin synnyttävän esimerkiksi isolla yhteisellä kahvihuoneella. Yhteinen kahvi- huone mahdollistaisi myös toimijoiden yhteisten kehittämisideoiden- ja ajatusten syn- tymisen. Lisäksi mainittiin, että Tammela keskuksen ja Pohjolankadulle muodostuva kokonaisuus voisi vaikuttaa Kumppanuustalon toimintaan. Tampereen kaupungin si- toutumisen tärkeys, talon toiminnan tukemisessa mainittiin myös toimintaan liittyvänä tarpeena.

Kumppanuustalon käytäntöihin liittyvinä tarpeina mainittiin erityisesti yhteisten tilo- jen siivous sekä sujuvien ja toimivien käytäntöjen, sääntöjen ja toimintamallien luo- minen. Tilojen varauksesta mainittiin, että sen tulisi olla helppoa. Myös itse talon tulisi

olla helposti löydettävissä (nettisivut, linkit, tiedottaminen ja media). Talon käytännön asioihin liittyvinä puutteina mainittiin hälytysjärjestelmä, ovikellon/ summerin puuttuminen, siivouksen toimimattomuus, kirjallisten ohjeiden ja sääntöjen puuttuminen, kokoustilojen puutteellinen varustelu ja tiedottamisen vähyys. Vastaajat toivoivat, että talolla olisi joku, joka oikeasti ottaa ihmiset vastaan ja, että olisi rahaa talon ylläpitämiseen ja koordinointiin. Arttelin hallituksen ja henkilökuntaan liittyviä tarpeina mainittiin aktiivisempi tiedottaminen ja talon markkinointi. Toimijoihin tutustuminen ja kuulluksi tuleminen mainittiin myös. Lisäksi mainittiin yhteistyö ja – halu, ystävällisyys sekä sitoutuminen ja usko yhteiseen tekemiseen. Arttelin toivottiin kehittävän yhteisiä palveluita (kopiopalvelu, markkinointi ja mahdollisesti taloushallinto sekä toimijoiden omien huoneiden siivous). Tarpeina mainittiin myös riittävien kokopäiväisten henkilöresurssien järjestäminen.

3. Mitä odotuksia?

Toimijoiden odotuksia tiedusteltiin Kumppanuustalon toimintaan ja käytäntöihin sekä Arttelin hallitukseen ja henkilökuntaan liittyen. Vastaajat mainitsivat toivovansa, että Kumppanuustalosta tulisi vireä, vilkas ja toimiva erilaisten tapahtumien keskus, johon kaikkien olisi helppo tulla. Tärkeimpinä odotuksina mainittiin yhteistyön toimivuus, talon toiminnan sujuvuus ja toimiva tiedottaminen. Yhteistyön avulla vastaajat arvelivat saavutettavansa molemmin puolisia synergiaetuja. Käytäntöihin liittyvinä odotuksina mainittiin talon pidemmät aukioloajat, talon toivottiin olevan mahdollisimman pian auki myös iltaisin ja lauantaisin. Käytäntöihin liittyvinä ongelmina mainittiin työhuoneiden huono äänieristys ja remonteista johtuva melu. Työhuoneiden äänieristyksen parantamiseksi odotettiin korjaavia toimenpiteitä.

Arttelin hallitukseen ja henkilökuntaa koskevinä odotuksina mainittiin yhteistyön sujuvuus ja yhdessä tekeminen. Hallitukselta ja henkilökunnalta odotettiin ideoita ja innovatiivisuutta sekä monipuolista osaamisen hyödyntämistä. Odotuksina mainittiin myös monipuolinen ja aktiivinen tiedottaminen kaupunkilaisille ja kaupungissa toimiville yhteisöille. Erityisesti hallitukselta odotettiin eri rahoitusvaihtoehtojen kartoittamista ja työntekijän/-jöiden ja talon toimijoiden kuulemista sekä riittävien ja sopivien valtuuksien antamista työntekijälle.

4. Omat ideasi?

Toimijoiden omia kehittämisideoita tiedusteltiin Kumppanuustalon toimintaan, käytäntöihin ja yhteistyöhön liittyen, lisäksi tiedusteltiin ideoita hallitukselle ja henkilökunnalle sekä muita ideoita. Ideoina mainittiin talon toimijoiden osaamisen hyödyntäminen talon toiminnassa (kuten koulutus, tiedottaminen ja it -tuki) ja asiakkaiden ja kansalaisten mukaan ottaminen toiminnan suunnitteluun sekä toimijoiksi. Toimintaa koskevina ideoina mainittiin myös muiden, kuin Arttelin jäsenjärjestöjen kutsuminen yhteisiin palavereihin/seminaareihin vähintään kerran vuodessa. Yhdessä vastauksessa ehdotettiin, että toimijat järjestävät vuodessa 1-2 vaikuttamiseen liittyvää teemallista tapahtumaa. Toimijoiden toivottiin yhdessä keksivän uusia tekemisen tapoja. Yhteisistä tapahtumista mainittiin kesäkonsertit ja kulttuuripäivät ja hyvinä tapahtuma ajankohtina mainittiin ystävänpäivä ja vappu. Kumppanuustalon käytäntöihin liittyvinä ideoina mainittiin riittävien talous- ja henkilöstöressurssien (vapaaehtois- tai talukootyö ei yksin riitä) ja rahankeräykseen liittyvien yhteisten tempauksien järjestäminen. Käytäntöihin liittyvinä ideoina mainittiin myös kerran kuussa järjestettävät aamukahvit, jolloin mahdollistuisi toisiin toimijoihin tutustuminen. Lisäksi mainittiin aula/infopalvelun kehittäminen (kopiointipalvelua, tiedotus, markkinointi ja atk – apu).

Yhdessä tekeminen mainittiin yhteistyötä vahvistavana asiana. Yhdessä toimimisen ideoina mainittiin matalan kynnyksen neuvonta ja vastaanottopalveluiden tuottaminen (järjestöjen ja kuntatoimijoiden yhteistyönä) ja kaikille kansalaisille avoimien koulutuksien, tapahtumien, tietoiltojen ja teemallisten tilaisuuksien järjestäminen sekä vapaaehtoistoiminnan organisointi. Tampereen kaupungin saaminen mukaan aktiiviseen yhteistyöhön mainittiin myös yhteistyön ideoissa. Hallitukselle ja henkilökunnalle suunnattuina ideoina mainittiin, että päätöksenteosta tehtäisiin sujuvuus, se ei saa olla liian jäykkää ja byrokraattista. Hallituksen ja toimijoiden yhteisiä informatiivisia tapaamisia toivottiin myös jatkossa. Mainittiin, että toimijoilla voisi olla hallituksen ja henkilökunnan kanssa jotain yhteistä toimintaa myös työn ulkopuolella, kuten liikuntaryhmiä ja kulttuuritapahtumia. Vastauksissa mainittiin, että info/aulapalvelun tulisi olla helposti löydettävissä ja henkilökunta sieltä tavoitettavissa. Ehdotettiin, että info/aulapalveluun palkattaisiin useampi henkilö, jolloin talon pidemmät aukioloajat

myös mahdollistuisivat. Muina ideoina mainittiin viereisessä kiinteistössä sijaitsevan Tammela-keskuksen tilojen kartoittaminen. Mikäli Arttelin tilat eivät riitä kaikkeen toimintaan, voitaisiin Tammela-keskuksesta vuokrata tarvittavia tiloja. Lisäksi mainittiin, että Silta-Valmennusyhdistyksellä valmistetaan hyvää ruokaa, joten ehdotettiin, että sieltä tuotaisiin vaikka muutaman kerran viikossa ruokaa Artteliin (varaukset nettivarauksella).

5. Mikä on mielestänne Artteli ry:n rooli ja tehtävät?

Vastaajien mukaan Kumppanuustalo Artteli ry:n rooli on olla mahdollistaja, vaikuttaja, etujen ajaja ja osallistaja. Arttelin rooliksi ja tehtäväksi erityisesti mainittiin sosiaali- ja terveysalalla (tai laajemmin hyvinvointialalla) toimivien järjestöjen yhteistyön edistäminen ja yhteistyön linkkinä toimiminen, järjestötyön näkyvyyden parantaminen sekä talon kehittäminen kaikille avoimeksi kohtaamispaikaksi. Arttelin tehtävänä mainittiin jäsenjärjestöjen ”äänenä”, järjestöjen roolin jäsentäjänä ja järjestöjen etuja aktiivisena ajajana toimiminen. Arttelin tehtäväksi mainittiin myös laajempi yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Lisäksi tehtävinä mainittiin vapaaehtoistoiminnan koordinaatio, yhteiseen toimintaan tukeminen, kannustaminen ja osallistuminen sekä rahoituksen varmistaminen. Kumppanuustalo toimii järjestöjen talona ja Artteli ry:n tehtävänä on hallinnoida taloa, hoitaa vuokra-asiat ja sopimukset sekä markkinointi ja yleinen tiedottaminen.

6. Mikä / mitkä asiat, käytännöt ja toiminnot tekisivät talosta sinulle ”meidän talon”?

Vastaajat mainitsisivat yhteistyön, yhteisöllisyyden ja yhteiset tapahtumat (koulutukset, tilaisuudet, erilaiset juhlat), yhteisen näkyvyyden, tiedottamisen ja yhteisten arvojen sisäistämisen asioina, jotka tekevät Kumppanuustalosta ”meidän talon”. Yhteistyön ja yhteisöllisyyden arvostaminen ja vaaliminen sekä ihmisläheinen toiminta mainittiin tärkeiksi asioiksi ”meidän talolla”. Näiden lisäksi mainittiin viralliset kokoukset ja epäviralliset tapaamiset, missä voi tutustua muihin talon toimijoihin. Yksi vastaajista mainitsi, että talo tuntuu jo ”meidän talolta”, mutta vähän autiolta ja toiset toimijat tuntuvat vielä osin vieraita.

7. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Yhteisöllisyys ja osallisuus kysymyksessä tiedusteltiin vahvuuksia ja esteitä ja mitä esteille voidaan tehdä, mihin vastaaja on itse valmis tekemisen/ osallistumisen tasolla ja miten Artteli ry: n hallitus ja henkilökunta voivat edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Vahvuuksina mainittiin toimijoiden ja toimintojen paljous ja toiminnan monipuolisuus, toisten toimijoiden tunteminen ja toimijoiden läheisyys sekä se, että eri toiminnot tukevat toisiaan. Vastaajat mainitsivat kokevansa, että toimijat ovat samalla asialla eli apua tarvitsevien ihmisten asialla. He ovat ihmisiä lähellä ja voivat vastata ihmisten tarpeisiin. Lisäksi mainittiin, että toimijoilla on halu kehittää järjestöjen yhteistyötä ja heillä on mahdollisuus yhdessä toteuttaa monenlaisia tapahtumia, koulutuksia, messuja ym. Vahvuutena mainittiin myös se, että toimijat ovat sopeutuneet talokotoimintaan ja rahan puutteeseen.

Esteinä mainittiin toiminta-ajatusten erilaisuus, toimijoiden kiire ja se, jos toimijat liiaksi uppoutuvat vain omiin tehtäviin. Isoina esteinä mainittiin taloudelliset tekijät, kilpailu ja kateus. Esteinä vastaajat mainitsivat myös vanhat toimintamallit ja sen, ettei taloa ole julkisuudessa huomioitu mitenkään. Vastaajat mainitsivat keinoiksi esteiden poistamiseen toisiin toimijoihin tutustumisen ja yhdessä tekemisen ja selkeiden pelisääntöjen ja vastualueiden määrittelyn. Lisäksi talon toiminta tulee mitoittaa resursseja vastaavaksi. Esteitä voidaan vähentää tai poistaa hyödyntämällä toimijoiden monipuolista osaamista, talkootyötä ja vapaaehtoistoimintaa. Aktiivinen tiedottaminen mainittiin myös esteitä poistavana keinona, yksi vastaaja ehdotti että talon oman tiedottaja voisi olla hyvä asia. Yhden vastaajan mukaan esteille ei voida tehdä mitään.

Vastaajat mainitsivat olevansa pääosin valmiita osallistumaan kaikkeen mahdolliseen, suunnitelmien edistämiseksi. He mainitsivat olevansa valmiita yhteiseen kehittämiseen ja yhteisten ideoiden toteuttamiseen ja tapahtumien järjestämiseen, omien resursien ja työtehtävien sallimissa puitteissa. Edun valvontaan ja vaikuttamiseen osallistuminen mainittiin myös vastauksissa. Toimijat mainitsivat olevansa valmiita auttamaan muita toimijoita, pienissä käytännön asioissa. Talossa toimimaton vastaaja mainitsi, että osallistuminen talolla on rajallista, mutta hän uskoi osallistumiseen löytyvän kuitenkin mielekkäitä keinoja. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämisen keinoiksi

mainittiin toimivien tilojen tarjoaminen, selkeiden pelisääntöjen luominen ja aktiivinen tiedottaminen (sisäinen ja ulkoinen) sekä Arttelin osallistuminen tapahtumien järjestelyihin. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistäisivät myös pari kertaa vuodessa järjestettävät tiedotustilaisuudet sekä muut tilaisuudet, joissa talon toimijat pääsevät tutustumaan toisiinsa. Ja se, että hallitus ja henkilökunta tutustuvat talon toimijoihin ja ovat heistä aidosti kiinnostuneita. Yhden vastaajan mukaan Artteli edistää jo nyt omalla esimerkillään talon yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

8. Millaisia vaikutusmahdollisuuksia tulisi luoda?

Vaikutusmahdollisuuksista tiedusteltiin talon toimijoiden, Artteli ry: n jäsenten ja toimintaan osallistujien (asiakkaiden) näkökulmasta. Talon toimijoiden vaikutusmahdollisuuksista mainittiin työryhmät ja talotoimikunta, jolle toivottiin laajempaa päätäntävaltaa. Vaikutusmahdollisuuksia voitaisiin parantaa perustamalla ideariihä ja uusia yhteisiä työryhmiä, joissa toimijoilla olisi mahdollisuus vaikuttaa talon toimintojen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Lisäksi mainittiin, että talossa toimivia voitaisiin ottaa hallitustyöhön mukaan. Arttelin jäsenten vaikutusmahdollisuuksista mainittiin työryhmät ja foorumit. Jäsenille suunnatut palautekyselyt mainittiin myös vaikutusmahdollisuuksina. Jäsenet, jotka eivät toimi talolla ovat vastauksien mukaan ulkopuolisessa roolissa, joten heidän vaikutusmahdollisuuksiaan tulisi parantaa. Toimintaan osallistujien/asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksista mainittiin erilaiset kyselyt ja aloite- ja palautelaatikot (joka kerroksessa). Osallistujien/asiakkaiden aloitteita ja palautteita tulisi vastaajien mielestä säännöllisesti käsitellä talotoimikunnassa ja hallituksessa. Lisäksi vaikutusmahdollisuuksina mainittiin osallistujien/asiakkaiden mukaan ottaminen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin (työpajatyöskentely) sekä kansalaisfoorumeiden järjestäminen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

9. Miten tulisi selvittää ja huomioida toiminnan kehittämisessä? (asiakkaiden /palveluiden käyttäjien sekä järjestötoimijoiden ja kumppaneiden toiveet ja tarpeet)

Asiakkaiden /palveluiden käyttäjien tarpeiden ja toiveiden selvittämisestä ja huomioimisesta mainittiin, että Arttelin kotisivuille voitaisiin laittaa tarpeita ja toiveita selvittävä kysely sekä palauteosio jatkuvaa palautteenantoa varten. Lisäksi mainittiin työpajat sekä aloite- ja palautelaatikot. Järjestötoimijoiden ja kumppaneiden tarpeiden ja

toiveiden selvittämisestä ja huomioimisesta mainittiin erilaiset nettikyselyt, suunnittelu- ja kehittämistilaisuudet, kokoukset, yhteistilaisuudet sekä järjestötoimijoiden ja Tampereen kaupungin yhteinen kumppanuusfoorumi.

10. Kuinka viestintä tulisi järjestää? (sisäinen, jäsenet ja kumppanit sekä muut tahot)

Sisäisen viestinnän järjestämisestä mainittiin Yammer- yhteisöpalvelu, sähköpostit ja ryhmätekstiviestit. Vastajaat mainitsivat toivovansa viestinnän olevan monipuolista (palaverit, ilmoitustaulu ja yhteinen alusta netissä). Vastauksissa ehdotettiin, että viestintään nimetään vastuhenkilö joka organisaatiosta. Lisäksi vastaajat mainitsivat talon toimijoiden säännölliset viikoittaiset yhteispalaverit. Yhteiset kokoontumiset hallituksen kanssa toivottiin muodostuvan pysyväksi toimintatavaksi. Jäsenille ja kumppaneille suunnatusta viestinnästä mainittiin esitteet ja tapahtumien ohjelmat, säännölliset verkosto/ uutiskirjeet, kotisivut, sähköpostit ja erilaiset yhteisportaalit kuten ToimintaSuomi. Muiden tahojen osalta mainittiin esitteet, sähköposti, sosiaalinen media sekä tiedotteet ja uutiskirjeet. Vastajaat mainitsivat myös, että Arttelin toiminta mainittaisiin Tampereen kaupungin tiedotteissa.

11. Mitä muuta haluat sanoa?

”Hieno juttu tämä Artteli, tätä on kaivattu pitkään.”

”Tuo uusia tuulia ja hienoja mahdollisuuksia toteuttaa erilaisia yhteisiä juttuja.”

”Toivottavasti saadaan rahaa Raha-automaattiyhdistykseltä, mutta vaikka ei saataisikaan, niin voitaisiin silti jatkaa kehittämistä ja yhteistyötä.”

”On ollut hienoa päästä seuraamaan näin läheltä näin ison hankkeen käynnistymistä, kiitos siitä mahdollisuudesta.”

”Hienoa, että olemme yhdessä näin pitkälle, kiitos kaikille aktiiveille hienosta työstä ja ponnistuksista.”

”Hyvä alku, paljon on vielä tehtävää.”

”Yhteistyö on käynnistynyt hyvin, kiitos aktiivisille ihmisille, kuten hallituksen puheenjohtajalle ja osa-aikaiselle koordinaattorille.”

”Kumppanuustalo tarjoaa upeaa työympäristön olla työssä, tunnelma on myönteinen ja toiveikas, kiitos kaikille tämän mahdollistaneille rohkeille työmyyriille”.

Toiminnan kehittämistä koskeva kysely hallituksen jäsenille

Kolmannen Webropol – kyselyn kysymykset

1. Mitkä ovat Kumppanuustalo Artteli ry:n rooli ja tehtävät?
 - a) hallituksen rooli ja tehtävät b) henkilökunnan rooli ja tehtävät
2. Millaisia odotuksia?
 - a) talon toimintaa koskien b) talon käytäntöihin liittyen
3. Miten Artteli ry voi tukea ja edistää?
 - a) talon toimintaa b) yhteisöllisyyttä ja osallisuutta talolla c) yhteistyöt
4. Millaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia tulisi olla?
 - a) talon toimijoille b) jäsenille c) talon toimintaan osallistujille
5. Mikä tekee talosta ”meidän talo”?
6. Miten tulisi huomioida toiminnan kehittämisessä?
 - a) jäsenten ja kumppaneiden toiveet ja tarpeet
 - b) muiden yhteistyötahojen toiveet ja tarpeet
 - c) toimintaan osallistujien toiveet ja tarpeet
 - d) viestintä
7. Mitä itse olet valmis tekemään toiminnan käynnistämisen ja kehittämisen eteen?
8. Mitä muuta haluat sanoa?

1. Mitkä ovat Kumppanuustalo Artteli ry:n rooli ja tehtävät?

Vastaajilta kysyttiin hallituksen roolia ja tehtävää sekä henkilökunnan roolia ja tehtävää. Artteli ry:n hallituksen rooliksi ja tehtäväksi mainittiin strateginen ohjaus ja päätöksenteko sekä toimivien puitteiden mahdollistaminen. Lisäksi hallituksen tehtäväksi mainittiin käytännön työn tukeminen, toiminnan jatkumisen varmistaminen ja huolehtiminen, että yhdistys toimii yhdistyksen perustehtävän mukaisesti. Artteli ry:n henkilökunnan rooliksi ja tehtäväksi mainittiin puitteiden luominen ja yhteisöllisen fyysisen tilan tarjoaminen, käytännön yhteistyön luominen talossa toimivien järjestöjen välille sekä käytännön asioiden hoitaminen. Lisäksi mainittiin, että Arttelin henkilökunnan tehtävä on toimia yhteistyössä hallituksen kanssa. Henkilökunnan mainittiin olevan ulospäin näkyvämpi osa Arttelin toimintaa.

2. Millaisia odotuksia sinulla on talon toimintaa koskien?

Talon toimintaa koskevia odotuksia kysyttiin talon käytäntöihin ja muihin asioihin liittyen. Talon käytäntöihin liittyviksi odotuksiksi mainittiin, että käytännön toiminta talossa toimivien välillä olisi aktiivisempaa ja että talossa toimivat ja yhteistyökumppanit loisivat arjen käytännöt työryhmissä, koska he ovat asiantuntijoita talon arkea koskevien käytäntöjen luomisessa. Yhden vastaajan mukaan talo tarjoaa puitteet, jotka mahdollistavat järjestötyön ja järjestöjen yhteistyön kehittymisen. Muina odotuksina mainittiin että talo täytyisi aktiivisista järjestötoimijoista ja että talosta tulisi vireä paikka, jossa on monipuolista toimintaa, yhteisiä tilaisuuksia ja tempauksia. Lisäksi mainittiin, että Arttelin toimintasuunnitelmaan, strategiaan ja markkinointiin tulisi nyt panostaa sekä pohtia, mitä muuta Artteli ry haluaa talon lisäksi olla.

3. Miten Artteli ry voi tukea ja edistää?

Vastaajilta kysyttiin, kuinka Artteli ry voi tukea ja edistää talon toimijoiden yhteisöllisyyttä ja muuta yhteistyötä. Toimijoiden yhteisöllisyyden tukemiseksi ja edistämiseksi mainittiin, että yhteisen toiminnan, kansalaistapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen kannustaa yhteistyöhön. Yhteistyö Arttelin ja toimijoiden kanssa mainittiin oleellisena asiana, koska silloin toteutuu alkuperäinen ajatus talon ja yhdistyksen toiminnan yhteensovittamisesta. Talosta ei kuitenkaan saisi tulla pelkästään yhdistyksen olemassaolon tarkoitusta. Muun yhteistyön osalta mainittiin että Tampereen kaupunki tulee saada mukaan toimintaan.

4. Millaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia tulisi olla?

Vaikuttamisen mahdollisuuksista kysyttiin Artteli ry:n jäsenten ja toimintaan osallistujien/asiakkaiden näkökulmasta. Jäsenten vaikuttamisen mahdollisuuksista mainittiin että Arttelin jäsenyys on keino yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Vastaajien mielestä jäsenjärjestöjen tulisi olla mukana talon käytännön suunnittelussa ja heidän äänensä pitäisi saada paremmin kuuluviin. Lisäksi mainittiin, että jäsenjärjestöjen päättäjien aktiivisuutta pitäisi lisätä. Vastaajat eivät kuitenkaan maininneet millä tavoin tai millä keinoin Artteli ry voisi lisätä jäsenjärjestöjen aktiivisuutta tai parantaa heidän osallistumistaan ja äänen kuuluvuutta.

5. Mikä tekee talosta ”meidän talo”?

Asiat, jotka tekevät vastaajille talosta ”meidän talon” mainittiin hyvä yhteistyö, yhteinen tekeminen, keskustelut ja asioista sopiminen sekä toimiva strategia asiakkaiden ja järjestöjen välillä. Yhteisöllisyyden mainittiin kumpuavan yhteisestä tekemisestä.

6. Miten tulisi huomioida toiminnan kehittämisessä toiveet ja tarpeet?

Toiminnan kehittämisessä huomioitavia toiveita ja tarpeita kysyttiin muiden yhteistyötahojen ja toimintaan osallistujien/asiakkaiden osalta sekä viestintään liittyen. Muiden yhteistyötahon osalta mainittiin, että yhteisten keskustelujen kautta saadaan selville yhteistyökumppaneiden toiveet ja tarpeet. Yhteistyökumppaneiden tarpeet ja toiveet voidaan huomioida Arttelin strategiaa ja toimintasuunnitelmaa laadittaessa, mutta niiden tulee olla toteutettavissa olevia ja suhteessa Arttelin toiminta-ajatukseen. Lisäksi mainittiin, että rahoittajat tulisi vakuuttaa siitä, ettei toiveita ja tarpeita voida toteuttaa ilman rahaa. Toimintaan osallistujien/asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden huomioimisesta mainittiin, että niitä voidaan kartoittaa kyselyillä, jonka jälkeen on pohdittava miten niitä voidaan ottaa toiminnassa huomioon. Yksi vastaaja mainitsi, että tarpeet ja toiveet pitäisi tulla talossa toimivilta työntekijöiltä. Lisäksi mainittiin, että tarvitaan järjestökoordinaattori, joka hoitaa tehtävinään tarpeiden kartoittamista. Viestinnän osalta mainittiin, että mainontaa ja viestintää sidosryhmille tulee lisätä ja paikallista näkyvyyttä ja kuuluvuutta vahvistaa viestinnän eri keinoin.

7. Mitä itse olet valmis tekemään toiminnan käynnistämisen ja kehittämisen eteen?

Vastauksissa mainittiin, että oma työpanos hallitustyöskentelyyn ja työryhmiin osallistumalla ja omassa organisaatiossa Arttelin tunnetuksi tekeminen tukee toiminnan käynnistymistä ja kehittämistä. Lisäksi mainittiin, että toiminta olisi saatava mahdollisimman pian käyntiin (lisää rahaa ja oikeita päätöksiä) sekä selkiytettävä kehittämisstrategiaa.

8. Mitä muuta haluat sanoa?

Muina asioina mainittiin, että toimiva talo tarvitsee isännän tai emännän, joka luo talolle ”kasvot” ja jota voi lähestyä taloon liittyvissä asioissa. Lisäksi mainittiin, että Arttelilla on näytön paikka vuonna 2015, muuten siitä tulee järjestöjen vuokratalo.